ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

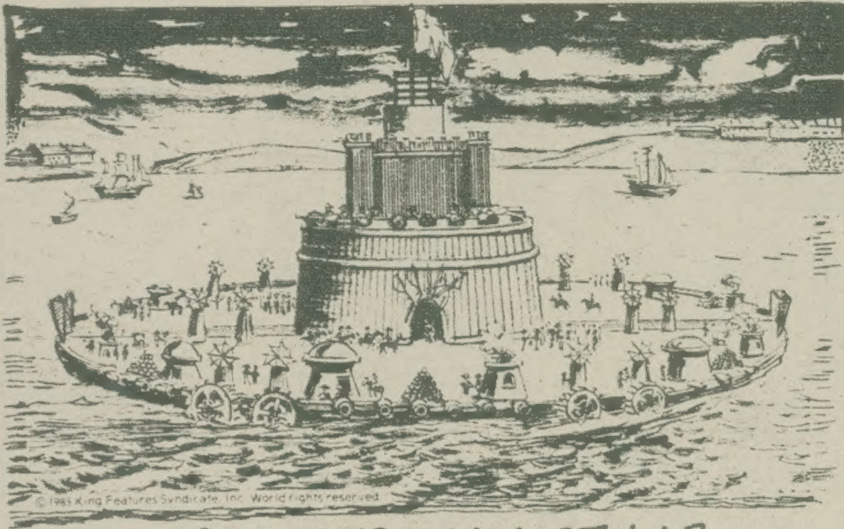
1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVI ● 60 ДИН ● БРОЈ 1755

Прича о њујоршкој полицији:

Зову их: свиње, пајкани, пендрекаши, дустабанлије... све док од њих не затраже помоћ у некој мрачној улици. А онда постају анђели

Веровали или не!

овај ОГРОМАН СПЛАВ

ПРОЈЕКТОВАН ЈЕ У ФРАНЦУСКОЈ 1798. ЗА НАПАД НА ЕНГЛЕСКУ, АЛИ НИКАДА НИЈЕ САГРАЂЕН. ТРЕБАЛО ЈЕ ДА БУДЕ ДУГАЧАК 640 МЕТАРА, ШИРОК 457, ДА ИМА ВИСОКУ КУЛУ, ВЕТРЕЊАЧЕ КОЈЕ БИ ОКРЕТАЛЕ ТОЧКОВЕ СА ЛОПАТИЦАМА И ПОКРЕТНИ МОСТ ЗА ИСКРЦАВАЊЕ ТРУПА И КОЊА.

ПЧЕЛЕ ВОДОНОШЕ

НЕКЕ ПЧЕЛЕ РАДИЛИЦЕ ПОСТАЈУ ПОНЕКАД ВОДОНОШЕ. ОНЕ СКУПЉАЈУ ВОДУ ДА БИ РАЗРЕДИЛЕ МЕД КАД СЕ ЗГУСНЕ.

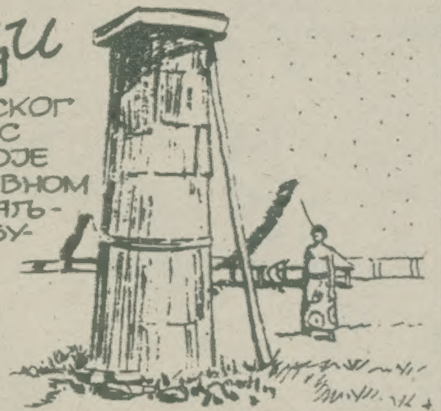

КАМИОН

КОЈИМ ЈЕ УПРАВЉАО НОРМАН БЕЛ ИЗ СУТПОРТА (В. БРИТАНИЈА) ПРЕВОЗИО ЈЕ 7 ТОНА ЈАЈА. ИЗНЕНАДА, ВОЗАЧ ЈЕ ИЗГУБИО КОНТРОЛУ, КАМИОН ЈЕ СЛЕТЕО СА БЕДЕМА ВИСОКОГ 10 МЕТАРА И ПРЕВРНУО СЕ, А ПРИТОМ СЕ РАЗБИЛО САМО 30 ЈАЈА.

Домороци

ИНДОНЕЖАНСКОГ ОСТРВА ФЛОРЕС САХРАЊУЈУ СВОЈЕ МРТВЕ У УСПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ У ВАЉЦИМА ОД БАМБУСОВЕ ТРСКЕ С КАМЕНОМ ПЛОЧОМ НА ВРХУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● босанчица, босанска буквица звана још и женско писмо, варијанта је ћириличног писма. Развила се у 12. веку из старе црквене азбуке. Избачена су сва слова сувишна за писање

живог народног језика и додати посебни знакови. Правопис и слова били су у сваком крају другачији. Босанчином су се служили босански католици, богумили, муслимани и употребљавали су је у средњој Далмацији. У Дубровачкој републици служила је за дописивање са владарима и великашима у Босни, Србији и приморским крајевима.

● ● ● рачуна се да ће до 2000. године на Земљи бити око три милијарде жена, чак 175 милиона више него мушкараца.

● ● ● француска авионска компанија „Ер Франс" израчунала је да за годину дана путници „конкорда" из авиона са собом, за успомену, понесу 840 хиљада кашичица, 730 хиљада виљушака, 741 хиљаду ножева, 625 хиљада шољица као и повећи број јастучића и пресвлака.

● ● ● позната Фолксвагенова „буба" већ дуже се не производи у Европи него само у Бразилу, Мексику и Нигерији. Руководство фабрике одлучило је да се идуће године „буба" више не продаје на нашем континенту.

● ● ● најјачи и најнеобичнији ехо за који се зна може да се чује на „Орловом гнезду", једном од врхова планина које окружују језера Киларни у Ирској. Овај ехо понавља глас трубе најмање сто пута.

● ● ● судија на фудбалској утакмици у Сан Галу, у Швајцарској, спасао се беса гледалаца захваљујући хеликоптеру.

Локални тим „Сан Гало" изгубио је од гостујућег „Ксамаа" са 0:2. Стотине разбеснелих навијача јурнуло је на терен. Ко зна шта би задесило сиротог судију да полицијски хеликоптер није био бржи и на време га покупио.

● ● ● Бангладеш је најгушће насељена земља на свету. На 143 хиљаде квадратних километара живи око 101,5 милиона становника, односно, на сваком квадратном километру 700 становника. У последње четири године наталитет ове земље увећао се за 11 милиона.

● ● ● плачите над посекотином или раном, поручују лекари Института за експерименталну хирургију из Москве. Сузе, према њиховом мишљењу, поспешују зарастање.

● ● ● на једној пољани у предграђу града Мексика изненада је освануло попрсје Кипа слободе високо 22 метра. Истоветно је оном у Њујорку, а направљено је за снимање једног филма. По завршеном послу, режисер је одлучио да га из-

ложи и понуди за продају да би бар делимично надокнадио трошкове снимања.

АСТЕРИКС У САРАЈЕВУ

Забавников квиз

АКО ЖЕЛИТЕ ДА ПРОВЕРИТЕ СВОЈЕ ОПШТЕ ОБРАЗОВАЊЕ, ОВАЈ КВИЗ ЋЕ ВАМ У ТОМЕ ПОМОЋИ. НА СВАКО ОД ПИТАЊА ДАТА СУ ПО ТРИ ОДГОВОРА ОД КОЈИХ ЈЕ САМО ЈЕДАН ТАЧАН. АКО СТЕ УСПЕЛИ ДА ОДГОВОРИТЕ НА СВА ПИТАЊА, ЧЕСТИТАМО! АКО НИСТЕ СВЕЗНАЛИЦА, ОДГОВОРИ СУ ТУ, У ДНУ СТРАНЕ

1. ПРВУ НОБЕЛОВУ НАГРАДУ ДОБИО ЈЕ:

а) Макс Планк
б) Алберт Ајнштајн
в) Вилхелм Конрад Рентген

2. ДРУГО ИМЕ ЗА ГАЛАКСИЈУ МЛЕЧНИ ПУТ ЈЕ:

а) Велика кола
б) Кумова слама
в) Велики медвед

3. ГЕОГРАФСКИ ЦЕНТАР ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈЕ КОД:

а) Осијека
б) Сарајева
в) Хвара

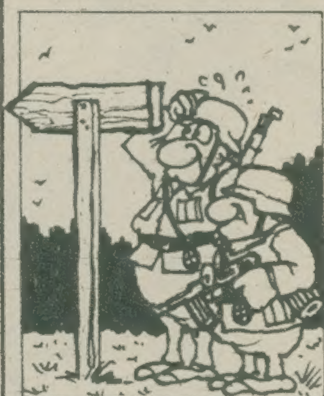

4. КОКОШКА И ПО ЗА ДАН И ПО СНЕСЕ ЈАЈЕ И ПО. КОЛИ-

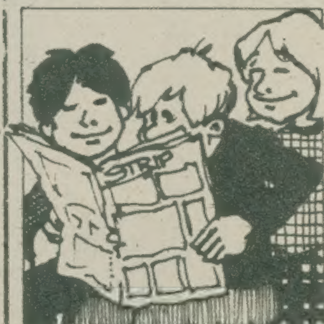
КО ЈАЈА СНЕСЕ ПЕТ КОКОШАКА ЗА ТРИ ДАНА?

а) три
б) пет
в) десет

5. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ ПОЧЕО ЈЕ НАПАДОМ НА:

а) Југославију
б) Чехословачку
в) Пољску

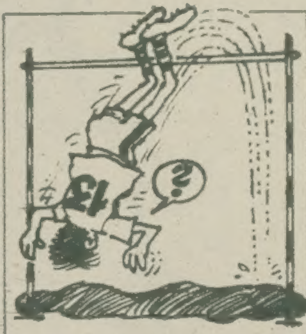

6. АСТЕРИКС ЈЕ:

а) јунак стрипа
б) небеско тело
в) грчки херој

7. ЈЕДАН ОД СТИЛОВА У СКОКУ УВИС ЗОВЕ СЕ:

а) фосбери
б) оксфорд
в) блубери

8. МУЗИЧКИ ХИТ ИЗ 1980. „КАО ДА ПОЧИЊЕМ ИЗНОВА" ПЕВАО ЈЕ:

а) Отис Рединг
б) Џон Ленон
в) Џим Кроче

9. ВАРДАР СЕ УЛИВА У:

а) Јадранско море
б) Егејско море
в) Јонско море

10. СПРАВА КОЈОМ СЕ КОМПЈУТЕР ПОВЕЗУЈЕ С ТЕЛЕФО-

НОМ ЗОВЕ СЕ:

а) модем
б) липстик
в) чипкоуд

11. РОМАН „НЕПОДНОШЉИВА ЛАКОЋА ПОСТОЈАЊА" НАПИСАО ЈЕ:

а) Бохумил Храбал
б) Карел Чапек
в) Милан Кундера

12. СТОГОДИШЊИ РАТ, НАЈДУЖИ У ИСТОРИЈИ, ВОДИО СЕ ИЗМЕЂУ:

а) Русије и Јапана
б) Енглеске и Француске
в) Шпаније и Мексика

13. АГЕНТА 007 ЏЕМСА БОНДА ИГРАО ЈЕ:

а) Стив Меквин
б) Шон Конери
в) Клинт Иствуд

14. ФИЛМ „ОТАЦ НА СЛУЖБЕНОМ ПУТУ" СНИМЉЕН ЈЕ ПО СЦЕНАРИЈУ:

а) Емира Кустурице
б) Гордана Михића
в) Абдулаха Сидрана

15. КОЈИ ЈЕ РИМСКИ ЦАР СВОГА КОЊА ПОСТАВИО ЗА СЕНАТОРА:

а) Нерон
б) Август
в) Калигула

ОДГОВОРИ:

1–в) Вилхелм Конрад Рентген
2–б) Кумова слама
3–б) Сарајева
4–в) Десет
5–в) Пољску
6–а) јунак стрипа
7–а) фосбери
8–б) Џон Ленон
9–б) Егејско море
10–а) модем
11–в) Милан Кундера
12–б) Енглеске и Француске
13–б) Шон Конери
14–в) Абдулаха Сидрана
15–в) Калигула

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ПРОКЛЕТА ЈЕРИНА НИЈЕ ОТРОВАНА

У ТРИ САРКОФАГА ТРИ БРАНКОВИЋА?

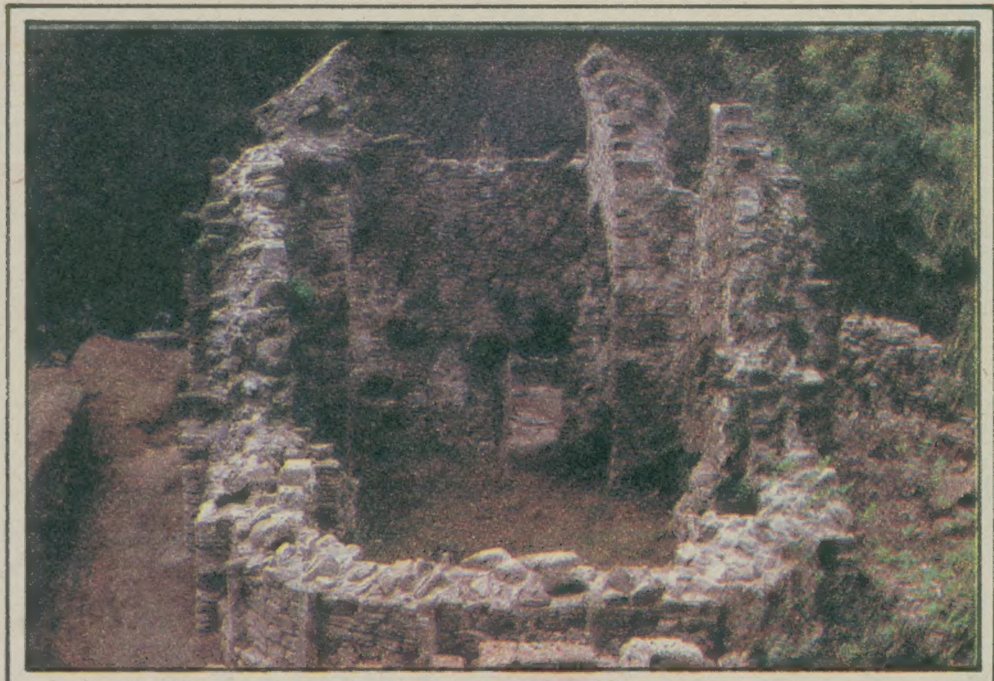
НАЈНОВИЈА АРХЕОЛОШКА ОТКОПАВАЊА У СЛАВКОВИЦИ КОД ЉИГА ПОТИРУ СТАРЕ И РАЂАЈУ НОВЕ СУМЊЕ КАО ШТО СУ: ЖЕНА ДЕСПОТА ЂУРЂА УМРЛА ЈЕ КАО МОНАХИЊА А СИН ЛАЗАР ЈЕ УБИЈЕН СРЕБРНИМ СВЕЋЊАКОМ

Тек трећа година ископавања на славковичкој некрополи, код Љига, донеће многа узбуђења. Наиме, тада је рашчишћена капела дозидана уз цркву и у поду, врло плитко, нађена три саркофага. Један од њих, постављен на почасно место, био је заправо „монтажни", начињен од 7 камених плоча. У њему се налазио доњи део скелета мушкарца за којег је антрополошким анализама утврђено да је умро у дубокој старости.

Друга два саркофага стајала су у подножју овог што указује на то да су сахрањене личности у њима биле на нижем положају. Оба изгледају импресивно а начињени су од два комада камена. Стилски се разликују. У оном смештеном лево (који је археолог Димитрије Мадас обележио као саркофаг број 1) пронађен је скелет мушкарца за кога се претпоставља да је умро у добу између 45 и 50 година. У саркофагу, смештеном на десној, дакле почасној страни био је скелет жене која је умрла између 60 и 65 година. Анализом костију, магистар Маја Јанковић, утврдила је да су и мушкарац и жена имали „А" крвну групу и позитиван резус фактор. То дозвољава помисао да су били у сродству.

Распоред саркофага и њихов изглед несумњиво су указивали да људи сах-

Порушена, зарасла у коров, црквица у Славковици заиста не изгледа као место где би неко, богат и моћан, желео да буде сахрањен.

Саркофаг на слици десно припада Јерини а лево Лазару Бранковићу.

рањени у њима нису били обични смртници већ племенитог рода. А ако су припадали племству, одмах се постављало питање због чега су сахрањени у крајње једноставној и скромној капели и без иједног знака свог племићког достојанства? Зашто ништа није указивало на њихово порекло? Никакви иницијали, натпис, грб? Једини предмет који је уопште био у саркофагу са женским костима али ни он није могао да послужи као већи путоказ. Реч је о неколико сантиметара великој иконици светог Николе, а израђена је као камеја и смештена у златни оквир. Ни на њој нема никаквих ознака али је утврђено да је вероватно настала у 10. или 11. веку и без сумње је византијска.

Свака стота, али која?

Када је с двојицом колега кренуо у уобичајени обилазак терена, Димитрије Мадас, сарадник крагујевачког Завода за заштиту споменика културе, није ни слутио да ће у селу Славковици код Љига доћи до овог изванредног открића. Из разговора с мештанима сазнао је за рушевине мале цркве крај које се сваке стоте године одржава вашар. Која је то свака стота, нико није умео да каже. Још мање ко је и када подигао цркву за коју се верује да је припадала манастиру Св. Ваведења.

Истог лета Мадас је добио нешто новца, сакупио екипу и почео са рашчишћавањем рушевина зараслих у шибље и коров. Прва сондирања извршио је тек следеће године и открио некрополу која се буквално ширила од зидова цркве: штавише, неколико гробова се налазило и у самој њеној унутрашњости. Овај податак није без значаја. Напротив. Указује на то да је црква или врло брзо замрла или да уопште није ни завршена. Ову претпоставку потврђује и одсуство било каквог живописа на зидовима што је доста необично за средњи век у којем се једноставно није могла замислити црква без осликаних зидова. На основу архитекстонских детаља и начина сахрањивања мртвих у некрополи, Мадас је дошао до закључка да је црква вероватно грађена око 1380. године. Ко су јој били оснивачи и дародавци остало је и до данас загонетка. Са колико ће се загонетки још у овим рушевинама срести, Мадас није могао ни да замисли.

Отров маминог мезимца

Размишљајући о личностима сахрањеним у црквици, Мадас никако није могао да занемари географски положај Славковице. Дакле, она се налази на обронцима Рудника. А Рудник је у средњем веку био врло значајан рударски, трговачки, дипломатски и занатски центар. Ту је чак и деспот Ђурађ Бранковић имао двор. Ђурађ је, како наводи Дубровчанин Јаков Лукаревић, умро 1456. године и сахрањен је у Кривој Реци. Трагајући за местом са тим именом, Мадас је нашао више Кривих Река у Србији, а једна се, по речима мештана Славковице, налазила одмах ту, с друге стране брда. Дакле, сасвим је могуће да је црква коју је истраживао некада припадала атару Криве Реке и да је према томе у једном од три саркофага био сахрањен нико други до – Ђурађ Бранковић!

У прилог овој претпоставци ишле су антрополошке анализе које су показивале да је покојник из монтажног саркофага умро у дубокој старости. То се поклапа са неким историјским подацима који кажу да је Ђурађ доживео осамдесет прву годину.

Полазећи од овог, Мадасу се сасвим логично учинило да су у остала два саркофага сахрањени деспотова жена Јерина и њен и Ђурђев трећи син Лазар. Наиме, забележено је да је Јерина умрла у двору на Руднику у ноћи између 2. и 3. маја 1457. али се место где је покопана не помиње.

А што се њиховог трећег сина тиче, пада у очи да Лазар Бранковић, иначе Јеринин мезимац, ипак није дуго живео, иако је по народном предању, али и неким историчарима, отровао мајку, како би се докопао власти. Уколико је у славковичкој црквици заиста сахрањена Јерина, онда се сада поуздано открило да је прича о тровању заблуда: анализе костију покојнице не показују присуство никаквог отрова. Значи, умрла је природном смрћу. И то није спорно.

Спорно је, међутим, нешто друго: да ли је умрла као жена на власти (Ђурђе је на самрти одредио да она влада Србијом) или монахиња? Ово питање се поставља зато што је Мадас под главом покојнице нашао танко камено узглавље које се по црквеним правилима стављало само замонашеним особама. Али, ако се иначе властољубива Јерина одлучила да се милом или силом посвети Богу, чудно је зашто је управо у њеном саркофагу нађена иконица св. Николе? Она, опет, указује управо на нешто супротно. Наиме, исти ти црквени прописи најстроже забрањују полагање било каквих драгоцености у гроб монаха.

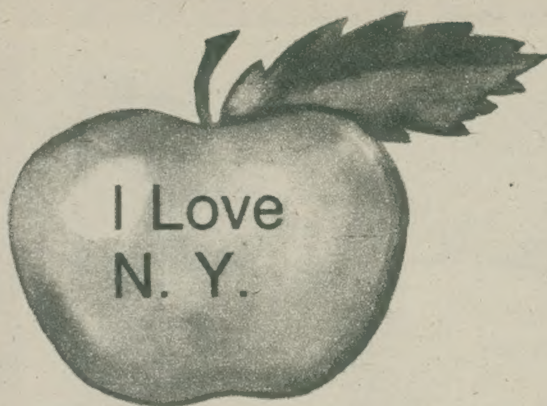
Богати као сиромашни

Даље, и, Лазарева смрт обавијена је велом мистерије. За разлику од родитеља, он је, по свему судећи, убијен. На то указује рана на његовој глави а она говори и још нешто: да је предмет којим је ударен врло вероватно био сребрни свећњак. Нађени су трагови сребра на костима лобање. С обзиром да је Лазар био на ратној нози с мајком, браћом и сестрама, сматрао је да он треба да заузме очево место, могуће је да је неко од њих потегао свећњак на њега. Да ли је тако било, наравно, није лако доказати, иако се зна да су због Лазаревих претњи Јерина и њена два старија сина, Гргур и Стефан, а и кћи Мара, тражили заштиту чак од султана.

Мада је уверен у то да је славковичка црквица гробница Бранковића, Димитрије Мадас ипак није успео да нађе одговоре на сва питања која се могу поставити. Пре свега, ако су у питању Бранковићи, због чега су за своје последње боравиште изабрали напуштену, крајње једноставну и врло скромну црквицу. Зна се да су били врло богати и веома моћни? Зашто су на овај начин затајили своје порекло и положај, кад су се тиме иначе поносили? Како то да је Ђурђе сахрањен у саркофагу начињеном од плоча пободених у земљу? Да ли је ту можда смештен привремено док се не изгради црква достојна њега. Затим, како то да су сви саркофази „празни" осим Јерининог у којем је нађена иконица? Зар баш никакав предмет није остављен уз угледне покојнике?

Како протумачити то што је, само Јеринин саркофаг до врха напуњен ситном, влажном земљом. Лежи ли можда одговор на сва ова питања у Ђурђевом двору на Руднику? Он још није откривен али се на томе, како смо обавештени, усрдно ради. Или су битне одговоре на ова питања однели, можда неки давни лопови.

Олга Вукадиновић

ПОЛИЦАЈЦИ ЧУВАЈУ ЈАБУКУ ОД ЦРВА

ОД ТРЕНУТКА КАД УГРОЖЕНИ ПОЗОВУ БРОЈ 911, ПРОЋИ ЋЕ ДВА МИНУТА ДОК СЕ НЕ ПОЈАВЕ ЉУДИ СА ЗНАЧКОМ

Можда није највећи град на свету, али Њујорк Сити је свакако најгушће насељен: преко дана у ужем подручју Њујорка – острву Менхетн, Бруклину, Бронксу и Квинсу – борави око 11 милиона људи. Преко ноћи их је између 7 и 9 милиона. Само по Менхетну дневно саобраћа, просечно, милион и шест стотина хиљада аутомобила. Њујорк је родно место, италијанске, јеврејске, ирске, кинеске и албанске мафије; последњих година постао је центар организованог криминала са шпанског говорног подручја Латинске Америке. Додајмо ту још беле и црне Американце и слика је јасна.

Застаните мало и размислите: да ли бисте, знајући то, волели да будете њујоршки полицајац – позорник на линији, детектив у цивилу или шеф свих шефова са четири звездице.

Током 140 година постојања њујоршка полиција успела је да одржи под контролом све то и да данас постане – по општем мишљењу познавалаца – најспремнија и најбоље опремљена полицијска служба на свету. Овог тренутка над Њујорком бди нешто преко 25.000 полицајаца са пуним овлашћењима – и пуним револверима од којих се никад не одвајају – и око 5.900 цивила у службама за подршку.

Ово и није највећи број: 1974. године Њујорк је имао 31.900 полицајаца, али је број у међувремену опао јер је град осиромашио и није могао да запошљава нове људе. До октобра 1986. број ће, ипак, порасти на 26.845 људи и жена, што је донело тешкоће: у 1984. години полиција је са 22 одсто мање људи морала да одговори на 38 одсто више позива. То је постало могуће бољом организацијом, употребом компјутера и савремених телекомуникација.

Помоћ компјутера

Ако вам затреба помоћ полиције, треба да позовете телефон број 911, као што то сваког дана чини преко десет хиљада становника Њујорка (током јула чак 15.000 позива на дан стигне у централу). На везу се не чека дуже од тридесет секунди. Телефониста – један од многих у смени – задужен је за део града из кога се јављате. Цео осми спрат главног штаба њујоршке полиције, на Јужном Менхетну, поред Бруклинског моста, издељен је на боксове у којима седе диспечери надлежни за патролне зоне свих 75 полицијских станица. Те зоне обично обухватају по пет-шест улица.

Кад вас саслуша, диспечер ће у компјутерски терминал пред собом укуцати садржај позива: место, врсту интервенције, ваше име и обавештења која ће бити од користи патроли која долази. Компјутер је програмиран да елиминише непостојеће адресе, да старе називе улица претвори у нове и да аутоматски бележи време и датуме. Осим тога, компјутер има и тачне адресе хиљада места као што су паркови, школе, хотели... пошто свако коме је потребна помоћ полиције не мора тачно да зна улицу и број. Потпуна информација – коју је компјутер „оплеменио" тако што је додао патролну зону, надлежну патролу, као и патролу за подршку – појавиће се тренутно на екрану компјутерског терминала код радио-оператера, за сваку патролну зону. Он ће тада радио везом ултрависоке фреквенције (UHF, 55 различитих фреквенција од 450 до 470 мегахерца) позвати ауто-патролу, мотоциклисту, позорника на линији, хеликоптер или моторни чамац. Њујоршка полиција има преко 1800 аутомобила с радио-везом, неколико хеликоптера, десетине моторних чамаца и преко 9000 ручних радио-станица. Занимљиво је да свака кошта готово 2000 долара.

Грађанима стоји на располагању импресивна служба: од антитерористичке јединице, преко коњичке полиције, па до 15 специјализованих патрола са псима.

„Захваљујући компјутеризовању поступка", каже полицајац Џозеф Роси из Одељења за везе, „време од позива до стизања патроле на лице места смањено је, у неким случајевима, чак за 10 одсто. Прошле године просечно време је било 2,7 минута, (за кривично дело које је у току) а за остале позиве око 5,4 минута. Требало би имати у виду да ми радимо у условима веома густог саобраћаја".

Пуцањ у погрешног

Људи, али и жене, који ће вам стићи у помоћ, у просеку имају 26 година и завршену петомесечну полицијску академију града Њујорка. За њу кажу да по савладаном градиву „вреди" колико и две године колеџа. Половина њујоршких полицајаца запослена је мање од пет година. Да ли су искусни или нису, тешко је рећи. Наиме, у 1984. години стопа криминалитета у овом граду и даље опада: 20 одсто мање убистава него 1981, 26 одсто мање пљачки и 37 одсто мање провала. Број хапшења за кривична дела, међутим, порастао је за преко 10 одсто. То, на крају, мора да буде у некој вези са падом броја злочина.

Од 1979. број жена-полицајаца и полицајаца припадника других раса је удвостручен. У обуци се много полаже на односе са грађанима. Тако је данас њујоршка полиција најкоректнија у САД. То је у великој мери побољшало сарадњу, па данас такозвана Помоћна полиција, састављена од униформисаних али ненаоружаних грађана, броји око 850 људи и жена.

Посао је, међутим, и даље тежак; бити полицајац значи тешко оптерећење за нерве. Можда зато полицајци веома често траже опуштање у пићу, брзој вожњи, љубавним везама, па и жестоким журевима који су међу најчувенијим у Њујорку. Чир на стомаку, проблеми са срцем и неурозе најтипичније су професионалне болести ових људи. Изазивају их разни узроци: тако се понекад деси да полицајац убије погрешног човека у погрешно време, у погрешном крају, само зато што је учинио погрешан покрет. То се дешава ретко, али се дешава. Прошле године тако је страдао душевни болесник који је имао нож у руци и био сувише близу полицајцу кога је штитио партнер из патроле. Дешава се и друго: од 1973. до 1982. тридесет и седам њујоршких полицајаца одузело је себи живот, углавном службеним револвером. Ако то упоредимо са на изглед неочекиваном чињеницом да су прошле године на дужности убијена само три полицајца у Њујорку, то сведочи да њујоршки полицајац пре може да погине од свог, него од туђег револвера.

Али, то је прихваћен ризик служења заједници: за своју уздржаност и присебност, плаћа се бесаним ноћима и здрављем, њујоршки полицајац добија већу плату од било ког службеника у граду. Добија и пензију после двадесет година рада као и бесплатно социјално осигурање, што у Америци, ипак, није мала ствар. Свесна опасности од истрошених живаца, команда полиције у Њујорку основала је специјални програм помоћи полицајцима који су учествовали у пуцњавама или тежим несрећама.

Други – и опаснији – лични проблем је корупција. Искушење коме је изложен сваки полицајац на свету. Када је Френк Серпико, њујоршки полицајац, 1972. сведочио о корупцији међу колегама (и умало платио главом), именована је такозвана Кнапова комисија која је гвозденом метлом почистила њујоршку полицију. За комесара је доведен Патрик Марфи, строги и честити ирски „пајкан" који је за неколико година, како су говорили, од најбруталније потплаћене банде направио узор-агенцију. Садашњи комесар, Бенџамен Ворд, црнац и искусан полицајац, (у њујоршкој полицији свако почиње од нуле, као позорник на линији), веома држи до моралне чистоте позива: 1984. отпустио је Милтона Шварца, шефа за Јужни Менхетн, само зато што је десетак полицајаца из десете станице ухваћено како прима мито.

* * *

Резултат свега: Њујорк је данас много сигурнији град него што је био. На листи првих десет градова по броју тешких кривичних дела у САД Њујорк је са првог пао на десето место. Сада су испред њега Детроит, Бостон, Далас, Сиетл, Денвер, Лос Анђелес, Хјустон, Чикаго и Вашингтон. Њујорк је карактеристичан, међутим, по крајевима познатим по криминалу. Није реч увек о истим градским четвртима.

„У моје време, крајем шездесетих година, то је био Јужни Бронкс", сећа се полицајац Елвуд. „Тада су у полицију примали пре свега ветеране из војске и понекад није било разлике између патролирања у Вијетнаму и патролирања у Бронксу. Сви наркомани са Источне обале доселили су се у Бронкс и Бруклин. Са дрогом долазе крађе, па насиље... На крају један облик криминала рађа други".

Тренутно је центар криминала такозвани Абецедни град, део југоисточног Менхетна где су улице обележене словима А, Б, Ц итд). Полиција је усмерила појачање у тај крај, тако да за сада успева да сузбије велики притисак трговаца дрогом. У неколико кампања, рација и посебних операција похапшене су хиљаде ситних криминалаца и крај учињен прилично безбедним за живот и кретање. Те операције донеле су и једну веома важну поуку: ништа не може заменити полицајца који иде пешице по свом сектору. Дакле, класичног позорника. Патроле у колима ипак живе одвојене од средине и не успевају да запазе све што је потребно. Не успевају ни да успоставе прави додир са становницима.

„Полицајац у патролним колима је странац у крају. Кад изађе из кола, то значи неприлику", каже поручник Томас Фехи из Команде њујоршке полиције. „Зато смо поново увели позорнике који шетају и знају сваку капију у свом сектору. Кад смо то почели, пре две године, приступ је био опрезан: сваки позорник ишао је од радње до радње и представљао се, делећи визит-карте. Истога дана, телефон 911 био је загушен пријавама: неки типови се мотају около и изигравају пајкане. Одвикао се народ."

Милош Васић

Илустровао: Брана Јовановић

ОД ШЕРИФА ДО КОМПЈУТЕРА:

ИСТОРИЈА ЊУЈОРШКЕ ПОЛИЦИЈЕ

1629. година:
Град Њу Амстердам, како се Њујорк тада звао, запошљава првог шерифовог заменика. Он спроводи одлуке, укључујући и вешања.

1786.
После ослобођења у револуцији, град који већ има 25000 становника, уводи ноћну стражу са капетаном и 28 људи.

1845.
По примеру Лондона, где је 1828. сер Роберт Пил увео прву професионалну полицију, Њујорк организује данашњи тип полицијске службе. Преко 800 људи чини њујоршку полицију, носећи бакарне звезде (одатле реч „cop", пајкан, од „copper", бакар). Нису хтели да носе униформе, сматрајући их „ропском ознаком".

1853.
Уведен је комесар полиције и униформа: кожни шлем, плави фрак и сиве панталоне.

1854.
Позорник Џемс Кехил је први њујоршки полицајац убијен на дужности.

1880.
Све станице добијају телефоне.

1891.
Појављују се прве жене–полицајци.

1919.
На улицама прве ауто–патроле.

1929.
Са ознаком њујоршке полиције појављују се први авиони, криминалистичка техника, одред за дроге и специјализоване јединице.

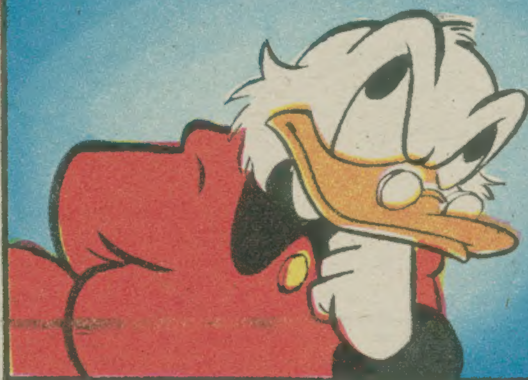
1932.
Прве радио-станице у аутомобилима.

1973.
Сазидана је нова зграда команде, трећа по реду од оснивања 1845.

WALT DISNEY

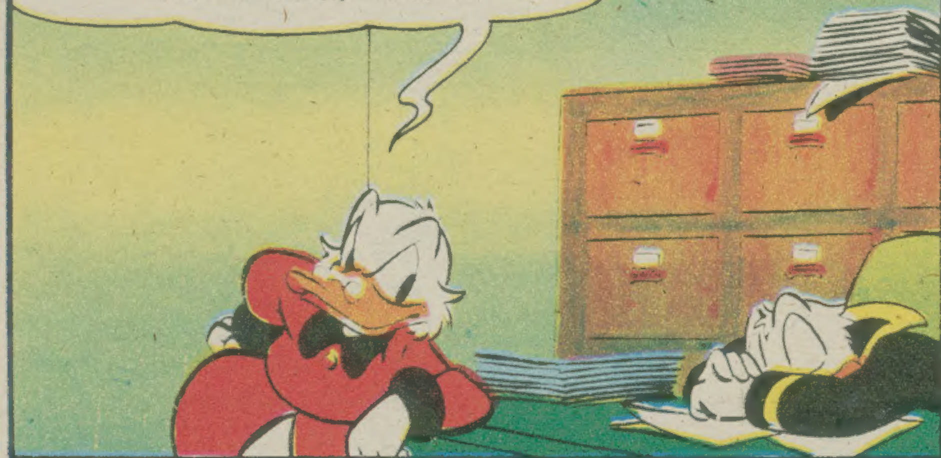
ПАЈА ПАТАК

ОВАЈ МОЈ СЕСТРИЋ МЕ ЗАИСТА ИЗЛУЂУЈЕ!

ОН ЈЕ ПОТПУНО ИЗГУБЉЕН СЛУЧАЈ!
3333

ПИТАМ СЕ САМО ШТА ЈЕ ТО ШТО МЕ КОД ЊЕГА ТОЛИ-КО ЖИВЦИРА?

ЊЕГОВ ЛИК?

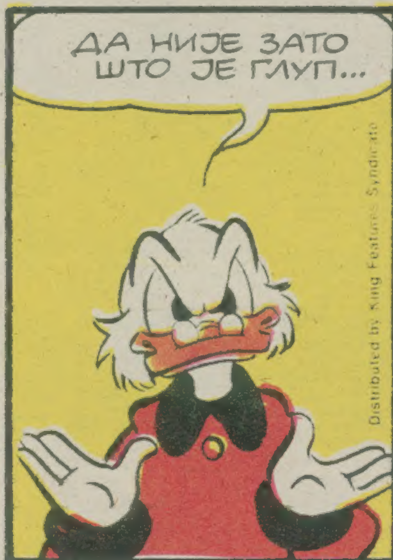
ЊЕГОВ ГЛАС...

... ИЛИ ПОНАШАЊЕ?

МОЖДА НАЧИН КАКО СЕ ОБЛАЧИ?

ДА НИЈЕ ЗАТО ШТО ЈЕ ГЛУП...
Distributed by King Features Syndicate

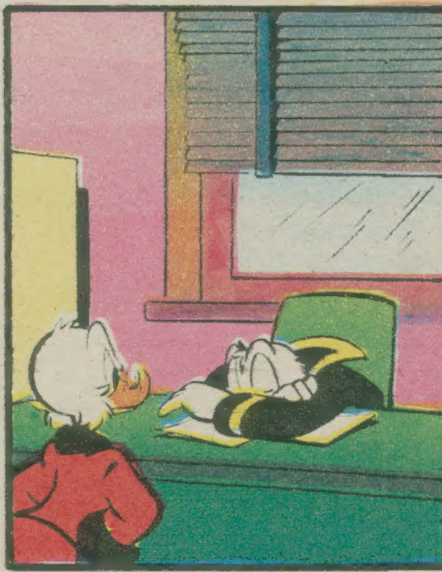
...ИЛИ ШТО ЈЕ ЛЕЊ...

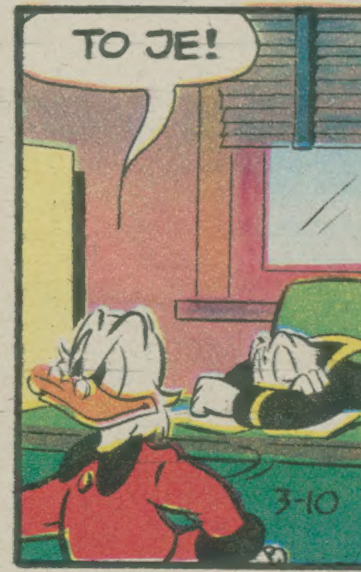

КАКО ХРЧЕ...

... ИЛИ КАКО ХОДА?

ТО ЈЕ!
3-10

За читање наглас

РИЧАРД БРОТИГЕН:

КОКОШЈИ ДОПРИНОС ПРАВДИ

Слатки мотори освете, налик на баршунасти глас лепе жене, нежно су му брујали у глави и чинили га толико опуштеним да се није осећао нимало чудно ни нелагодно овде, у мирној улици имућног дела града, за воланом камиона угашених фарова, претовареног кокошјим изметом.

Овај „миришљави" товар купио је раније, тог истог дана, од чувеног узгајивача пилића у Вајт Спрингсу, држава Монтана, и превезао га читавих двеста миља до градића Вју.

Никада нешто слично није учинио, па је уживао у сваком тренутку овог догађаја – у изнајмљивању камиона, вожњи до Вајт Спрингса, куповини и утовару кокошјег измета.

„Богами", има овде подоста гована", приметио је један од радника који је помагао при утовару.

„Има, има", поносно је одговорио нови власник производа кокошјих црева.

„Шта ћете да радите са оволиким говнима?" упитао је радник жељан разговора, пошто су му пилићи иначе били једино друштво.

„Побринућу се да стигну на право место."

„Па онда, у недостатку нечег паметнијег" рекао је утоваривач, „надам се да ће све бити у најбољем реду."

„Биће!" одговорио је човек кога ћемо звати Мајк, иако му је право име Џ. Едвин Џексон. Но, његово право име нема никаквог значаја. Од значаја је оно што је намеравао да уради.

Полако, скоро неприметно, пролазио је Мајк мирном улицом у хладно фебруарско вече, тражећи праву кућу. Регистарске таблице је замазао блатом, да заметне траг.

Јер, баш тако је и дошао до адресе ове куће у улици Буте. Преко регистарског броја аутомобила који је протутњао поред његове сеоске куће и за собом оставио запрепашћено кученце.

Људи из овог аутомобила избацили су свог пса скоро на самом његовом прагу. Када је видео шта су урадили, истрчао је из куће, али није успео да их заустави. Викао је за њима, а они су се хладно удаљили. Оставили су за собом преплашено кученце и препустили га суровој судбини још суровије природе овог краја.

Прво му је пало на памет да дограби пушку и крене у потеру за њима, но учинило му се ипак да је паметније да запише регистарски број и тако им уђе у траг. Коначно је дошло време да спроведе у дело своју дугогодишњу жељу за осветом.

Живео је на малом ранчу, десет миља удаљеном од градића Вју. Често су људи из града пролазили овуда и остављали своје нежељене кућне љубимце на његовом имању – јадне псе и мачке, осуђене на тужну судбину одбачених (збогом драги доме!) и на агонију глади и борбе за опстанак у свету у коме нису могли да опстану. Срећне кућне мазе у трену преображене у сирота створења осуђена на спору, страшну смрт.

Домаће животиње, остављене саме себи, нису могле да преживе у овом немилосрдном амбијенту. Преостајало им је само да чекају да се госпођа Смрт сажали и позове их у своје сеновито царство.

Фармери не желе ове животиње. Имају они своје. Зашто људи мисле да ће непознати бринути о њиховим животињама када они то више не желе да чине?

Сеоска домаћинства једноставно немају места за 100 мачака и 50 паса.

У локалној крчми заиста нема места. Препуна је.

У сваком случају, Мајку, или Џ. Едвину Џексону, било је већ доста ових бездушних људи који су остављали своје љубимце да умру лаганом и болном смрћу у овој грубој природи.

Колико је само изгладнеле младунчади видео овде! Бића чија је једна спона са животом била глад која им је вриштала по стомацима. Тако је једном видео маче како грицка клип кукуруза, а његову мајку како усред леденог потока, до гуше у води, покушава да улови рибу.

Глад је од домаће маце учинила риболовца.

Заиста, у срцу није гајио нимало љубави према људима који су били у стању да тако поступају са животињама. Жеља за осветом према овим бездушницима који су напуштали своје беспомоћне све га је више опседала. Нису чак били ни довољно милостиви да своје нежељене животиње препусте ветеринарима и безболној, брзој инјекцији смрти. Сигурно им је било жао пара.

Шта ли су мислили, шта осећали када су отрзали своје животиње од дома и одвозили их у сигурну смрт?

Но, сада ће правда да умеша своје прсте у ову ружну ствар. Био је већ сасвим близу броја 14. Сласт освете била је надомак руке.

Кућа је била богата, пространа и тиха, дом средовечног човека, његове жене и „случајно" одсутног пса.

„Јесте ли га пронашли?" запиткивали су их суседи, дан пошто је кученце „нестало".

„Не, ни трага од нашег доброг малог Скота."

„Не брините. Пронаћи ћете га. Баш је био сладак!"

„Морамо га пронаћи. Тако нам је тешко без њега."

Човек и жена седели су удобно пред екраном и гледали квиз „Човек од шест милиона долара", када је Мајк, возећи уназад, утерао свој камион у њихову башту, преко негованог травњака, до веранде и улазних врата. На сам праг изручио је три тоне кокошјег измета.

Човек је скочио из фотеље, нагло, као да је он срећни добитник шест милиона долара.

Жена је вриснула.

Још јој није било јасно да ће морати да откаже сутрашњу посету салону лепоте.

Имаће она сутра друга посла.

Под теретом кокошјег измета попустила су улазна врата, па је лавина провалила у дневну собу.

Иза три тоне кокошјих гована стоји читава армија савесних и вредних кокошака. Њихов труд није био узалудан.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубавац

Уз његово име додају: НАЈБОЉИ ФУДБАЛЕР СВЕТА

ПЛАТИНИ ПА БОГ

КАКО ЈЕ МЛАДИ ИГРАЧ „НАНСИЈА" ПОСТАО ИДОЛ СТАДИОНА

Субота, 23. јун 1984. године. Стадион у Марсеју је обавијен велом туге. Управо се игра други продужетак полуфиналног меча Купа европских нација. Пет минута пред крај Португал против Француске води са 2:1. Изненада, Платини одлично послужује Домержа који постиже гол. Педесет шест хиљада гледалаца, пијаних од среће, устало је као један.

Само неколико минута касније Жан Тигана је шутнуо лопту петом и право пред ноге Платинија. Страховит ударац и 3:2 за Француску.

Када су га после неколико дана новинари упитали шта мисли о свом тријумфу, Платини је скромно изјавио:

– Треба тек да освојимо Куп. Тужно је што Француска која је увела сва та фудбалска такмичења никада није освојила прво место.

Не баш славан ђак

Од последњег шампионата Европе Француска непрекидно блиста. Шта се то променило у екипи? Дошао је Платини, по мишљењу стручњака јединствен играч у свету. Уме све: да напада, да се брани, додаје „као на тањиру", изводи слободне ударце који су га прославили. Уме да да гол главом, левом и десном ногом. И само његово присуство понекад може да одлучи о исходу меча.

Његови квалитети не огледају се, међутим, само кроз изврсну игру. Љубазан и пажљив, Платини је пријатељ целе екипе. Ко год да има неку невољу, он ће му се увек наћи при руци.

Одакле му толико човечности и талента? Мишел је син једног од многих Италијана који су по завршетку рата дошли да нађу посао у Француској. Његов отац Алдо је професор математике и тренер фудбалске екипе па није чудно што Мишел каже да му је у детињству лопта била једина играчка.

Мали Платини није остао комшијама баш у лепој успомени. „Увек када би се тај клинац вратио из школе морали смо до вечери да слушамо буку од бесконачних партија фудбала које је играо са друштвом из улице", сећају се данас. Већ тада је показивао изузетну надареност: да би снаге биле изједначене, сам је играо против шесторице или седморице другова.

У школи није пролазио славно. Како су му и мајка и отац били спортисти, нису се противили да се определи за фудбал. Заиграо је у екипи свог оца.

После једног јуниорског првенства на коме је у две утакмице постигао осам голова, Платини је потписао први уговор са прволигашем „Нансијем". У марту 1973. године први пут облачи дрес са бројем десет који му је и дан-данас нека врста амајлије.

У репрезентацији је први пут заиграо 27. марта 1976. године, и то против репрезентације Чехословачке. У 73. минуту судија је свирао слободан ударац за Француску. Шутирао је Платини и – гол. Од тада је постао чувен по својим ударцима преко живог зида. „Нанси" за већину својих победа има да захвали њему. Тада, на самом почетку каријере, Мишел је изјавио новинарима:

„Што више голова дам, боље се осећам".

Уговор са „Нансијем" је истекао, и сви велики клубови почели су да се отимају о њега. Платини је већ дуго сањао да заигра у водећем француском клубу – „Сент Етјену". Потписао је уговор на три године. Његов нови клуб ускоро је постао шампион Француске, а учествовао је и на неколико европских првенстава. Платини је ту пожњео искуства која ће му касније добро доћи.

Иди у Италију!

Дошло је и време квалификација за „Мундијал 82". Екипа триколора имала је у почетку доста муке. Требало је да се одржи меч одлуке са Холандијом. У 51. минуту судија свира слободан ударац за Француску. Ко ће него Платини и – 1:0. Понесени његовим ударцем који ћеући у анале фудбала Французи су дали још један гол и тако поставили коначан резултат од 2:0.

У наставку квалификација Платини је одиграо још неколико изврсних мечева. Углед француске репрезентације је растао, а с њим и углед њеног капитена. Председник „Пари Сен-Жермена" је рекао:

– Ми морамо имати тог играча!

Исто је, међутим, рекао и први човек италијанског „Јувентуса", председник управе и директор „Фиата" Ђовани Анђели. – „Иди у Италију, то ће одговарати твом темпераменту" – саветовао је Мишелу отац. Платини је послушао. Тренер француске репрезентације Мишел Идалго био је тужан, али имао је и других проблема: за два месеца требало је наступити на „Мундијалу".

Плави су дошли до полуфинала где их је чекала тешка утакмица с Немцима. Француска нема изгледа, сматрали су стручњаци, али догодило се чудо: изненађен брзом игром немачки колос је застао. Триколори, међутим, нису искористили ни једну од четири шансе. Победила је Немачка иако целе утакмице није веровала у то. Платини је, скрхан тугом, последњи напустио терен. Нешто касније послао је Французима отворено писмо:

„Кроз петнаест дана отпутоваћу у Италију, али нећу вас заборавити. У уговору сам навео да желим увек да будем на располагању екипи Француске. Трудићу се да следећи пут будем бољи..."

„Јувентус" га је добро дочекао. Мишел и његова породица живе у раскошној вили у отменом крају. Један „ферари" и један „фиат уно" увек су му на располагању. Има и највећу плату у екипи. Једини задатак му је да постигне победу.

Уместо да добија, „Јувентус" је почео да губи. Платини је, додуше, проглашен за најбољег голгетера, али његових осамнаест златних голова мало вреде – екипа није постала првак Италије, а ова нација цени само победника.

Цени се само победник

Насупрот првој, друга сезона са „Јувентусом" обележена је победама. Што се тиче навијача, у правом су лудилу. Један становник Торина изјавио је да је најпре настао Бог, а одмах затим Платини. Кад негде заигра „Јувентус", хиљаде италијанских навијача у знак поштовања према Платинију устану, запевају Марсељезу и машу француском заставом.

Платини је богат, снима емисије за италијанску и француску телевизију, добро води своје послове. Држи часове фудбала. Постао је и витез Легије части, али му слава и богатство нису завртели мозак.

Сваког понедељка (дан одмора) Мишел лети на Сент Кипријен у Пиринејима. Ту се, на великом стадиону окруженом столетном шумом, под његовим, и вођством тенисера Бернарда Фрица, одржава школа фудбала и тениса за младе.

– Желим да пружим деци оно што је мени недостајало док сам био мали – каже Платини.

Кристл, згодна плавуша с којом се оженио још док је био у „Нансију", игра велику улогу у његовом животу. Захваљујући њој заволео је музику, књижевност, истанчао укус у облачењу, избору намештаја, цвећа...

Платини воли децу. Има их двоје четворогодишњу Марину и шестогодишњег Лорена.

Најважнији гол

У биографији Мишела Платинија уписано је и неколико мучних догађаја. У Купу европских шампиона „Јувентус" се сусрео са „Жиронденом" из Бордоа (код нас познатији као „Бордо"). Како играти против својих? То још увек није било ништа. До праве неприлике дошло је 1983. године. „Пари Сен Жермен" извучен је за „Јувентусовог" противника у Купу победника купова. Поново је требало борити се против пријатеља. Стадион је звиждао сваки пут када би Платини дотакао лопту.

– Зажелео сам да више никада не заиграм у својој земљи – признао је касније шампион.

Француска се негде у то време нашла међу осам земаља које су се квалификовале за Куп европских нација. Сви су се питали хоће ли и Платини доћи. Треба ли рећи да би његов изостанак значио националну катастрофу? Али, није ли он у свом писму обећао да ће следећи пут бити боље? Не испунити обећање, то не личи на Платинија.

У првом мечу капитен екипе је дао једини гол за Француску. Следећи противник – Белгија – поражен је убедљиво, са 5:0, затим Југославија са 3:2 и Португал са истим резултатом. У четири утакмице, од укупно једанаест голова, Платини је постигао осам.

У финалу су се срели Француска и Шпанија. – Још само мало, Мишел! – узвикивали су Французи. Платини је био на ивици снага. Почело је друго полувреме, а резултат је још увек био 0:0. И најзад, у 56. минуту, судија је свирао слободан ударац за Француску.

– Платини! Платини! – орио се стадион.

Фото-репортери су се тискали иза шпанског гола. Мишел се залетео и опалио. Лопта је обишла одбрамбене играче и муњевито се упутила ка мрежи. Голман Арконада ју је за тренутак ухватио али му је исклизнула и ушла у гол.

То није био најлепши, али је, свакако, најважнији гол у Платинијевој каријери.

Мишел Платини је понео први међународни трофеј за Француску. Био је пресрећан, не толико због славе, колико због нада које су сви полагали у њега. Обећао је да ће и на „Мундијалу 86" носити плави дрес. Сигурни смо да ће дати све од себе да Француска први пут у историји фудбала добије Светски куп.

Тај ђаволски играч је способан и за то.

М. П. Поповић

Илустровао Ненад Милићевић

ВЕСТИ ИЗ *ДРУГЕ* РУКЕ

Делфини траже Неси

За чудовиште Неси које (наводно) живи у шкотском језеру Лох Несу сви су чули, али никако да га неко и фотографише. Изумитељ Двејн Маршал из Академије примењених наука у Бостону сматра да би тај посао одлично обавили – делфини! Само им на боку треба причврстити камеру и послати их у потрагу за чудовиштем –, не каже како. Маршал још предлаже да се у фото-апарат угради и ултразвучни предајник и пријемник који би хватали одбијене ултразвучне таласе и укључивали апарат за снимање тек кад локатор под водом региструје неки крупнији објекат.

А да се трака не би немилице трошила, камера би била снабдевена сензорима с подацима о притиску воде који би укључивали фото-апарат само на дубини где се претпоставља да се скрива Неси. Све је то лепо и красно, али проблем се појавио с неочекиване стране: Енглеско краљевско друштво за заштиту животиња никако да се изјасни шта оно мисли о оваквом коришћењу делфина. А без њиховог „амина" нема од сликања Неси ништа.

Илустровао Димитрије Костић

МАРТ – месец кад се рађају велики физичари

Историја је показала да је за физичаре најблаготворнији први пролећни месец – март. У том месецу родили су се Алиханов, Араго, Браг, Вавилов, Бунсен, Векслер, Хан, Декарт, Лебедов, Зељдовић, Ф. Жолио-Кири, Лаплас, Миликан, Ом, Попов, Рентген, Ајнштајн...

Из биографских података ових великана сазнајемо да су многи од њих били и прво или једино дете у породици. Били су то Ајнштајн, Херц, Бор, Галилеј, Максвел, Курчатов, Френел и Карно. Друго дете у фамилији били су Лоренц, Лебедев, Де Брољ, Ландау, Бел, Ампер, Кири. Треће дете су били Тесла, Авогадро, Далтон, Ферми, пето дете је била М. Склодовска-Кири, Бојл је био седмо дете, а Б. Франклин – петнаесто!

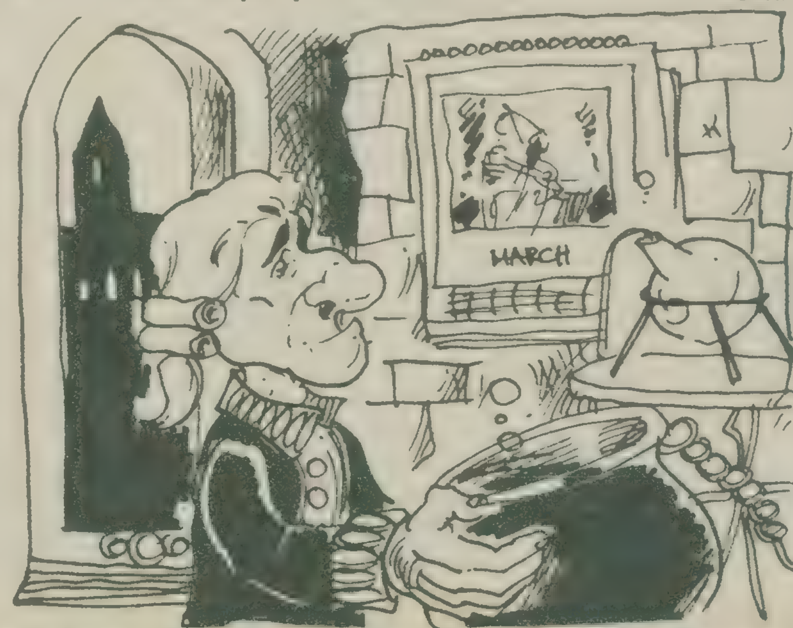
Способност за самостална истраживања рано су испољили Максвел, Томсон, Паскал и Хамилтон. Први Максвелов чланак објављен је у радовима Краљевског друштва кад је имао само 15 година. Томсон (лорд Келвин) са десет година је постао студент Универзитета у Гласгову, а са двадесет и две професор тог универзитета. Двадесетогодишњег Хамилтона поставили су за професора док још није ни завршио колеџ. Николај Николајевич Богољубов је свој први научни чланак написао кад је имао само 15 година. Посебном одлуком Министарства просвете момчић је стављен на попис аспираната. Већ за две године постао је сарадник катедре за математичку физику. Као класични пример ране генијалности у историју науке ушао је и Паскал. Свој први математички трактат написао је са 15 година. Са 18 је израдио машину за израчунавање!

Али научници, као и сви остали људи, имали су и друга своја интересовања којима су се бавили у слободном времену. Ват је волео свој врт, Вуд се одмарао бавећи се фотографијом, а Там алпинизмом. Рентген се увек после интензивног умног рада бавио физичким послом. Академик П. Л. Капица је врло озбиљно скупљао старе сатове. Ф. Жолио-Кири је био страствен пецарош, прави стручњак, готово ихтиолог. Могао је без грешке да каже име било које ухваћене рибе. Знао је и њихове биолошке особине. Нилс Бор је у младости био тако добар фудбалер да му је не једном било поверено чување мреже у данској репрезентацији. Кад га је Нобелов комитет наградио, неке су данске новине писале:

„Познатом фудбалеру Нилсу Бору додељена је Нобелова награда".

Страствени алпинисти били су Дирак и Там, а Планк се у осамдесетој години попео на врх Великог Веницијана у Татрама!

З. К.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ИЗДАЈЕМ ВИЛУ С ПОГЛЕДОМ НА КОЗУ

Некадашње стање Врњачке Бање

НАЈСТАРИЈИ МЕШТАНИ ПОЗНАТОГ ЛЕЧИЛИШТА СЕЋАЈУ СЕ ВРЕМЕНА КАДА ЈЕ ВОДА БИЛА СПОРЕДНА, КАДА ЈЕ ЈЕДИНА МУЗИКА БИЛО МЕКЕТАЊЕ, А ЈЕДИНИ ЛЕК ТЕК ПОМУЖЕНО МЛЕКО

У штампи се пре шездесет, осамдесет и сто година често налазио и овакав оглас.

„Поштовани посетиоци Врњачке Бање, издајем вилу са целокупним костом, а у тору поседујем и добре козе музаре које дају здраво и питко млеко прве класе! Поред домаћина, козе, по жељи и потреби бољке, могу мусти и сами гости и пити фришко!"

Врњачка Бања је у то време заиста била препуна коза свих раса и боја: белих, црних, шарених, сивих и црвених. Највише белих, шутих (без рогова) и динарских с роговима и дугом длаком. Мекетале су одвојено и у хору и брстиле лишће на простору данашњег лепо уређеног парка.

Козји торови налазили су се с обе стране и дуж Врњачке реке. То је некадашњи „Козји булевар". Гост крене од топле воде према Снежнику, уз пут прође поред торова, помузе мало млека, па наставља пут.

Ово може да звучи као шала, али је то била збиља све до 1925. године. Атмосфера Бање и лечење у њој није се могло замислити без коза и козјег млека.

На многим разгледницама Врњачке Бање из оног времена, сачувао их је пензионер Милисав Кушић-Зеља, у дивним пејзажима и испред отмених вила, могу да се виде чопори коза. Домаћин се сликао с њима и то је била најбоља препорука и реклама његових туристичких услуга.

На старим разгледницама поносито стоје виле „Топличанка", „Вера и Нада", „Симић", „Ласта", „Катарина", „Рај", најстарија вила Јована Белимарковића, а испред њих чопори коза.

Домаћини су испред својих кућа истицали примамљива обавештења: „Имам козе музаре! Млеко по жељи, кувано или фришко! Или: „Поред соба и хране на располагању одличне козе музаре!"

Пресудна жива реклама

Времена када је у Врњцима коза било колико и гостију, ако не и више, сећају се стари Бањчани Милисав Кушић, Бранко Радовановић и Радосав Негојевић.

Најстарији, Радосав Негојевић, рођен је почетком овог века. Иако у дубокој старости, на бањској пијаци у киоску свакодневно продаје млеко и млечне производе. Млеко је продавао и у младости. Готово цео живот провео је у овом познатом југословенском лечилишту.

Када се помену козе и козја времена, деда Радосав уздише и каже:

– Без њих се у Бањи није могло. Било их је много, али никад доста. Мекетање и клепетуше на све стране. И то је била једина и најлепша бањска музика коју су гости могли да слушају за време лечења. Козе је имала свака вила и свако домаћинство. Било је и породица које су живеле искључиво купујући и препродавајући козје меко

– Домаћин је најбоље рекламирао своје услуге везујући козе музаре испред зграде, до сокака којим су пролазили гости. Најпре је требало да им се допадну козе, а тек онда остало

Наша прва самоуслуга

Медицина је некада веровала да лечење у Врњачкој Бањи може да буде успешно само ако се разне минералне воде пију с козјим млеком. И то најбоље свежим, још млаким после муже. Тако се веровало и чинило деценијама.

Врњачка Бања била је, и остала, позната као благотворна за стомачна обољења. Некадашња медицина препоручивала је и као место за лечење туберкулозе, тада честе и готово неизлечиве болести. Козје млеко, богато калцијумом, пило се с топлим и хладним минералним водама да „боља у грудима" што пре зацели.

Деда Радосав Негојевић описује како је изгледао један дан лечења водама и млеком:

– Ујутру гост иде да пије топлу воду, која се точила на самом извору из једне чатрње, а онда уз Врњачку реку правац до Снежника. Ту су, с једне и друге стране, били торови с козама, а крај њих газде. Гост прво погледа козе а онда каже: „Намузи ми чашу од оне тамо!" И домаћин музе. Гост наискап испија топло свеже млеко.

Многи гости улазили су сами у тор, бирали козу, музли је и пили. Била је то нека врста наше прве самоуслуге. Следећа станица, данашњи Снежник, где се гутала хладна и бљутава лековита минерална вода. Затим је пут, опет по строгој препоруци лекара, водио на Црквено брдо (некада се звало и Александрово, а сада Чајкино). Тамо су гости ишли на „фришки ваздух" који је ту најбољи. Дисало се дубоко, пуним плућима, рукама подигнутим према небу и молитвом на уснама.

Са Црквеног брда – наставља причу деда Радосав – болесници су марширали натраг до топле минералне воде, па на козје млеко, а онда опет до Снежника и, све бржим ходом, опет на брдо. И тако по читав дан, горе-доле, уз обилне количине млека и воде.

Једна медицинска заблуда

А онда, после првог светског рата, у рекламама и на разгледницама све је мање коза и хвалоспева козјем млеку

– Тек негде око 1925. године видело се да Врњачка Бања није погодна за лечење грудоболних. Комбиновање минералних вода и козјег млека била је једна од заблуда, као и толике друге – казује деда Радосав Негојевић. У оно време је бањски стручњак, лекар за туберкулозу, био доктор Милутин Стојадиновић, „доктор Бикица". Он је први предложио да се у Бањи укину козе и пијење млека.

– Од те године у Бањи су козе почеле да се затиру. Нестало је торова, замрле су клепетуше. То време још живи само у успоменама старих гостију и нас, најстаријих Бањчана.

Љ. Тешић

На овој разгледници из 1906. године пише: „Врњачка Бања. Посетиоци при пијењу козјег млека".

Илустровала Босиљка Кићевац

МАКАРТУР: УКРЦАЈТЕ РАЊЕНИКЕ, ЈАПАНЦИ САМО ШТО НИСУ СТИГЛИ!

ПОСЛЕДЊИ БРОД ИЗ

●●●

„Мактан" је стварно био последњи брод у луци; стар 42 године, зарђао, предвиђен за 15 путника...

●●●

Истог дана крајем децембра 1941. главнокомандујући америчких снага на Далеком истоку, генерал Даглас Макартур, потписао је два наређења која су му подједнако тешко пала за повлачење свих америчких трупа са филипинског острва Лузона и да се оставе тешки болесници и рањеници у Манили.

Јапанци су били надмоћнији и ту Макартур ништа није могао да промени, као што је мало могао да учини за своје рањенике изузев да Манилу прогласи отвореним градом. Сви су знали да је само питање дана када ће је непријатељ заузети. Али нико није знао и да ли ће, поштујући међународно право, поштедети рањенике.

Тридесет и првог децембра међу рањеницима се пронео глас да је Црвени крст прихватио задатак да их извуче из Маниле и да је брод за то већ нађен.

Испоставило се да је глас овога пута тачан. До поднева 31. децембра почело је пребацивање рањеника на док број седам манилске луке. Као правац путовања помињали су се Корегидор, Батан, Минданао, чак и Борнео – али никоме ни на крај памети није падало право одредиште – Аустралија.

Укрцавање је почело у четири после подне. Три сата касније свих 224 рањеника налазило се на „Мактану". Непуних 48 сати касније, јапанска армија ушла је у Манилу.

План евакуације скован је свега три дана пре него што је „Мактан" исловио, и тада су изгледи да ће ствар успети били више него мршави. У седиште Црвеног крста у Манили стигао је захтев генерала Макартура да ова организација некако нађе брод којим ће да пребаци рањенике.

Укрцавајте их!

Ирвингу Вилијамсу, службенику Црвеног крста коме је поверена акција, две су ствари отпрве биле јасне: да ће тешко наћи такав брод и да, чак и под условом да се то успешно обави, застава Црвеног крста не мора да одврати Јапанце од напада.

Двадесет и осмог децембра у манилској луци није било ниједног трговачког брода способног за пловидбу. Оно што је остало једва се одржавало на води, а од тога је у најбољем стању био „Мактан". Пароброд стар четрдесет и две године, озбиљно нагрижен рђом и у таквом стању да се сматрало како пловидба по отвореном мору не долази у обзир. Прва већа непогода и „Мактан" је могао да се преполови. Укрцати рањенике у ту „зарђалу канту" било је равно убиству.

Чак и пошто му је објашњено у шта се упушта, генерал Макартур је не оклевајући наредио: „Укрцавајте их!" Шта је могло да буде погибељније од остављања рањеника у Манили?

У 7 и 30 увече, 31. децембра, Ирвинг Вилијамс је на палуби „Мактана" дочекао шведског конзула. Пошто је помно прегледао брод и установио да не носи недозвољен терет или наоружане војнике, конзул је дао свој пристанак. „Мактан" је и службено проглашен бродом „Црвеног крста".

Било је тачно 20 и 30. Предвиђено време поласка, шест после подне, већ је увелико прекорачено, а припреме још ни издалека приведене крају. капетан Тамајо, Филипинац, још није имао навигационе карте за пловидбу изван филипинских вода. Чекало се и да Јапанци званично одобре исловљавање „Мактана". Али, времена више није било: мораће да исплове без навигационих карата и јапанског одобрења и да покушају да се пробију кроз непријатељску блокаду.

До виђења, и срећна пловидба!

„Мактанове" дотрајале машине су затандркале. Пола сата касније, с патролног чамца који га је спровео кроз минско поље на излазу из манилске луке зачуо се узвик: „До виђења, и срећна пловидба!"

„Мактан", први борд са америчким рањеницима у II светском рату и последњи брод који је је исловио из Маниле, сада је био препуштен самом себи.

МАНИЛЕ

Као што је међународно право налагало, читаве ноћи пловили су јарко осветљени. Непријатељ је морао да их примети, али их није напао. Зато што није ни намеравао да то учини или зато што је чекао повољнији тренутак?

За лекаре и болничко особље на „Мактану" кључно питање није било да ли ће Јапанци напасти него како да рањенике уопште одрже у животу у ужасним условима који су владали на броду.

„Мактан" је пројектован да прими највише петнаест путника. Сада су на том простору лежала 224 тешка рањеника. Није било купатила или WC-а, недостајало је и воде за пиће. Прање болесника сем у изузетним случајевима, није долазило у обзир. Официрска трпезарија претворена је у операциону салу за коју су лекари могли само да се надају да неће морати да је употребе.

Пет дана касније „Мактан" је упловио у макасарску луку на југозападу Целебеса. Они који су га дочекали једва су поверовали сопственим очима: „зарђала канта" заиста је успела да се у једном комаду извуче из страшног невремена које је тог преподнева беснело у Макасарском мореузу, између Бопреа и Целебеса.

Пожар!

Брод је у луци остао пет дана. Чекало се на упутство за даљи правац путовања. Изјутра петог дана, коначно је стигло и очекивано обавештење: град Дарвин на северној обали Аустралије.

Три дана касније „Мактан" је био у Дарвину, али су га дочекали с лошим вестима. Тамошња војна болница није могла да прими више од педесет рањеника, а сем тога сваког часа се очекивало да Јапанци бомбардују град.

Ирвинг Вилијамс није спадао у људе који се лако предају. Ако Дарвин не долази у обзир, још увек им остаје Сиднеј, па макар то значило и додатних 400 миља пловидбе.

У 6 и 58 послеподне, петнаестог јануара, на улазу у Арафурско море „Мактаном" је одјекнуо узвик кога се морепловци плаше можда више од свега – „Ватра!"

Избила је у стројарници и угушена је свега тридесет минута после првог аларма. На „Мактану" су одахнули, брод је мирно наставио да плови ка истоку, као и увек блештаво осветљен. Онда је бродски радио-телеграфиста ухватио злокобну поруку. Јапанци су јављали да се у Арафурском мору недалеко од полуострва Корбург „Мактан" запалио. Нико никада није успео да установи како је непријатељ сазнао за пожар.

Седамнаест дана касније, 27. јануара 1942. „Мактан" је упловио у сиднејску луку. Остварило се оно чему су се сви надали, али у шта је мало ко веровао: стари пароброд превалио је пет хиљада миља и на одредиште стигао читав. Дочекала су га заглушујућа звона и завијање сирена са бродова и чамаца који су се сјатили да га поздраве.

Рањеници су смештени у 113. аустралијску општу болницу где је за њих испражњено читаво крило зграде. Бројчано стање 222. Два војника подлегла су ранама за двадесет и седам дана путовања у немогућим условима.

●●●

Пошто је заборављен од свих две године чамио у Аустралији, децембра 1944. „Мактан" се вратио на филипинско острво Лејте где је у саставу инвазионе армаде генерала Макартура учествовао у највеличанственијем десанту у историји ратовања.

Тринаестог марта 1945. пароброд коме су одавно прорекли да ће се распасти упловио је у манилску луку и пристао уз бомбардовањем уништене остатке дока број седам. Последњи брод који је исловио из Маниле, вратио се међу првима.

Остало је још само једно питање: зашто га пре три године Јапанци нису потопили? Зато што је, како је касније објаснио генерал Макартур, „Мактан" био нешто као пробни балон. Нису знали шта да ураде – и тако нису ништа урадили".

Мина Илић

10 × 10

ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ!

По једна реч у свакој од ових реченица има једно слово више или мање. Покушајте да исправите грешку.

1. У новој самопослузи наћи ћете и све врсте бактерија.

2. Ученици трећег разреда објавили су рат девојкама и обећавају да до јуна више неће бити ниједне.

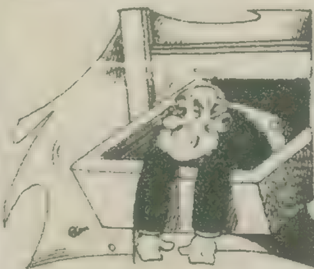
3. У јужном крилу палате, два велика слона спремна су да приме угледне госте.

4. Стручна комисија ће прегледати све женске особе у дому, због жалби да су недовољно загрејане у односу на мушке.

5. Штета је што нам толике добре судије леже у фиоци.

6. На тениски терен можете ући само с паткама.

7. Крајње је време да нагрдимо младе уметнике као што заслужују.

8. У администрацији се висина личног дохотка одређује према зевању.

9. Јесте ли видели колико су се наши охрабрили, колико су добили кила после те утакмице!

10. За записничара предлажем друга Симу, чије је поштење половично.

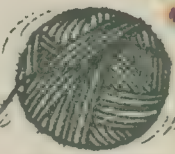

РЕШЕЊА: 1. батерија, 2. двојкама, 3. салона, 4. собе, 5. студије, 6. патикама, 7. наградимо, 8. зевању, 9. крила, 10. пословично.

Илустровао: Брана Јовановић

живот је прича прича је живот

КРАДИ, ИЛИ ЋУ ТЕ ПРЕБИТИ!

ХУЛИО СЕ, КАО И ОБИЧНО, СА БРАЋОМ И ДРУГОВИМА ИГРАО ПРЕД КУЋОМ КАДА МУ ЈЕ ПРИШАО НЕКИ НЕЗНАНАЦ

Марко и Хулио су заједно спавали у шупици иза радње. Једне вечери Марко се напио и заспао. Хулио од заглушујућег хркања није могао ока да склопи и дуго је седео будан. И онда је скочио. Нека буде шта буде! Извукао се полако и отишао право у полицију. Тамо је испричао своју ричу, али полицајци нису знали шта ће са њим. Одлучили су да га одведу у конзулат његове земље. Тамо га је дочекала жена-конзул и одмах својим претпостављенима у Колумбији послала телеграм у коме обавештава да се једно украдено сељаче налази код ње. Тражила је даља упутства. Али, по старим хладним бирократским обичајима, каквих усталом има свугде у свету, одговор није стигао ни на овај а ни на следећа два телеграма.

Дечак је нестао

Само неколико месеци раније мали Хулио се, као и обично, играо са браћом и друговима пред кућом својих родитеља у селу Чинчина на северозападу Колумбије, кад му је пришао незнанац. Био је то Марко. Рекао је дечаку да ће му купити бомбоне и слаткише ако пође са њим и нешто му помогне. Дечак се, очигледно, брзо полакомио и кренуо са странцем да се више не врати – Марко га је једноставно отео. Кад су се Хулијеви родитељи увече вратили са плантаже кафе на којој раде као берачи, тражили су сина по селу читаву ноћ, распитивали се, али узалуд. Чак ни полиција није могла да им помогне. Коначно, родитељи су једноставно морали да се помире са суровом истином. Сиромашни су, немају пара за откуп, а ни утицајне нити моћне пријатеље који би им помогли у трагању за отетим сином. Овај догађај чак није представљао ни обичну новинску вест, а ни месне власти му нису придале неки већи значај.

У бујном вечитом зеленилу, на Северу Венецуеле смештен је градић Мачикес. Место и богата околина познати су пољопривредни и сточарски крај. На великим имањима и плантажама живи више хиљада лоше плаћених пољопривредних радника. Највећи број стигао је из суседне Колумбије. Границу прелазе ноћу, кришом, без икаквих исправа у нади да ће на имањима наћи посао и какву-такву зараду. Ту раде од сванућа до мрака, а целу надницу шаљу породицама гладних уста која их чекају код куће.

Једног дана, почетком ове године у Мачикес је стигао и осмогодишњи црнопути Хулио заједно са мрзовољним двадесет петогодишњим Марком. Надничарима су и младић и дечак одмах били некако чудни, али како овде свако мучи своју муку и нема времена за туђу, нико се није много ни распитивао за дечака и његовог пратиоца.

– Зови ме тата – викао је Марко. – Пребићу те не послушаш ли ме.

– Али ти ниси мој тата и хоћу да ме одмах вратиш родитељима.

Џепарош са плаже

Дечаково тело често је било плаво од модрица. Марко је претио Хулију да ће га оставити „па нек се снађе у непознатом свету како зна и уме". Тога се Хулио плашио више него батина. Како да се врати кући? Од кога да затражи помоћ? Можда од Доре, тринаестогодишње девојчице коју је упознао на пољима. Она је још горе прошла од њега. Отац ју је продао како би добијеним новцем прехранио породицу са осморо деце. Но, како би та мршава девојчица, принуђена да се бави „најстаријим занатом на свету", уопште могла да му помогне? Хулио се плашио људи, нових градова, гужве на улицама. У почетку је плакао, кумио Марка да га врати родитељима, а онда је схватио да нема куд: ћутао је, трпео и радио све оно што је Марко од њега тражио.

– Хулио, увући ћеш се кроз овај прозор и украшћеш из куће све вредне ствари које тамо нађеш и можеш лако да понесеш, радио-апарат, касетофон, украсе од порцулана... Продаћемо те ствари и купићу ти ново одело, лепе кожне ципеле, водићу те у биоскоп, а ако будеш добар добићеш можда и бицикл.

И тако из дана у дан, из места у место. Пролазећи кроз летовалиште Санта Марта дел Родадеро на обали Карипског мора, Марко је натерао Хулија да из торби купача остављених на плажи, покупи накит и све иоле вредно што би после могло да се прода. Додуше, Хулио није баш увек успевао да неопажено завуче руку у торбе. Купачи, чувари плаже и полиција често су га гонили, али преплашени дечак је некако успевао да се изгуби у врeви, а тамо на путу, под сенком неког дрвета чекао је Марко. Мирно је седео и незаинтересовано гледао или дремао. Дечак би се онда подвукао под његов пончо и ту у мраку, шћућурен, чекао да опасност прође.

Марко није желео много да ризикује, па се ни у једном месту није задржавао превише дуго. Тако су једног дана, тражећи нове жртве за крађу, стигли у Виља де Росарио. Застали су пред продавницом арепита – погача од кукурузног брашна и сира. И док не види како ће овде „посао" најбоље разрадити, Марку је пало на памет нешто друго: представио је Хулија као свог сина и предложио власнику радње да га запосли. Дечак је почео да ради у кухињи, да пере, чисти, додаје газди брашно, трчи до продавнице...

☆ ☆ ☆

Хулио је у конзулату добио лепу собу, удобан и чист кревет, сви су били добри према њему, гладили га по коси и смешили му се али тек сада је почео још више да стрепи. Дани су пролазили. Госпођа Конзул је онда одлучила да пошаље телеграм председнику општине Чинчина. После девет часова најзад је зазвонио телефон. С друге стране жице јавила се једна већа радио-станица и понудила да плати све трошкове путовања малог Хулија до куће његових родитеља којима су већ јавили да је дечак пронађен. Тако је Хулио првим авионом враћен у Колумбију, а потом и у своје родно место.

В. Минић

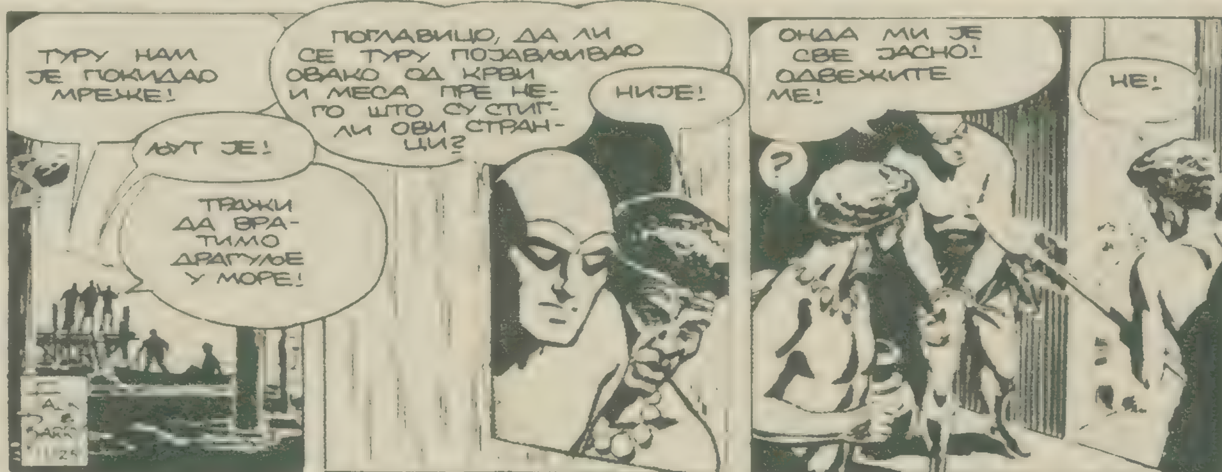
ФАНТОМ:

ЦРНИ БИСЕРИ

II ДЕО

ПИШЕ: ЛИ ФОЛК (LEE FALK) ЦРТА: САЈ БЕРИ (SY BARRY)

Племе Тугонда верује у морско божанство Туру и дарује му црне бисере. Двојица лажних трговаца смислили су како да се домогну драгуља, али умешао се Фантом...

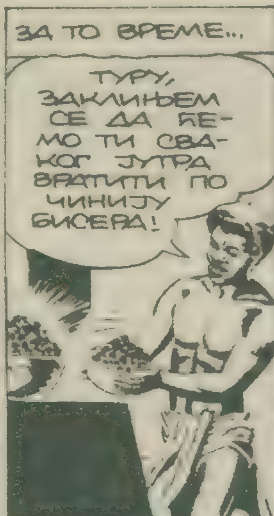

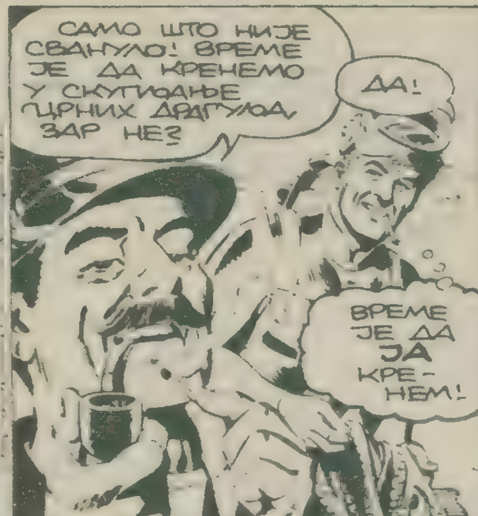

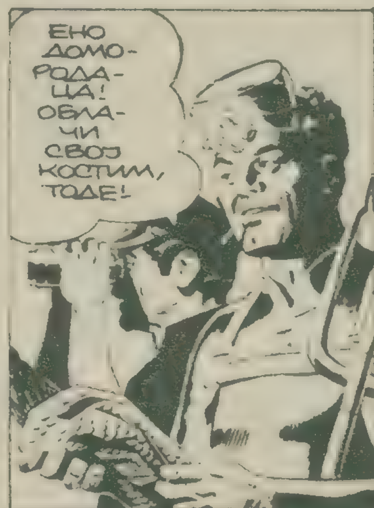

ВРАТИ СЕ НА ОБАЛУ, ХЕРОЈУ!

ФАНТОМ ЈЕ ЗАПЛИВАО КА БРОДУ ДВОЈИЦЕ ТРГОВАЦА...
FALK E BARRY

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ТУРУ, ЗАКЛИЊЕМ СЕ ДА ЋЕМО ТИ СВАКОГ ЈУТРА ВРАТИТИ ПО ЧИНИЈУ БИСЕРА!

САМО ШТО НИЈЕ СВАНУЛО! ВРЕМЕ ЈЕ ДА КРЕНЕМО У СКУПЉАЊЕ ЦРНИХ ДРАГУЉА, ЗАР НЕ?
ДА!
ВРЕМЕ ЈЕ ДА ЈА КРЕНЕМ!

ЕНО ДОМОРОДАЦА! ОБЛАЧИ СВОЈ КОСТИМ, ТОДЕ!

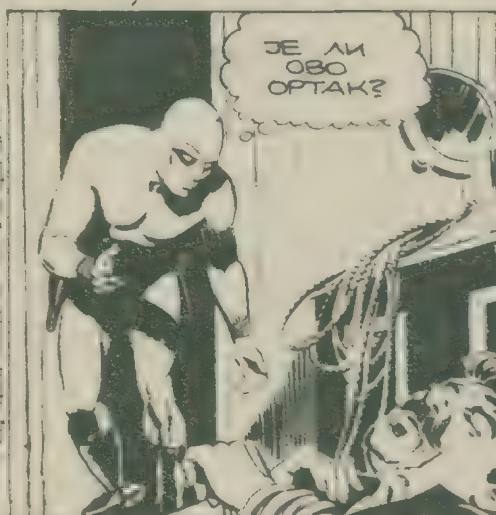

АХА!
УХ!

ХОЋЕШ СВЕ ДА ДЕЛИМО НАПОЛА, А САМО СЕ ЈА ИЗЛАЖЕМ ОПАСНОСТИ! СВРШИЋУ...
...С ТОБОМ КАД СЕ ВРАТИМ!
!
FALK E BARRY 12, 2

ПОЈАВИЛИ СУ СЕ РИБАРИ СА ЦРНИМ БИСЕРИМА...

ТОД, МАСКИРАН У МОРСКО БОЖАНСТВО, ВЕЋ ЈЕ ГРАБИО КА ДНУ...
FALK E BARRY 12/3

ТАКО СЕ, ЗНАЧИ, КРЕЋЕ ПОД ВОДОМ!

ЈЕ ЛИ ОВО ОРТАК?

ПОШТО ЈЕ ФАНТОМ УТВРДИО ДА ЈЕ ТОДОВ ПРИЈАТЕЉ У БЕСВЕСНОМ СТАЊУ...

ИДЕ ДА ПОКУПИ БИСЕРЕ!
FALK E BARRY

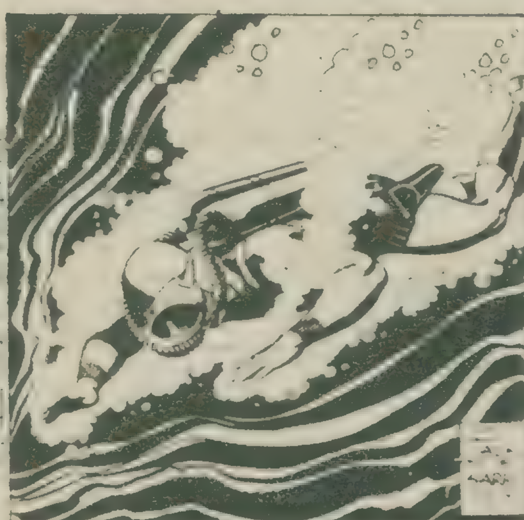

ПРОБУДИО СИ СЕ? ИМА ЛИ ОВДЕ ЈОШ НЕКА ОПРЕМА ЗА ГЊУРАЊЕ?
КО? ШТА?

ИМА!

НЕ! НИСАМ ТЕ ЈА НОКАУТИРАО! ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ!
ТОД? А КО СИ ТИ?

ТО НИЈЕ ВАЖНО!
СТАНИ! ОДВЕЖИ МЕ!

НЕ! ОСТАНИ ТУ ГДЕ СИ! УСКОРО ЋЕМО СЕ СВИ ОКУПИТИ ОВДЕ!

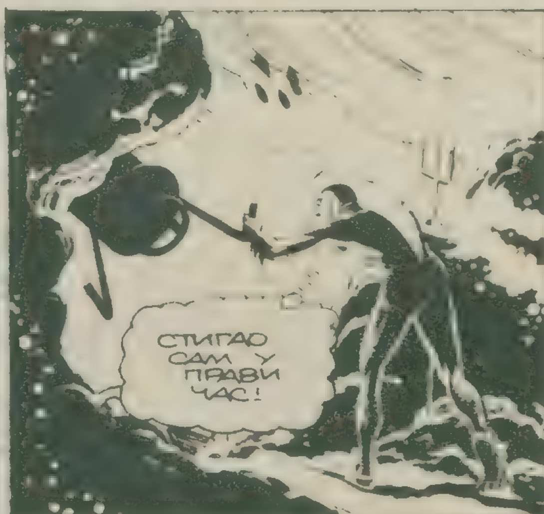

ОЧЕ, СВИ СМО ВИДЕЛИ КАД ЈЕ ФАНТОМ СКОЧИО У МОРЕ! СИГУРНО ЈЕ ВЕЋ МРТАВ!
МИСЛИШ ДА НИЈЕ ИЗРОНИО?

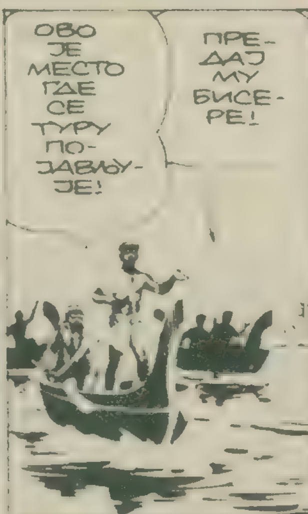

ГЛЕДАЈТЕ! ФАНТОМОВ КОЊ!
САМ ЈЕ!

ДУХ КОЈИ ХОДА НИЈЕ СЕ ВРАТИО!
ТУРУ ЈЕ ТАКО ЖЕЛЕО!
?

ХОЋЕ ЛИ ДОЋИ КРАЈ ОВИМ ГЛУПОСТИМА!

ЕНО ИХ! СВИ СУ КРАЈ ОНЕ ПОДВОДНЕ СТЕНЕ!

СТИГАО САМ У ПРАВИ ЧАС!

ОВО ЈЕ МЕСТО ГДЕ СЕ ТУРУ ПОЈАВЉУЈЕ!
ПРЕДАЈ МУ БИСЕРЕ!

ПРИМИ ОВО И ОПРОСТИ НАМ, ВЕЛИКИ ТУРУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
!

О, ТУРУ, ХОЋЕШ ЛИ НАМ САДА ОМОГУЋИТИ БОЉИ УЛОВ?

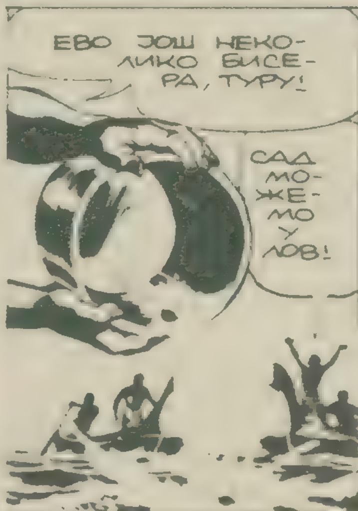

?
ШТА РАДЕ ТЕ БУДАЛЕ? РАЗБАЦУЈУ БИСЕРЕ ПО ЧИТАВОМ ОКЕАНУ! НИКАД ИХ НЕЋУ САКУПИТИ!

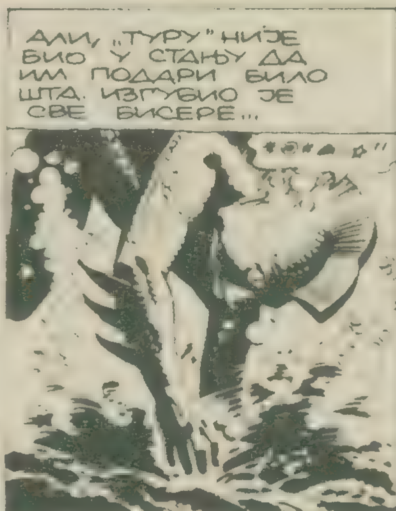

ХОЋЕ ЛИ САД БИТИ ВИШЕ РИБЕ ЗА НАС?

А НА ДНУ МОРА...
ЈЕ ЛИ ОВО ЈЕДАН... ДО ЂАВОЛА, НИЈЕ!

НА ТОДОВ УЖАС, БИСЕРИ СУ НЕСТАЈАЛИ НА МОРСКОМ ДНУ ИЛИ ИХ ЈЕ НОСИЛА СТРУЈА...

ИПАК ЈЕ ОСТАО ПРАЗНИХ РУКУ!

ЕВО ЈОШ НЕКОЛИКО БИСЕРА, ТУРУ!
САД МОЖЕМО У ЛОВ!

АЛИ, „ТУРУ" НИЈЕ БИО У СТАЊУ ДА ИМ ПОДАРИ БИЛО ШТА. ИЗГУБИО ЈЕ СВЕ БИСЕРЕ...

ИЗНЕНАДА, ТОД ЈЕ ОДЛУЧИО ДА КРЕНЕ...

УДАРИО ЈЕ ПОСРЕД КАНУА...

СВОЈ БЕС ЈЕ ЈЕДИНО ТАКО МОГАО ДА ИСКАЛИ...

!?!

РИБАРИ СУ САМО ЗА ТРЕНУТАК ВИДЕЛИ СВОЈЕ „БОЖАНСТВО"...

ТОД СЕ ОПЕТ ВРАТИО НА ДНО...
СЛЕДЕЋИ ПУТ ЋЕ СТАВИТИ БИСЕРЕ У ЋУП И ДОБРО ГА ЗАТВОРИТИ!

ФАНТОМ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ ПОЈАВИ...
КО ЈЕ ОВО?

НОСИ МОЈУ СТАРУ ГЊУРАЧКУ ОПРЕМУ! СИГУРНО МИ ЈЕ ОТЕО БРОД!

СРЕДИЋУ ГА!

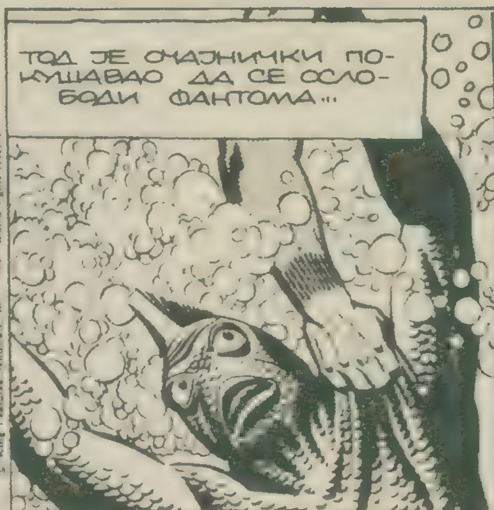

ФАНТОМ ЈЕ НА ВРЕМЕ УСТУКНУО...

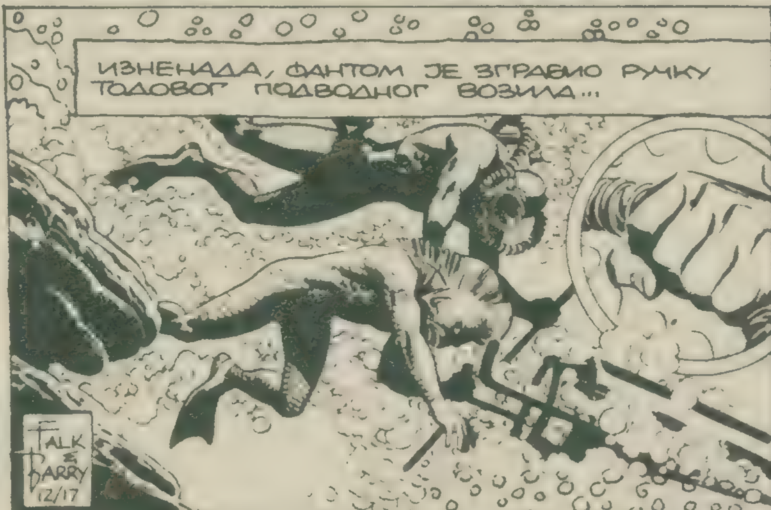

ОВИМ ЋУ ГА ПРИКОВАТИ!

АЛИ, ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ТОД ЗАМАХНУО...
FALK & BARRY 12/16

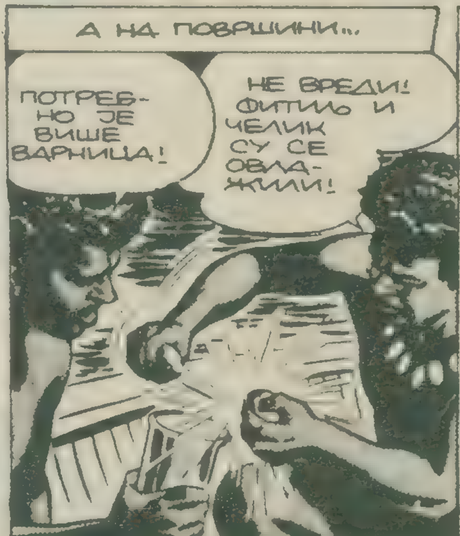

ГЛЕ-ДАЈ-ТЕ ВО-ДУ!
ДОЛЕ СЕ ВОДИ БОРБА ИЗМЕЂУ ТУРУА И МОРСКОГ ЧУДО-ВИШТА!

МОРЕ СЕ УЗ-БУР-КА-ЛО!
КАКВА ЈЕ ТО СНА-ГА?!

ТОД ЈЕ ОЧАЈНИЧКИ ПО-КУШАВАО ДА СЕ ОСЛО-БОДИ ФАНТОМА...
FALK & BARRY 12/17

ИЗНЕНАДА, ФАНТОМ ЈЕ ЗГРАБИО РУЧКУ ТОДОВОГ ПОДВОДНОГ ВОЗИЛА...

ТОД СЕ ВИШЕ НИЈЕ ОПИРАО...

А НА ПОВРШИНИ...
ПОТРЕБ-НО ЈЕ ВИШЕ ВАРНИЦА!
НЕ ВРЕДИ! ФИТИЉ И ЧЕЛИК СУ СЕ ОВЛА-ЖИЛИ!

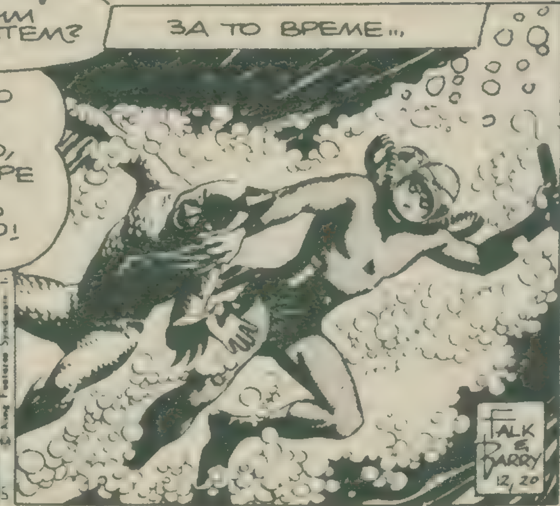

И, НАЈЗАД...
ДОБРО ЈЕ!
НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ ОНИ НА ОБАЛИ УГЛЕДА-ТИ ВАТ-РУ!

ХЕЈ! НАШИ НАМ ШАЉУ СИГНАЛЕ ЗА ПОМОЋ!
FALK & BARRY 12/19

НОВИ КАНУИ СУ ПОРИНУТИ У МОРЕ...
БРЖЕ!

ШТА СЕ ДОГОДИ-ЛО?
РАСУЛИ СМО БИСЕРЕ ПО МОРУ, АЛИ ТУРУ ЈЕ И ДАЉЕ ЉУТ!
УНИШТИО НАМ ЈЕ КАНУЕ...
...А ОНДА СЕ БОРИО С ЧУДОВИШ-ТЕМ!

КАКВИМ ЧУДОВИШТЕМ?
НИСМО МОГЛИ ДА ВИДИМО, АЛИ МОРЕ ЈЕ ПРОСТО КЉУЧАЛО!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
FALK & BARRY 12/20

УХВАТИО СИ ТОГ НИТКОВА, НЕЗНАНЧЕ! А ЈЕСИ ЛИ СЕ ДОМОГАО И БИСЕРА?
НЕ! ТУГОНДЕ СУ ИХ РАСУЛИ ПО МОРУ!

А ТОД ЈЕ ОЧЕКИВАО ДА ЋЕ МУ ИХ УПАКОВАТИ! ГЛУПАК!
НА НОГЕ, КАПЕТАНЕ! ВРАЋАМО СЕ У СЕЛО!

У СЕЛО? АЛИ, КАД ОТКРИЈУ ШТА СМО ИМ УЧИНИЛИ, РАСТРГНУЋЕ НАС!
МОЖДА! ПОЛАЗИ!
FALK & BARRY 12/21

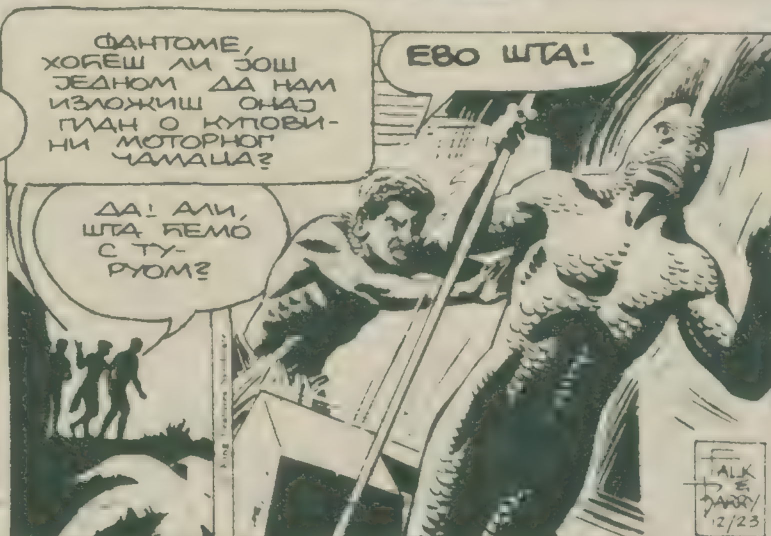

НИСМО УСПЕЛИ ДА УМИЛОСТИВИМО ТУРУА!
НАПРОТИВ! ЈОШ ВИШЕ СЕ РАЗБЕСНЕО!
FALK & BARRY 12/22

САМО БИ ФАНТОМ МОГАО ДА НАМ ПОМОГНЕ, АЛИ ОН ЈЕ МРТАВ!
ГЛЕДАЈТЕ! ДОЛАЗЕ ОНИ ТРГОВЦИ!

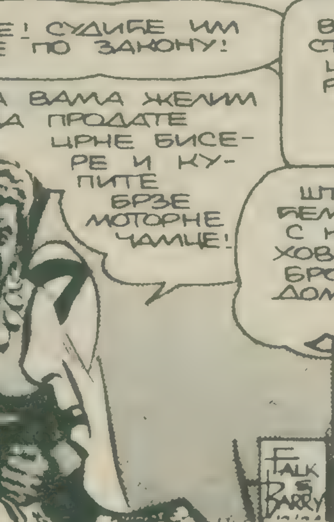

КАДА СЕ БРОД ПРИБЛИЖИО, НА ОБАЛИ СУ СВИ ЗАНЕМЕЛИ...

ЕВО ВАШЕГ ТУРУА КОЈИ ЈЕ ТОЛИКО ЖЕЛЕО ЦРНЕ БИСЕРЕ!
ТРГОВАЦ ТОД!

ТИ СИ ГА САВЛАДАО ПОД ВОДОМ!
КАКО СМО ИСПАЛИ ГЛУПИ!
НЕ! БИЛИ СТЕ ПРЕВАРЕНИ!

ФАНТОМЕ, ХОЋЕШ ЛИ ЈОШ ЈЕДНОМ ДА НАМ ИЗЛОЖИШ ОНАЈ ПЛАН О КУПОВИНИ МОТОРНОГ ЧАМЦА?
ЕВО ШТА!
ДА! АЛИ, ШТА ЋЕМО С ТУРУОМ?
FALK & BARRY 12/23

ФАНТОМЕ, ДА СВРШИМО С ЊИМА?
НЕ! СУДИЋЕ ИМ СЕ ПО ЗАКОНУ!
А ВАМА ЖЕЛИМ ДА ПРОДАТЕ ЦРНЕ БИСЕРЕ И КУПИТЕ БРЗЕ МОТОРНЕ ЧАМЦЕ!
ШТА ЋЕМО С ЊИХОВИМ БРОДОМ?

ВАШ ЈЕ! ВЕЋ СТЕ ГА ПЛАТИЛИ ЦРНИМ БИСЕРИМА КОЈЕ СТЕ БАЦИЛИ У МОРЕ ТОДУ, ВАШЕМ „БОЖАНСТВУ“!

СВЕ САМ ЛЕПО ИСПЛАНИРАО! ГДЕ САМ ПОГРЕШИО?
НИГДЕ! ЗА СВЕ ЈЕ ОН КРИВ! АЛИ, КО ЈЕ ТАЈ МАСКИРАНИ?
КРАЈ

ИЗНОГУД: Сви на море

ЦРТА: ТАБАРИ (TABARY)
ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNY)

КАДА ДОЂЕ ЛЕТО, ЦЕО КАЛИФАТ СЕ УПУТИ КА МОРУ. МЕЂУ ПРВИМА СУ ПУСТИЊСКИ НОМАДИ...

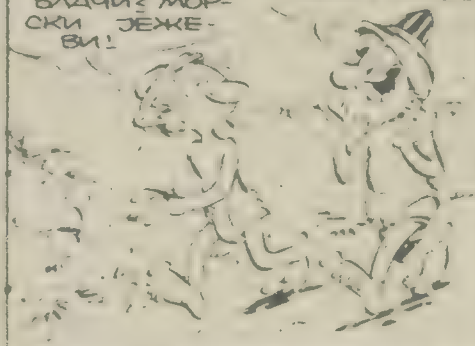

У ТО ДОБА ПУТЕВИ СУ УВЕК ЗАКРЧЕНИ ИЗЛЕТНИЦИМА, СРЕЋНИМ ШТО СУ СЕ ОПУСТИЛИ...

Ћ.В.С. (ЋИЛИМСКИ ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ ПОЈАЧАО ЈЕ СЛУЖБУ...

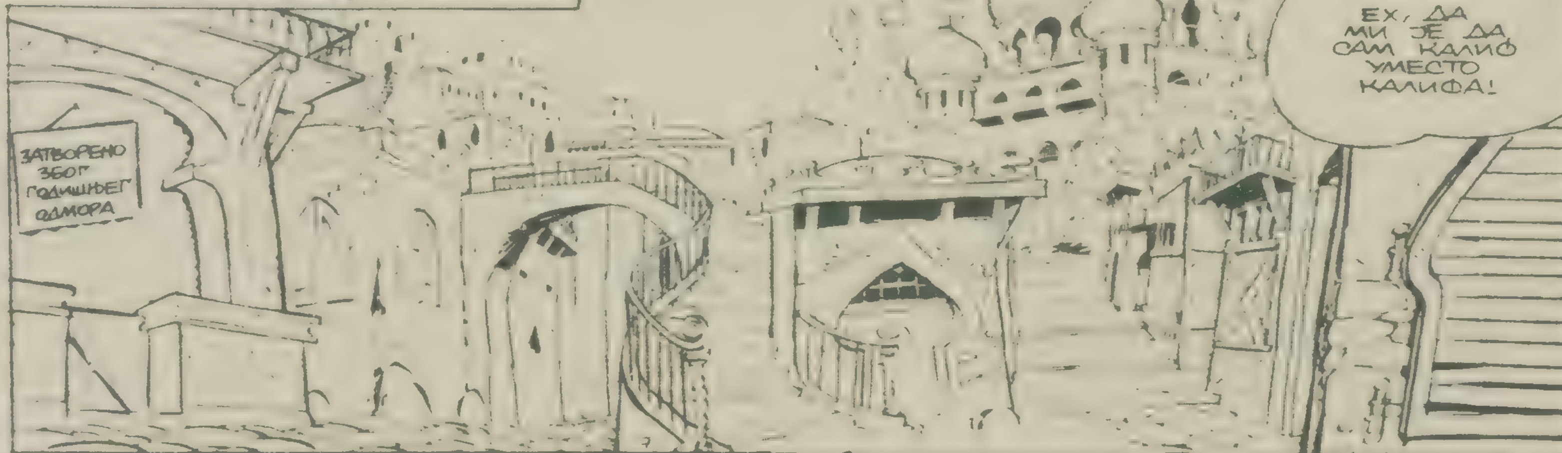

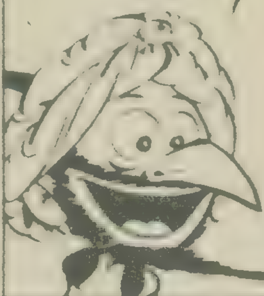

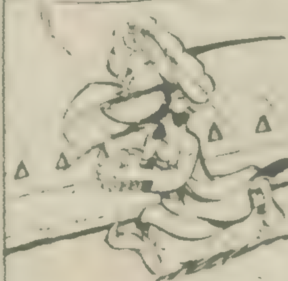

И ТАКО БАГДАД ПОСТАЈЕ ПУСТ КАО ПУСТИЊА...

СИГУРНО СТЕ ПРЕПОЗНАЛИ ЗЛОГ ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА ИЗНОГУДА КОЈИ МЕДИТИРА...
НЕ БИ ТИ, ГАЗДА, ШКОДИЛО ДА НА МОРУ ОХЛАДИШ УСИЈАНУ ГЛАВУ!

ГОДИШЊИ ОДМОР! СЈАЈНА ИДЕЈА...

НА МОРУ ВРЕБА ЧИТАВ НИЗ ОПАСНОСТИ: МОРСКИ ПСИ, КИТОВИ, БРОДОЛОМИ, ДАВЉЕЊА... ПОЗВАЋУ КАЛИФА НА ОДМОР!
АЛИ, НИСАМ ТО МИСЛИО, ГАЗДА!

О, ГОСПОДАРУ, ИЗГЛЕДАШ ТАКО ИСЦРПЉЕН ОД СВАКОДНЕВНИХ БРИГА! ОДМОР БИ ТИ ДОБРО ЧИНИО!
ДА, УПРАВО САМ РАЗМИШЉАО ДА ОДЕМ У ЈЕДАН ОД МОЈИХ ЛЕТЊИКОВАЦА НА МОРУ!

МА НЕ ТО, ГОСПОДАРУ! ТО НЕ БИ БИО ОДМОР! ПОЂИ ИНКОГНИТО НА НЕКУ МАЛУ ПУСТУ ПЛАЖУ...

ДА ЗНАШ ДА СИ У ПРАВУ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!
ХЕ! ХЕ! ОДОХ ДА СВЕ СРЕДИМ ЗА ПОЛАЗАК!

И ТАКО, ПУН СВАКОЈАКИХ ГАДНИХ ПЛАНОВА, ИЗНОГУД ЈЕ КРЕНУО С КАЛИФОМ НА ЈЕДНУ МАЛУ ПОРОДИЧНУ ПЛАЖУ...
БИЋЕ ТИ ТАМО МНОГО БОЉЕ, ГОСПОДАРУ, НЕГО У ТВОМ ДВОРЦУ!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО САТИ...
ХОТЕЛ ХИЉАДУ И ЈЕДНА НОЋ
СТИГЛИ СМО, А САД ДА ПОТРАЖИМО ХОТЕЛ!

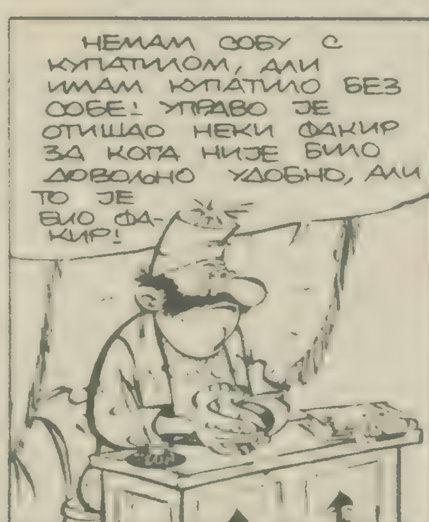

ХОТЕЛ ХИЉАДУ И ЈЕДНА НОЋ
САД МОГУ ДА СРЕДИМ РАЧУНЕ: СВЕ ЈЕ ПУНО!

ХОТЕЛ БЕЛВИ
НЕ ВИДИМ НИЈЕДНУ СЛОБОДНУ СОБУ!

ЗАР НЕ ВИДИТЕ ОВО... ИДИОТИ?!
ИЗДАТО

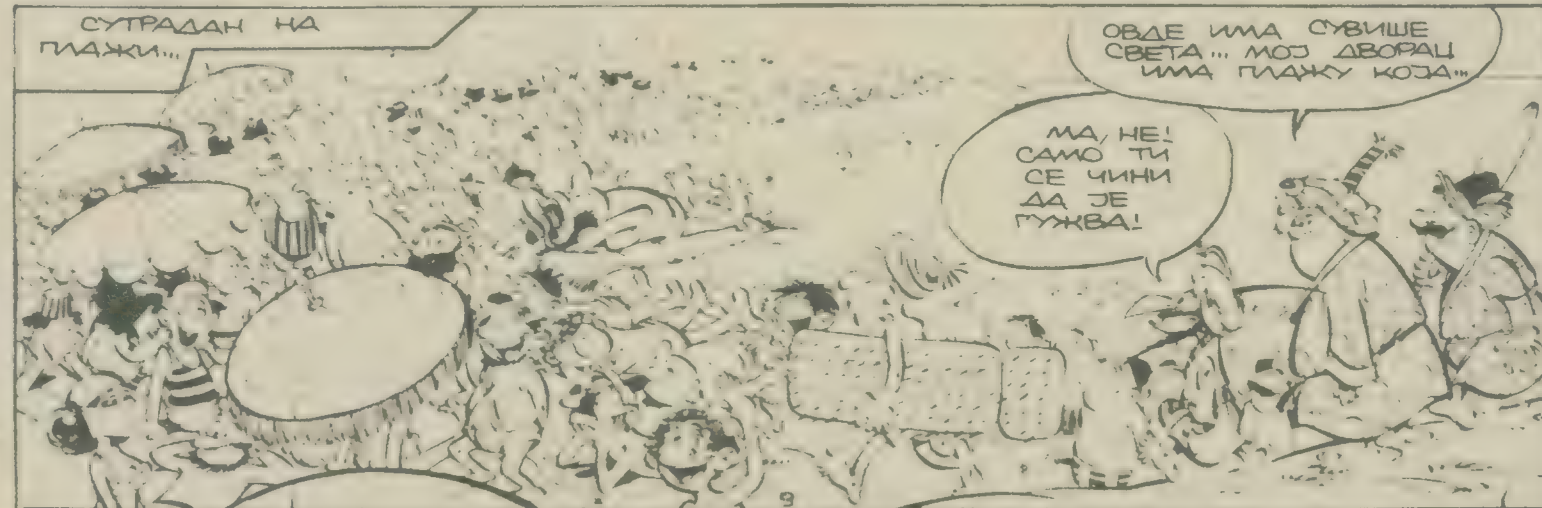

ИЗДАТО!
ТРЕБА НАМ БОРАВАК...
ХОТЕЛ ПРИЈАТАН БОРАВАК

НЕДАЛЕКО ОДАВДЕ ЈЕ МОЈ ДВОРАЦ СА 457 ПРАЗНИХ СОБА!
А НЕ, ИМА ОВДЕ ЈОШ ХОТЕЛА!
ХОТЕЛ*СПИЕНДИД*

НЕМАМ СОБУ С КУПАТИЛОМ, АЛИ ИМАМ КУПАТИЛО БЕЗ СОБЕ! УПРАВО ЈЕ ОТИШАО НЕКИ ФАКИР ЗА КОГА НИЈЕ БИЛО ДОВОЉНО УДОБНО, АЛИ ТО ЈЕ БИО ФАКИР!

ИМЕ И ЗАНИМАЊЕ?
ЕЛ ПУСАХ ХАРУН! КАЛИФ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ДАКЛЕ, ГОСПОДАРУ, ОВДЕ НИЈЕ КАО У ДВОРЦУ?!
ИЗГЛЕДА!

СУТРАДАН НА ПЛАЖИ...
ОВДЕ ИМА СУВИШЕ СВЕТА... МОЈ ДВОРАЦ ИМА ПЛАЖУ КОЈА...
МА, НЕ! САМО ТИ СЕ ЧИНИ ДА ЈЕ ГУЖВА!
9

ЗНАШ ЛИ ДА ПЛИВАШ, ГОСПОДАРУ?
ПОЈМА НЕМАМ, МОЈ ИЗНОГУДЕ!

ИДЕМ ДА ГА ПОТОПИМ ПА СЕ ОДМАХ ВРА-ЋАМ!
ДОБРО! ЛАКШЕ ЈЕ НАЋИ ДВА МЕСТА НЕГО ТРИ!

ИДЕ-МО У ВОДУ! ОХОХО!
ОХОХО!
ОВИ СУ СА-СВИМ ПОДЕ-ТИЊИЛИ!

КАСНИЈЕ...
БИЛО ЈЕ ДИВНО, ИЗНОГУДЕ, ЗАР НЕ?
ЗА МЕНЕ ПРЕСЛАНО!

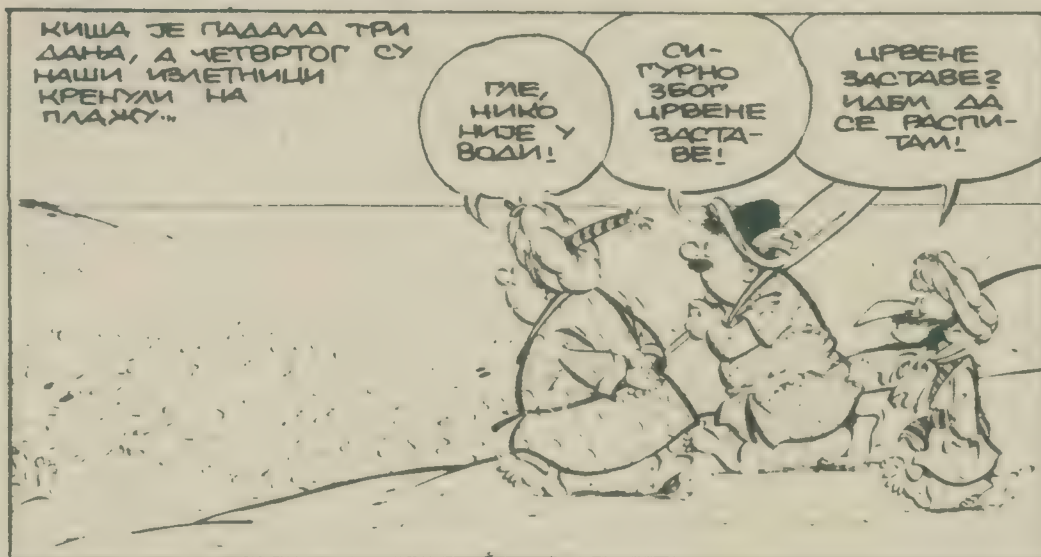

ДАКЛЕ, ГАЗДА, ПЛИВА ЛИ?
НЕ! ПЛУТА!

ЗАТВОРИ СУНЦОБРАН! НЕК ДО-БИЈЕ СУН-ЧАНИЦУ!

АЛИ, ЗАШТО СКЛАЊАШ СУНЦОБРАН?
ЗАТО ШТО ТРЕ-БА ДА СЕ ДОБРО ИСУНЧАШ, ГОСПО-ДАРУ!

ТАКО СЕ БРИНЕШ О МЕНИ, ИЗНОГУ-ДЕ!

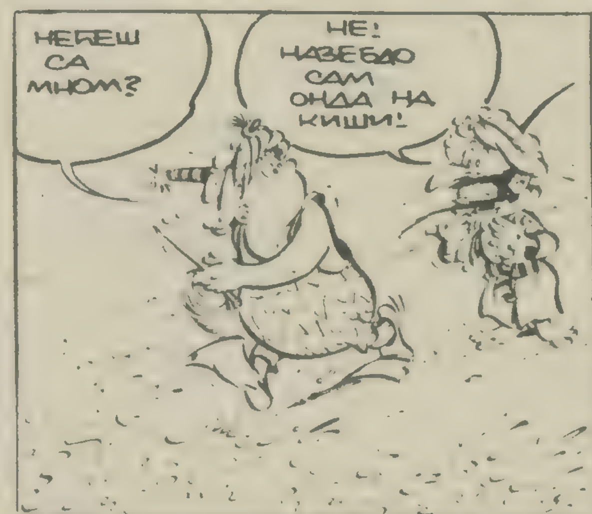

ГРРР! ОВАЈ И САД УЖИВА!

КИША ЈЕ ПАДАЛА ТРИ ДАНА, А ЧЕТВРТОГ СУ НАШИ ИЗЛЕТНИЦИ КРЕНУЛИ НА ПЛАЖУ...
ГЛЕ, НИКО НИЈЕ У ВОДИ!
СИГУРНО ЗБОГ ЦРВЕНЕ ЗАСТАВЕ!
ЦРВЕНЕ ЗАСТАВЕ? ИДЕМ ДА СЕ РАСПИТАМ!

... ЦРВЕНА ЗАСТАВА ЗАТО ШТО СУ СЕ ПОЈАВИЛЕ АЈКУЛЕ!

О, ГОСПОДАРУ, САД ЋЕШ У ПОДВОДНИ РИБОЛОВ, ИМА МНОГО ВЕЛИКИХ РИБА!

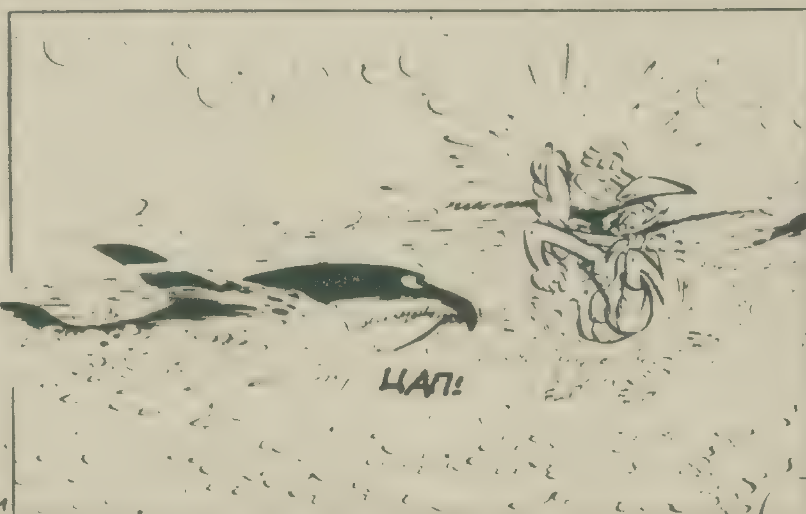

ЗАР НЕЋЕШ ДА МЕ НАМАЖЕШ УЉЕМ ЗА СУНЧАЊЕ, ИЗНОГУДЕ?
СВАКАКО! ОНО ЋЕ ПРИВУЋИ РИБЕ!

НЕЋЕШ СА МНОМ?
НЕ! НАЗЕБАО САМ ОНДА НА КИШИ!

ПРИВУЋИ ЋЕ РИБЕ! ХИ! ХИ! ХИ!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, САД БАР МОЖЕ ДА СЕ ДИШЕ! ТО УЉЕ ТОЛИКО СМРДИ!

АЛИ, АЈКУЛЕ, ИАКО СУ ЗЛЕ И ОПАСНЕ, ИМАЈУ ВЕОМА ОСЕТЉИВ НОС...
НЕМА ТАМО НИКАКВИХ РИБА!

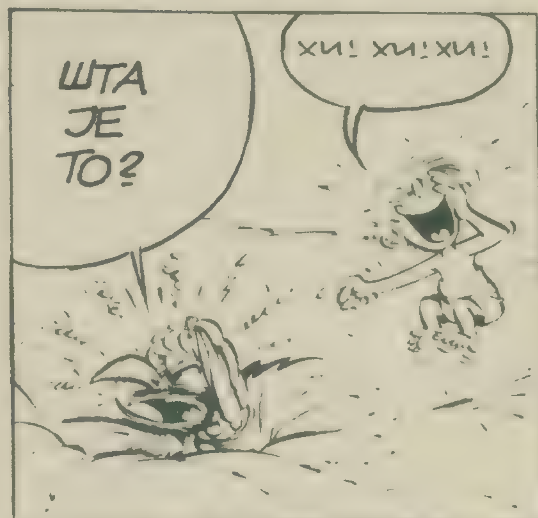

КАКО НЕМА РИБА! МОРА ДА ИХ ИМА!
МЕНЕ НЕЋЕ ПРЕВАРИТИ!
11

ЦАП!

МАНИ СЕ ЋОРАВА ПОСЛА, ГАЗДА!
НИКАД!

ОЧИГЛЕДНО ТИ МОРСКИ ВАЗДУХ НЕ ПРИЈА!

ХООП!

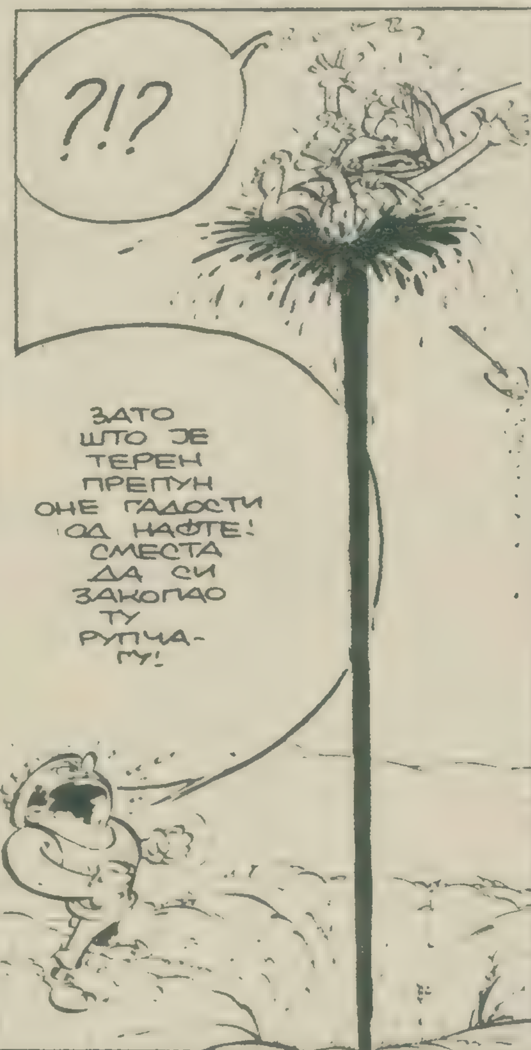

ШТА ЈЕ ТО?
ХИ! ХИ! ХИ!

ТО ЈЕ МАЛА ШАЛА МОГ МАЛИШАНА! НЕ ЉУТИТЕ СЕ?
ОХ, НИКАКО! САМО ЈЕ ХУМОР МАЛО ПРЕДУБОК! ХА! ХА!

НЕЋЕМО, ВАЉДА, ПРАВИТИ ПЛАНИНУ НА РУПИ?!
ОВА БУДАЛА МИ ЈЕ ИПАК ДАЛА ДОБРУ ИДЕЈУ!

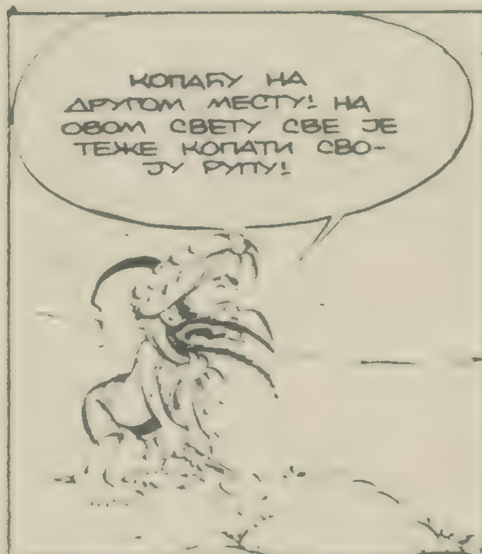

ИСКОПАЋУ ВЕОМА ДУБОКУ РУПУ, ПОКРИЋУ ЈЕ ПЕШКИРОМ, А ТИ ЋЕШ ДОВЕСТИ КАЛИФА!

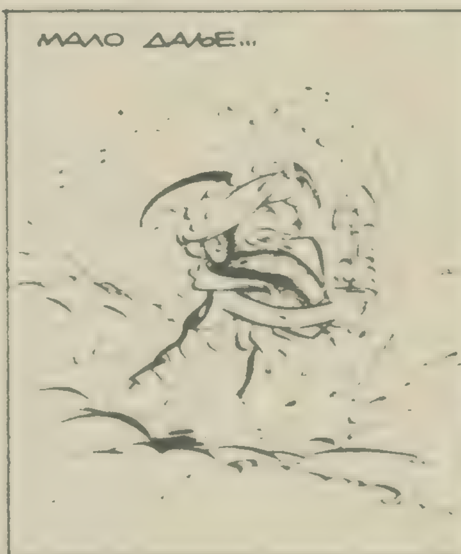

ОН ЋЕ УПАСТИ У РУПУ, БРЗО ЋУ ГА ПОКРИТИ ПЕСКОМ И, КАО ДА ГА НИКАД НИЈЕ НИ БИЛО!

?!?
ЗАТО ШТО ЈЕ ТЕРЕН ПРЕПУН ОНЕ ГАДОСТИ ОД НАФТЕ! СМЕСТА ДА СИ ЗАКОПАО ТУ РУПЧАГУ!

А ОНДА ЋУ ЈА БИТИ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!

ХЕЈ, ЗНАШ ЛИ ТИ УОПШТЕ ЗАШТО ОВДЕ НЕМА НИКОГ И ЗАШТО ЈЕ ЗАБРАЊЕНО КОПАЊЕ РУПА?!
НЕ, ЗАШТО?

КОПАЋУ НА ДРУГОМ МЕСТУ! НА ОВОМ СВЕТУ СВЕ ЈЕ ТЕЖЕ КОПАТИ СВОЈУ РУПУ!

МАЛО ДАЉЕ...

А САД ДА НАЂЕМ СВОГ ПРЕТХОДНИКА!

ХОП!

ШТА ТРАЖИТЕ У МОЈОЈ РУПИ?!
АХ, ТО ЈЕ ВАША РУПА?!

НАУЧИЋУ ЈА ВАС ДА НЕ ПРАВИТЕ ТАКВЕ ИДИОТСКЕ ШАЛЕ!

ЈЕ Л' ТЕ ПОВРЕДИО ТАЈ НЕВАЉАЛАЦ, ТАТИЦЕ?
МА, ТИ СИ НЕПОПРАВЉИВ!

СМЕСТА ДА СИ ТО ЗАТРПАО!

НАЈЗАД И ТИ, ИЗНОГУДЕ! У КАКВУ СИ СЕ ТО РУПУ ЗАВУКАО?

ТРЕБА ДА СЕ ВРАТИМО У ХОТЕЛ!
БИЋЕ ОЛУЈЕ!
ОЛУЈЕ?!

САД ЋЕМО У ШЕТЊУ МОРЕМ!

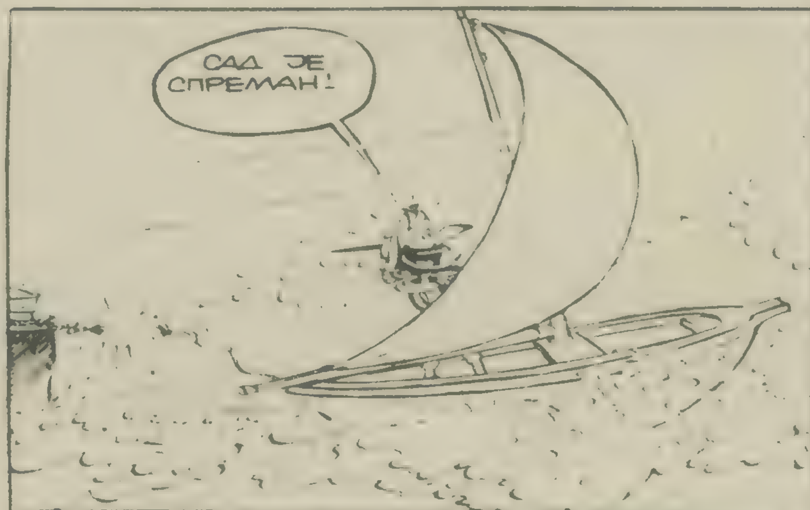

А ОЛУЈА?
НИЈЕ НИКАКАВ ШТОС ДА ПЛОВИМО ПО МИРНОМ ВРЕМЕНУ!

Е, ОВО НАМ ТРЕБА!
ЈЕ Л' ТО ВАШЕМ ПРИЈАТЕЉУ ЖИВОТ НИЈЕ МИО?!
МЕСТО ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ

ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ, НИКАД НЕЋУ НАУЧИТИ ДА ВОЗИМ ТАЈ ЧАМАЦ!
НИШТА ЛАКШЕ! САМО ТРЕБА ПОДИЋИ ЈЕДРО...

ИДЕШ И ТИ СА МНОМ?
ТАМАН ПОСЛА! ДА БИ СЕ ЧОВЕК ЗАБАВИО, МОРА ДА ЈЕ САМ!

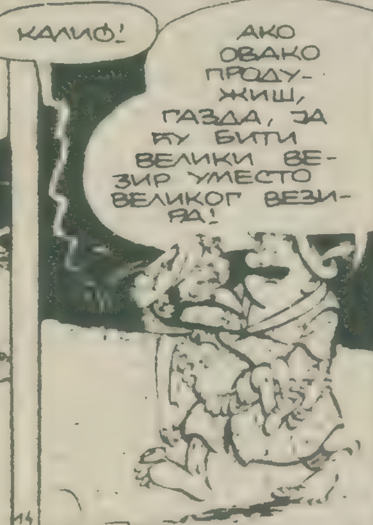

ПЛОП!
ЕВО ОВАКО...

САД ЈЕ СПРЕМАН!

ИЗНОГУДЕ, НИЈЕ ЛЕПО... ЕГОИСТО...
ДАЈТЕ ВИ МЕНИ 20 МАРАВЕДА ПОШТО ОВАЈ ЧАМАЦ ВИШЕ НЕЋУ ВИДЕТИ, ПА ДА КУПИМ НОВ! ХА! ХА! ХА!

ОЛУЈА СЕ НАЈЗАД СМИРИЛА И ПЛИМА ЈЕ УВЕЧЕ ИЗБАЦИЛА БРОДОЛОМЦА НА ОБАЛУ...

ВЕЋ САМ ПОЧЕО ДА ОЧАЈАВАМ, ГАЗДА! КАЛИФ СЕ ВРАТИО У ХОТЕЛ!
БИЋУ КАЛИФ УМЕСТО... КАЛИФА...

КАЛИФ!
АКО ОВАКО ПРОДУЖИШ, ГАЗДА, ЈА ЋУ БИТИ ВЕЛИКИ ВЕЗИР УМЕСТО ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА!

ИСТО ВЕЧЕ У ХОТЕЛСКОЈ ТРПЕЗАРИЈИ...
НЕШТО СИ УТУЧЕН, ИЗНОГУДЕ?
ЈЕСИ ВИДЕЛА?! СВАКИ ПУТ ДОБИЈУ БОЉЕ ОД НАС!
ДОДАЈ МИ ЧАШУ ИЛЕ, МОЛИМ ТЕ
АЛИ, ТО СУ ЧАРОБЊАК И ЊЕГОВ ДУХ! ОНИ ТО САМИ НАПРАВЕ ОД ОВИХ СПЛАЧИНА!
АКО НАСТАВИТЕ ДА СЕ СВАЂАТЕ, МЕЊАМ СТО!
ПРЕСТАНИ ДА ПРАВИШ РУПЕ У ПИРЕУ!
ДРАГИ ГОСТИ, КРАЈ ВАШЕГ ОДМОРА СЕ БЛИЖИ, ЗАТО САМ ЗА СВЕ ВАС ОРГАНИЗОВАО ВЕЛИКИ ИЗЛЕТ!
ИЋИ ЋЕМО НА **СТЕНУ ПОКОЈНИКА!**
СТЕНА **ПОКОЈНИКА?!**
ЗОВЕ СЕ ТАКО ЈЕР ЈЕ ЗА ВРЕМЕ ПЛИМЕ ПОТОПЉЕНА И ЗАДНИ ТУРИСТИ СЕ МОГУ ЗАИСТА ИЗНЕНАДИТИ...
СЈАЈНО! ЗАИСТА СЈАЈНО!
СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА, ЗА ВРЕМЕ ОСЕКЕ, ИЗЛЕТНИЦИ СУ КРЕНУЛИ ПРЕМА СТЕНИ ПОКОЈНИКА...
СХВАТАШ МОЈ ПЛАН?
ПРЕТПОСТАВЉАМ! ЗАТО САМ ПОШАО У КУПАЋЕМ КОСТИМУ!
ОКО ПОДНЕ СВИ СУ МАЛО ПРЕЗАЛОГАЈИЛИ...
НАИЛАЗИ ПЛИМА! ДИЖИТЕ СЕ!
ОСТАНИ ЈОШ МАЛО, ГОСПОДАРУ! БИЋЕ МНОГО РАЧИЋА!
АЛИ... ПЛИМА...

НЕ ВИДИМ НИГДЕ РАЧИЋЕ...
МАЛО СТРПЉЕЊА! РАЧИЋИ СТИЖУ НОГУ СА ПЛИМОМ!
ПОЖУРИМО, ГАЗДА!

У ПРАВУ СИ ТРЕБА СРЕДИТИ ФОРМАЛНОСТИ ОКО МОГ КРУНИСАЊА!
НИЈЕ МЕНЕ САД БРИГА ЗА КРУНИСАЊЕ...

... ВЕЋ ЗА МОРЕ КОЈЕ НАМ ЈЕ ОДСЕКЛО ОДСТУПНИЦУ!

ВРАТИМО СЕ НА ВРХ! ТО НАМ ЈЕ ЈЕДИНИ СПАС!
ШТО ЈЕ ПЛИМА ДИВНА! ЈУРИ КАО КАМИЛА У ГАЛОПУ!

УХУ! ГОСПОДАРУ! ЕВО НАС! НИСМО ТЕ ОСТАВИЛИ!

АЛИ... ШТА ЈЕ С ЊИМ?

И ПОРЕД СВЕГА, НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕШ ОВОГ ПУТА ПОСТАТИ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!
ВИДИМ НЕШТО У ДАЉИНИ...

У СТВАРИ...
ИМАО СИ СРЕЋУ ШТО САМ ОВУДА ПРОЛАЗИО!
А НЕ, МОЈ ДОБРИ ИЗНОГУД МИ ЈЕ РЕКАО ДА ДОЛАЗИШ!
РАЧИЋ

НА ВРХОВЕ ПРЕТИЈУ, ГАЗДА! НЕ ПРЕТЕРУЈ У СКРОМНОСТИ!

АЛИ, КАО СВЕ ДОБРЕ СТВАРИ, И ГОДИШЊИ ОДМОР СЕ ЗАВРШИО И ОПЕТ СУ СВИ БИЛИ У ДВОРЦУ...
ДАКЛЕ, ДОКТОРЕ?
ПОТПУНО ЈЕ ИСЦРПЉЕН, ГОСПОДАРУ! ПОТРЕБАН МУ ЈЕ ОДМОР!
КРАЈ

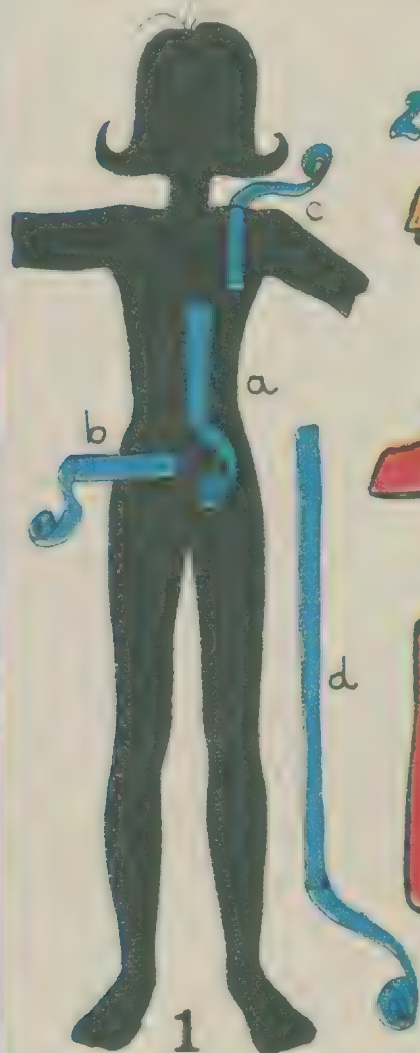

СУКЊА ПУНА ЏЕПОВА

Ова модерна сукња може лако да се сашије јер мере нису строге. Трегери су обавезни, јер се сукња не држи око струка. Мере које треба узети виде се на црт. 1, а узимате их „одока". Мало је компликованије скројити горњи део, чија је половина са мерама дата на црт. 2.

Исти облик је и за предњи и за задњи део. Треба га кројити четири пута, било од материјала од кога правите сукњу (најбоље платно или фланел) или да два буду од тог материјала, а два од подставе.

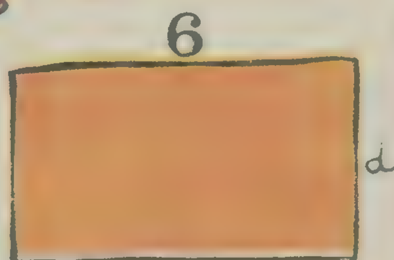
Поставите два горња дела тако да се додирују с лица па их прошијте по цртицама на црт. 3 и преврните на лице преко несашивене стране (ако радите са подставом, онда ћете, наравно, спајати по једну подставу и један материјал). Од материјала направите трегере ширине око 4 cм и то тако што ћете узети траку дужине 2 cм, ширине 10 мм, савићете је по дужини, проштепати по цртицама као на црт. 4, при чему ћете је проширити заједно са трегером. Када се трегер преврне као на црт. 4, петља ће се налазити с лица. Трегер зашијте са леђа (црт. 5). За доњи део сукње исеците парче материјала као на црт. 6, спојите га као на црт. 7 и порубите као на црт. 8, па зашијте за горње делове (црт. 9). Зашијте дугме на предњи горњи део за закопчавање трегера. Испод мишке зашијте по петљицу и дугме као на црт. 10 – то му дође као украс. И на крају – зашијте што више џепова различитих облика и величина (црт. 11).

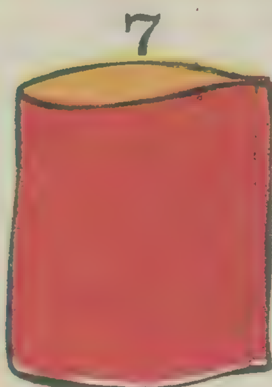

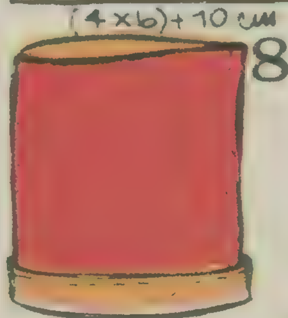

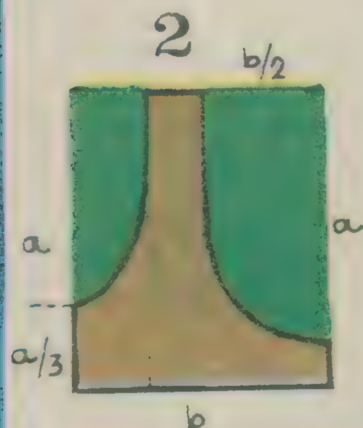

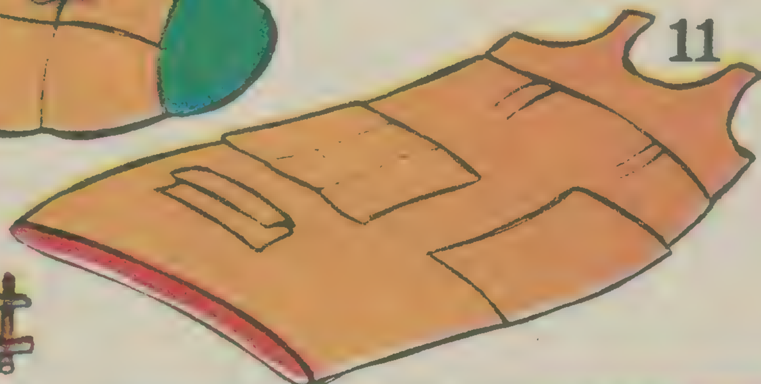

12

РАТ ЗБОГ ЦРВЕНЕ ПЛАНЕТЕ

КО ЈЕ ГРАДИО ПИРАМИДЕ НА МАРСУ?

ЈЕДАН НОВИНАР ТВРДИ ДА СВОЈУ ТЕОРИЈУ НИЈЕ ИЗМИСЛИО. НАУЧНИЦИ ТВРДЕ ДА ЈЕ БЕСМИСЛЕНА. А ПРАВОГ ОДГОВОРА НЕМА

На Марсу су живела интелигентна бића!

Ову смелу тврдњу која је не само изазвала бројне полемике него довела и до правог рата између групе научника и стручњака НАСЕ, изнео је један од најугледнијих новинара САД Ричард Хоагланд. Исти онај који је са колегом Ериком Барџесом и предложио да се у сонду „Пионир 10" стави табла са симболичним представама жене и мушкарца и најосновнијим подацима о Земљи.

На основу чега Хоагланд износи ту тврдњу? Његов основни и, узгред речено, једини доказ је неколико фотографија начињених 25. јула 1976. године са сонде „Викинг I". Уз помоћ компјутера Хоагланд је на Марсу открио џиновску скулптуру високу око 1500 метара која има облик људског лица. Узгред, невероватно подсећа на египатске сфинге. То није све. На удаљености од 10 километара од оног што би се, условно речено, могло назвати сфингом, налазе се четири огромне пирамиде. Цео тај комплекс Хоагланд назива „градом пирамида" и сматра да је или последњи траг веома старе цивилизације, која је некада живела на Марсу, или знак који су на „црвеној планети" оставила ванземаљска бића чија је матична планета удаљена хиљаде светлосних година од наше галаксије.

Живота нема и – готово!

За разлику од Хоагланда, стручњаци НАСЕ не прихватају причу о „граду пирамида". По њиховом мишљењу сфинга је само огромна стена која изгледа тако како изгледа – игром случаја, односно природе. По њима, не долази у обзир да је то дело интелигентних бића.

Па како онда стручњаци НАСЕ тумаче лице са фотографије? Доктор Кукански, човек задужен за информације у НАСИ, каже:

– Фотографија није никакав доказ и апсурдно је мислити да је на Марсу икада постојала било каква цивилизација. Наша истраживања „црвене планете" показују баш супротно: на њој нема никаквих облика живота. Хоагландова теза да су сфингу и пирамиде оставиле неке цивилизације које су привремено боравиле на Марсу једноставно су фантастичне и по томе како сада ствари стоје не може да се поткрепи ниједним научним доказом. Што се тиче начина на који је сфинга настала, постоје два објашњења: или су јој облик људског лица дали ветрови и друге атмосферске силе током неких 500 хиљада година или је дошло до деформација приликом емитовања фотографије са „Викинга I".

Упркос званичној изјави НАСЕ, Хоагланд не одустаје од свог уверења.

– Ја нисам никакав визионар – каже он – и за собом имам године рада. Моја теорија није измишљена: до ње сам дошао поступно, пратећи из дана у дан рад научника Де Пиетра и Молинарија. Они су уз помоћ компјутера анализирали хиљаде фотографија које су послали „Викинг I" и „Викинг II". Уосталом, и није ми намера да разуверавам скептике. Једина жеља ми је да се предузму истраживања а она је, изгледа, ове године и почела да се испуњава. Наиме, на мој захтев основана је истраживачка екипа од 32 најугледнија астронома САД, а међу њима је и професор Карл Саган. За неколико месеци имаћемо њихово мишљење и знаћемо нешто више о „граду пирамида". Знаћемо да ли су производ [illegible] или не. Лично, такво објашњење не могу да прихватим. Ако су сфинга и пирамиде, како то тврди НАСА, формиране под утицајем ветрова, како то да међу њима постоје тако прецизни математички односи да се све пирамиде налазе на подједнакој удаљености од сфинге. Уверен сам да не стоји ни објашњење о евентуалној деформацији слике јер се, прво, сви ови објекти налазе на северном и највидљивијем делу површине Марса, а друго – ако је и дошло до деформација и искривљења једне слике, није могло и на више њих.

Прилика која се не пропушта

– Кад НАСА тврди то што тврди – наставља Хоагланд – то је вероватно због тога што је она на Марс слала сонде чији је искључиви задатак био да пронађу евентуалне трагове живота. Она није била спремна да тражи споменике прастарих цивилизација. То је, по мени, једини разлог што њени експерти нису обратили пажњу на знаке на које су наишли.

Затим, говори новинар, пре девет година, када су фотографије начињене, компјутери још нису били у стању да праве тако прецизне анализе као данас. Нада се да ће не само НАСА већ и америчка влада ускоро схватити пред каквим се сензационалним открићем налазе и да ће све учинити да се надокнади изгубљено време. Ако се то не догоди, не значи да је све изгубљено јер Совјети увелико припремају програм за истраживање Фобоса, једног од сателита Марса. Он ће почети да се остварује у пролеће 1988. године. Сигурно је да они неће пропустити прилику да се позабаве и „градом пирамида".

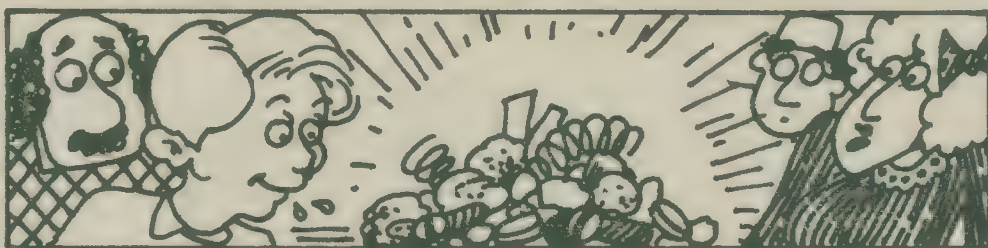
– Зашто онда не бисмо удружили снаге пред једним овако великим изазовом? Решење загонетке Марсових пирамида могло би да буде преломно за цивилизацију Земље и да је коначно изведе из периода детињства – каже Хоагланд.

О. Вукадиновић

МА ШТА КАЖЕШ!!

КАД СЕ ЛОПОВУ ЖУРИ

Пљачкаш је ушао у једну банку у Невади и потурио благајници папир на ком је писало: „Ово је оружана пљачка, предајте ми сав новац!" Кад је стигао кући са лавовским пленом, чекала га је полиција. Папир на ком је написао поруку, у ствари је било писмо с његовим пуним именом, презименом и – адресом! ■

ОКАНИ СЕ КАМЕНЧИЋА, МАНУЕЛЕ

Са малим Мануелом Хименесом нешто стварно није било у реду. Дечак данима тако рећи није јео и, да ствар буде чуднија, при том није изгубио ни грама. На крају су родитељи дечака одвели у главну болницу града Уеске на северу Шпаније. Тек се на рендгенским снимцима испоставило шта то Мануелу фали: у стомак је сместио садржај једне овеће канте за отпатке.

Мануела су по кратком поступку отпремили у операциону салу где су му из стомака извадили 30 каменчића, 4 дугмета, два новчића, један завртањ и два пластична жетона. Када су извађено измерили, испоставило се да је тешко 5,5 килограма – „терет" три пута већи од оног који одрасла особа „наслаже" после једног обилног оброка.

Хирурзи се сада питају како је трогодишњи Мануел уопште могао да живи са свим тим кршем у стомаку, када би свака нормална особа умрла и од половине оваквог „терета" у телу. Колико да га одврати од сличних „оброка" у будућности, хирург Педро Фернандес упозорио је малишана:

– Умрећеш будеш ли појео још неки каменчић.

Кажу да је упозорење на Мануела оставило изузетно снажан утисак. ■

ОРБИТАЛНА КОКА-КОЛА

Кока-коли је Земља тесна. Од сада ће је пити и у свемиру где је тржиште, за сада, ограничено на астронауте. Њима за душу (и себи за рекламу) позната фирма произвела је „свемирску конзерву кока-коле" која се од овоземаљске разликује по томе што је израђена од специјалног челика и једног унутрашњег механизма који отклања последице непостојања Земљине теже. ■

ТУШИРАЊЕ СУСЕДОМ

Кад човек одлучи да се окупа, обично на главу стави капу за туширање. Герхарду Шеслеру би било боље да је натакао аутомобилску кацигу.

У први мах ништа се необично није догодило: тридесет шестогодишњи Герхард из Шантгарта је, као и увек, прво пустио воду, а онда закорачио у каду. Герхардове невоље почеле су оног трена када му је уместо воде на главу пао Хајнрих Гец.

Ако ништа друго, Хајнрих није било ко, него Герхардов сусед из стана изнад његовог. Срећом по несрећног Герхарда, Хајнрих није скроз наскроз пропао кроз свој под, а Герхардову таваницу: пролетела му је само нога, лупила Герхарда у главу и на лицу места га онесвестила.

На крају су и сусед одоздо и сусед одозго завршили у болници. Шеслер је задржан на лечењу због потреса мозга, Гецу су залечили ране и пустили га кући. За све је, иначе, крив труо под односно таваница у купатилима малерозних суседа.

Под је поправљен, али се Хајнрих и Герхард за сваки случај купају по распореду: док се један тушира, други се држи подаље од купатила. ■

ДИЈАЛОГ НА ВИСИНИ

На једном дугом међуконтиненталном лету неки путник је досађивао стјуарту. После неколико сати малтретирања путник је љутито рекао стјуарту да је најглупља особа коју је срео. Стјуарт му је одговорио:

– А ви сте најдивнији и најлепше васпитан господин кога сам упознао. Међутим, невероватно да нијеан од нас двојице није у праву. ■

ИЗГУБЉЕНИ НОС

Једног од највећих сликара данашњице, Пабла Пикаса, затекао је једном приликом неки његов пријатељ како, очигледно незадовољан, зури у тек завршено платно:

– Чист промашај – промрмљао је уметник потиштено.

– Како можеш то да кажеш? Ово је ремек-дело! – успротивио се пријатељ.

– Ама какви, нос ништа не ваља. Видиш да квари перспективу читаве слике.

– Зашто га онда не поправиш? – гласило је логично питање.

– Немогуће. Не могу да нађем где је нос! – одговорио је Пикасо. ■

НЕМА КРАТКИХ НОГУ

Можда није лако купити пса али је теже продати га. Нека жена ушла је недавно у радњу са животињама у аустралијском граду Мелбурну да купи куче. Продавац јој је показао штене јазавчара које необично подсећа на кобасицу на четири прекратке ноге.

– Сладак је, само су му ноге страховито кратке – рекла је неодлучна муштерија.

Како то мислите кратке? Па, све четири му дохватају под – одговорио је продавац. ■

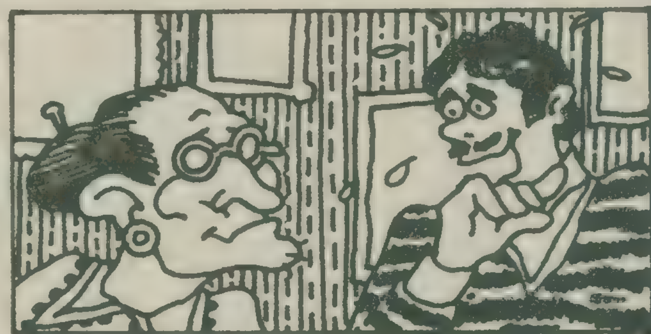
Е, САД МИ ЈЕ БЕСКОНАЧНОСТ ЈАСНА

Славни физичар Алберт Ајнштајн (1879–1955) присуствовао је једном приликом неком политичком скупу. Баш као што је и очекивао, сит се наслушао високопарних говора, али је највисокопарнији и најдужи дошао на крају када се присутнима обратио главни говорник. Био је решен да у свему надмаши своје претходнике. Два сата пошто је узео реч, тај говорник је још говорио, а публика већ навелико зевала.

Ајнштајн који је као и сви остали умирао од досаде окренуо се тада човеку до себе и прошапутао:

– Почињем да разумем бесконачност. ■

НА ЧАСНУ РЕЧ, СВЕ СТЕ ПРИВЛАЧНИЈИ

Страственом енглеском колекционару сер Џозефу Давину запела је за око колекција старих мајстора у власништву једне веремешне удовице. Драги покојник је, додуше, тестаментом изричито забранио да док је жива слике продаје, али се сер Давин надао да ће их се ипак домоћи после удовичине смрти. Мада се стидео да то призна, колекционар је тужни догађај жељно ишчекивао.

С времена на време, сер Давин је удовицу посећивао, што да би мало уживао у ремек-делима, што да би проверио у каквом је здравственом стању његова домаћица. Током једне такве посете, старица је почела да се присећа младости:

– Данас је тешко у то поверовати, али у младости су ме сматрали привлачном.

– Верујте ми госпођо – одговорио је Давин – што сте старији, све сте ми привлачнији. ■

Илустровао Зоран Јовановић

Трчали су од Париза до Дакара

ЉУДИ БРЖИ ОД ПИСМА

ОКОНЧАН ЈЕ НЕВЕРОВАТАН ПОДУХВАТ: ГРУПА МЛАДИЋА И ДЕВОЈАКА ПРЕШЛА ЈЕ ЗА МЕСЕЦ ДАНА ПОЛОВИНУ АФРИКЕ ИЛИ – 6500 КИЛОМЕТАРА!

У време одржавања међународног аутомобилског релија о ком је светска штампа данима писала, петнаест атлетичара дугопругаша, из Француске, одлучило је да исту стазу пређе пешице. Тачније, да претрчи пут дуг хиљаде километара и прође куда су се кретали само каравани. Пре њих овај подухват нико није планирао ни остварио. А они су успели захваљујући младалачкој упорности и доброј припремљености.

Из Париза су кренули десетак дана пре аутомобилиста. Сваки атлетичар (12 мушкараца и три жене) трчао је по двадесет километара, затим се одмарао у пратећем возилу, док је други заузимао његово место. Па онда опет... Претрчали су, појединачно, по 440 километара и то под веома тешким климатским условима.

Пад

Кад су пошли, била је зима. И у Алжиру, 27. децембра прошле године одмах по искрцавању на афрички континент, дочекао их је снег. Возила су због хладноће неколико дана блокирана али су маратонци наставили према висоравни Тадемаит, стазама каравана којим је некад у Сенегал доношена со и пристизале стотине робова који су кретали пут Америке.

Ту их је чекала Сахара – прави изазов за храбре људе. Али, искуство с пустињом било је далеко занимљивије од очекиваног. Марк Буе, Жан Луи Кугарел, Филип Клер, Елвин Стеван, Ален Кинс и други причали су касније да им је пружила неописиво осећање слободе и смирености...

Пут је, даље, водио стазама истраживача који су, средином века, радили на првим географским картама Црног континента. Стигли су у Мали, земљу јединствене лепоте. На прилазним путевима и у

Из Париза су кренули 22. децембра 84.

Маратонац у планинском пределу Сенегала

Тридесет дана касније – у Паризу

насељима пратили су их изврсни афрички тркачи, деца и њихови кућни љубимци – сви одреда.

Пут је настављен према градовима Тимбукту, Мопти и Бамако, а затим обалом реке Нигер до древног града Ђенеа.

Према граници Сенегала било је све теже. Вероватно исцрпљена – неком је и то морало да се догоди – Мари Мондивур спотакла се и пала под точкове једног возила... Срећом, прошла је с лакшим повредама.

Дочек у Дакару.

Нећемо рели!

Пустињске пејзаже Сенегала пресецају плаве воде истоимене реке. Маратонци су је неко време следили, затим окренули према југу и већ у зору следећег дана стигли надомак циља: Дакар – град на обалама мора, пешчане плаже у сенкама кокосових палми, блага клима, ведри људи...

Претпоследња етапа поклопила се с трасом аутомобилског релија. Прешли су је заједно с неким моторизованим такмичарима. Онда су им се путеви поново разишли. Маратонци улазе у Дакар један дан раније. Дочекују их одушевљени становници главног града Сенегала.

На састанку маратонаца и учесника релија у Дакару чуло се и то да моторизовани учесници далеко теже подносе напор и да је било случајева велике нервне напетости, крајње исцрпљености, па чак и одустајања. Чуло се и више предлога. Домаћини сматрају да аутомобилски рели треба укинути јер не дозвољава директан сусрет са учесницима. Подухват маратонаца види се као лепа прилика да се, брзином од 12 километара на час, упознаје и открива многима још непозната Африка.

Д. Варагић

Одушевљени становници Малија трче с атлетичарима.

Престизали су и камиле запањених номада.

Сви су се радовали тркачима. Највише деца.

ХИТ

НОВИ ПОЧЕТАК

Јоко хоће сама

За разлику од Џулијена Ленона, који је свој први велики успех у музици постигао највише захваљујући физичкој (и музичкој) сличности са својим славним оцем Џоном, Јоко Оно је одлучила да покаже како може да буде потпуно самостална.

Њен следећи албум „Звездани мир" („Star Peace") биће, како је рекао њен представник Сем Хавадтој, за разлику од свих претходних плоча Јоко Оно, а не госпође Ленон.

Плоча је снимана у Њујорку, копродуцент је познати Бил Ласвел. Уз његову помоћ Ленонова удовица је реализовала дванаест потпуно нових песама.

Турнеја на којој ће нови материјал бити промовисан обухватиће Европу, Јапан, Аустралију и неколико места у САД.

Свака слика прича

Ово је прва заједничка фотографија Дајане Рос (Diana Ross) – широм света познате певачице и Мерилина (Marilyn) такође широм света познатог пријатеља Бој Џорџа.

Но, од тога је много занимљивије да је фотографију снимио Бој Џорџ лично, после једног концерта Дајане Рос у Лас Вегасу.

Иначе, дечко је у последње време врло заинтересован за фотографију. Купио је читав арсенал апарата и сада непрестано обилази ноћне клубове Њујорка у потрази за славним личностима које би фотографисао.

Изгледа да су му разни фото-репортери толико досадили да је, када је установио да не може да их се отараси, одлучио да им се придружи.

Рекорди

После низа страних, ево и једног домаћег рекорда који, додуше, неће никада бити регистрован, али је заиста необичан.

Од осам концерата, колико је током јуна требало да се одржи на отвореним просторима у Београду, само је један био под „нормалним" условима. Дакле, то је други концерт Бајаге и Ин-

ПОВРАТАК

Дилан се присетио

Један од свакако најзначајнијих аутора који су се појавили у рок музици, Боб Дилан, дуго је био обожаван и слављен како од публике тако и од критике. Неколико година уназад, међутим, плоче су му добијале прилично неповољне оцене и продавале су се више због респекта према његовом имену него због својих квалитета.

Но, недавно објављени албум „Империја смешног" („Empire Burlesque") добио је изузетно добре оцене, па и епитет његове прве „модерне овоземаљске" плоче. Говорило се да су му претходна четири албума

била намењена публици са неке друге планете.

Суд публике ће, наравно, уследити касније, али није тешко закључити да ће Диланов двадесет девети албум бити успешнији од својих претходника. Већ прве недеље по објављивању доспео је на високо једанаесто место британске топ-листе.

13 ЧИЊЕНИЦА

Хауард Џоунс (Howard Jones)

1. Рођен је 23. фебруара 1955. године у Саутемптону. Право име му је Џон Хауард Џоунс (John Howard Jones).

2. У два наврата живео је са родитељима у Канади. У Отави је слушао и први рок концерт у животу. Био је то наступ групе Ху (Who).

3. У музичкој школи учио је да свира калвир, а покушавао је да научи да свира француску хорну и гитару.

4. Једно време радио је на манчестерској Пикадили радио-станици где је сваке ноћи свирао музичка интермеца у размацима од петнаест минута. У то време добијао је много примедби на своје певање.

5. Тврди да на њега велики утицај имају клавирске блуз композиције и да је покушавао да копира Кејта Емерсона и Билија Пејна.

6. Издржавао се, између осталог, и давањем часова клавира ученицима нижих разреда музичких школа.

7. Са својом супругом имао је покретну продавницу воћа и поврћа. После судара продавнице-приколице и аутомобила добио је одштету од три хиљаде фунти које је уложио у набавку најмодернијих инструмената.

8. Од тог тренутка требало му је пуне три године да се домогне уговора са дискографском компанијом WEA.

9. За то време је, у просеку три пута недељно, наступао тако рећи где год га приме.

10. Први пут појавио се на телевизији у емисији канала 4 – „Луз Ток" („Loose Talk").

11. Ту је запажен захваљујући пре свега чињеници да му се за време наступа покварио главни синтисајзер.

12. До сада је објавио два албума, шест синглова и један мини албум.

13. Тренутно се на британским топ-листама налазе његов последњи сингл „Погледај, мама" („Look mama") и други албум „Сан у акцији" („Dream in action").

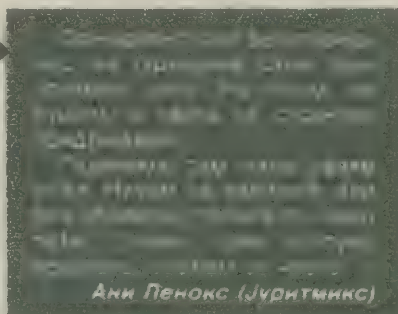
структора на Ташмајданском стадиону.

Концерти Кербера, Videosexa и други концерт Екатарине Велике морали су уместо у башти Студентског културног центра да буду одржани у сали, док је за време првог концерт Екатарине Велике, слично као и на првом наступу Бајаге и Инструктора, падала киша.

Ипак, најгоре од свих прошла је група Партибрејкерс која је требало да одржи концерт на отвореном 24. јуна.

Како је тог дана падала киша, а сала у којој су могли да наступе била заузета, морали су да одложе концерт. Због попуњености термина нису могли да одрже концерт до краја јуна, већ су то учинили другог јула.

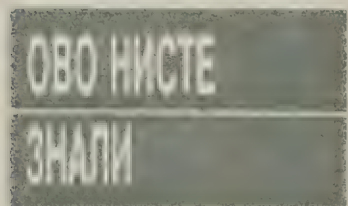
ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Ани Пенокс (Јуритмикс)

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Мајкл воли Душка

Мајкл Џексон је познат као једна од најчуднијих личности рок музике. Заклети је вегетеријанац, нигде не излази, не разговара са непознатим људима, не даје интервјуе... Ипак, од свих његових необичних особина вероватно је најинтересантнија љубав према цртаном филму. У кући има собу која је прави мали Дизниленд. Ту су све личности из цртаних филмова у природној величини, и то наоружане најновијим техничким достигнућима.

Осим тога, Мајкл скупља и цртане филмове. Воли Душка Дугоушка и све Дизнијеве јунаке.

Један музичар, међутим, има још већу колекцију цртаних филмова. То је бивши Битлс – Пол Макартни (Paul McCartney).

ПРИМЕРИ

Рокери за болесне

Бил Вајмен (Bill Wyman), басиста Ролингстоунса, објавио је, неколико месеци после свог шефа Мика Џегера, први соло албум у каријери. На плочи се налазе верзије „рок стандарда" са почетка педесетих година. Вајмен их сматра кључним за каснији развој ове музике.

На плочи се појављују Џими Пеј, Пол Роџерс, Реј Купер, Дени Џонс, Тери Вилијамс, Крис Реа, Стив Грегори и Вили Гарнет – као гости, а стални чланови групе која ће и на концертима промовисати плочу су, поред Вајмена, још и Чарли Вотс (бубњеви), Анди Феведер Лоу (ритам гитара и вокали), Мик Ги (соло гитара и вокали) и Џерент Воткинс (клавијатуре и вокали).

Целокупан приход од плоче и половина зараде од получасовног видеа намењени су „Америчком удружењу за испитивање мултиплекс склерозе".

НИЈЕ ЗА ШТАМПУ

Ван Хален под знаком питања

Иако је, за сада, све мање-више на нивоу непроверених информација, чини се да је даљи опстанак групе Ван Хален у садашњој постави врло несигурaн. Певач Дејвид Ли Рот планира да се озбиљније посвети глумачкој каријери и припрема се да сними филм који би и режирао.

За то време вођа групе Еди Ван Хален пише песме са Пати Смит, спрема се да сарађује са Питом Таузендом и, кажу, креће у потрагу за новим певачем.

ВЕТЕРАНИ

Плоча после четврт века

Група Црвени корали из Загреба била је несумњиво најпопуларнија домаћа група почетком шездесетих година. У време када је у целој земљи постојало једва 120 хиљада грамофона, сингл Црвених корала са песмом „Рекла си, волимо се" продат је у сто хиљада примерака. Певач Борис Бабаровић добијао је и по десет хиљада писама дневно.

И поред одличних тиража синглова, успеха на фестивалима и велике популарности, група није била у прилици да сними ЛП плочу. Та неправда је исправљена тек ове године. Плоча „Rock'n'roll" збирка (1963–1966) садржи песме којима су Корали тада жарили и палили сценама Југославије.

Група данас делује у саставу: Борис Бабаровић (вокал), Жељко Маринац (бубњеви), Миро Лукачић (гитара), Рудолф Шимунец (бас) и Крешо Павлић (клавијатуре).

Коралима је, по свему судећи, посао са „дугосвирајућим" плочама коначно кренуо. Ускоро ће снимити још два албума: један из периода 1966–1967. и један са својим највећим фестивалским успесима.

ОСВЕТА ЋЕЛАВЕ ПЛАНИНЕ

Земља није увек мајка

□

ПРИРОДНЕ КАТАСТРОФЕ КОД ЉУДИ ИЗАЗИВАЈУ НАЈВЕЋИ СТРАХ. НЕ БЕЗ РАЗЛОГА, ЈЕР ЛАВОМ КОЈУ ЈЕ ПРЕ ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ ИЗБАЦИО ВУЛКАН БЕЗИМЈАНИ НА КАМЧАТКИ МОГАО БИ ДА СЕ ПРЕКРИЈЕ СЛОЈЕМ ДЕБЕЛИМ ЧЕТРНАЕСТ МЕТАРА – ЦЕО ПАРИЗ.

□

Наука и техника толико су напредовале да је путовање на Месец, некада чиста фантастика, данас рутинска ствар. За човека има све мање нерешивих научних проблема. Он је углавном остао немоћан само пред налетом природних сила. Може да их предвиди, али не и да спречи.

Земљотрес, нагло надимање мора, вулканска ерупција или циклонски ветар изазивају катастрофе готово равне катаклизми. За неколико секунди нестаје оно што људи граде вековима. Тако се мења лице Земље, а природне катастрофе добијају ознаку библијске пропасти света када су кише падале 40 дана и ноћи без престанка.

Страх који се тада јавља окива човека, па су само срећне околности спасавале појединце.

Ужарени пројектил

Угашени вулкан Безимјани на сибирском полуострву Камчатки дуго је био прекривен снегом и ледом. На њега нико није обраћао пажњу јер се налази у пустом, хладном крају где на раздаљини од стотину километара нема живе душе.

Марта 1956. на полуострву је изненада загутњало. Као да жели да са себе стресе вековне наслаге, Безимјани је почео да се буди. Његово буђење нико није чуо, али када је бљунуо лаву имало је шта да се види. Ослобођена енергија само у једној експлозији достигла је снагу од 40 милијарди киловата!

Прво се појавио црн еруптивни облак достигавши висину од 35 километара. Убрзо је засијао пламени језик пењући се до висине од 45 километара. Затим је цела Камчатка утонула у мрак. На удаљености 100 километара од ерупције људи нису видели сопствене руке, а читавих 500 километара у полупречнику предмети су се тек назирали на педесетак метара.

Пљусак еруптивног камења добовао је по насељу удаљеном шездесетак километара. Антене су „емитовале" муње, сви радио-апарати су прегорели, телефони су звонили сами од себе као да су „полудели". Електрицитет је испунио ваздух.

На двадесет километара од вулкана дрвеће је пуцало као од стакла. Комади лаве су излетали из гротла брзином од две хиљаде километара на час! Рачуна се да би се лавом коју је избацио Безимјани могао да прекрије слојем дебелим 14 метара – цео Париз.

Последњи пут Безимјани је био будан у праисторији. Његова ерупција марта 1956. највећа је на Земљи у овом веку.

Једини преживели – осуђеник на смрт

Вулкан Мон Пеле на Мартинику посебна је прича. Налази се на такозваној Ћелавој планини. Веровало се да је безопасан. Међутим, оно што се на острву догодило 8. маја 1902. у 7 часова и 50 минута, није могло ни да се замисли.

Мартиник је острво у Антилима, а град Сен Пјер у подножју Ћелаве планине. Туристи су га описивали као рај на земљи. Прекрасно море, бујна вегетација, прелепе виле ослоњене о падине Мон Пелеа...

Још првих дана маја Мон Пеле се узнемирио. Тло је свакодневно подрхтавало и чула се подземна тутњава. Вулкан се „врпољио" и раније па на ово нико и није обраћао пажњу.

Тачно у седам и педесет, 8. маја, Ћелава планина је из своје утробе избацила ужарени пројектил. Призор је видео само мали број људи пошто је већина још спавала или тек започињала посао. Низ планину је тада великом брзином покуљала усијана житка маса и за само неколико секунди прекрила град. Ваздух је био толико топао да су се сељаци из околних села гушили. Огромна топлота изазвала је ураган који је налетео на град брзином од 600 километара на час!

Од ерупције је погинуло свих 30 хиљада становника Сан Пјера. Људи су нађени угљенисани или скамењени у положају у којем их је лава затекла, а

Илустровао: Дарко Ристић

многима су тела била распукнута као да су доживели унутрашњу експлозију.

Верујући да нема преживелих, спасиоци су се запрепастили чувши глас испод рушевина градског затвора. Извукли су црнца Лацера Силбариса. Остао је жив захваљујући само свом „пребивалишту", ћелији испод земље, у којој је чекао извршење смртне казне! Силбарису, једином човеку који је избегао трагедију Сан Пјера, казна је одмах опроштена.

После страдања Сан Пјера домороци су говорили да је то освета Ћелаве планине грађанима због пребогатог живота и окретања леђа Богу.

77 хиљада мртвих за 27 секунди

Месину у Италији земљотрес је често дрмао, али и поред тога нико није озбиљно схватао упозорење научника да треба да се граде јаче зграде. Поготово када је потрес 1873. године начео, или сасвим порушио, 5576 зграда. Напукле куће су на брзину закрпљене и живот је настављен по старом.

Двадесет осмог децембра 1908. у пет часова и двадесет минута, тло је поново задрхтало. Све је трајало само 27 секунди. Кратко али је било страховито много жртава. За само 27 секунди или исто толико трептаја људског ока нестало је 77 хиљада живота! Док је утроба земље „кључала", куће су се рушиле као да су од песка. На тлу су се стварале напрслине, а потом, вијугајући као змије, отварале и гутале читаве стамбене четврти.

Но, то није било све. Надимање мора, односно џиновски морски талас цунами, који се најчешће јавља као пратилац земљотреса, докрајчио је Месину. Море је наткрилило град и у повлачењу збрисало све. Чак и подове станова у рушевинама.

Цунами није ништа мање страшнији од земљотреса. Талас се креће брзином од 800 километара на час. Забележено је да је онај који је 1737. налетео на јужне обале Камчатке био висок читавих 70 метара!

После ерупције вулкана Кракатау у Индонезији, 26. августа 1883. године, талас висок 30 метара сручио се на обале Јаве и Суматре и престало је да живи 36 хиљада људи!

Миленко Тодоровић

ГОСТИ ИЗ СВЕМИРА

Приче о НЛО (неидентификованим летећим објектима) и посетиоцима из свемира биле су једно време врло омиљене. На пример, августа 1887. прочуло се како је у Шпанији двоје деце светлозеленог тена и косих очију виђено да излазе из једне пећине. Њихова одећа је била од чудног материјала, а говорили су језиком који експерти из Барселоне нису били у стању да одреде. Дечак је убрзо умро. Девојчица, очигледно виталнија, научила је шпански и успела да исприча како је у пећину донео вихор из земље у којој влада вечни полумрак.

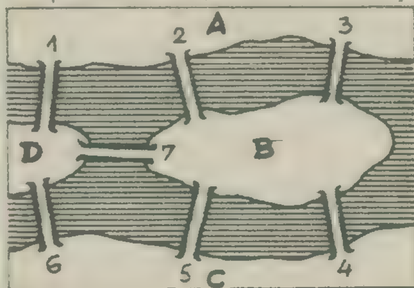

Је ли та земља била нека друга планета? Како је девојчица доспела у пећину? На ово питање никад није дат прави одговор, као што није растумачено ни стотине других случајева. Али, у последњих десетак година веома су се проредиле приче и о НЛО и о посетиоцима из свемира.

ПИТАМО ДАНАС ОДГОВАРАМО У ИДУЋИ ПЕТАК

Јесте ли решили проблем откуцаја сата? Ако сат откуца шест у пет секунди, то не значи да ће дванаест откуцати за десет секунди. Јер, секунде се не рачунају према откуцајима, него према паузама између откуцаја. У првом случају, између првог и другог откуцаја је једна секунда, између трећег и четвртог трећа секунда, између четвртог и петог чеврта секунда, између петог и шестог пета секунда. Тако размишљајући долазите до правог одговора: дванаест ће откуцати за једанаест секунди!

Проблем за данас поставио је још у 18. веку славни математичар Леонард Ојлер.

Кроз немачки град Кенисберг протиче река Прегел. Има два острва повезана са копном а međусобно и мостовима којих има седам.

Сталне расправе водиле су се у граду да ли је могуће, да неко крене из града, са било које тачке, пређе преко сваког моста само једном (запамтите: само једном) и врати се на место поласка. Ево, двеста година касније, вама је дата прилика да кажете своју реч.

УПОЗНАЈТЕ СЕ СА СУДИЈОМ РОЈЕМ БИНОМ

Кад се Рој Бин појавио 1882. у Винегаруну, држава Тексас, имао је већ „лепу" репутацију. Једног човека у Мексику убио је 1845. из користољубља, 1850. у Калифорнији убио је супарника у двобоју, 1855. починио је убиство због неке девојке, да би 1861. основао банду под именом „Четрдесет лопова" која је требало да помаже војсци Конфедерације, а заправо је препадала поштанске кочије.

Између свих ових активности, било је дана када је држао крчме, такозване салуне, коцкао се и кријумчарио. Али, пошто је у свом коферу носио и један примерак „Прегледа статута државе Тексас", одавао је утисак човека који познаје закон, па му је одмах по доласку у Винегарун понуђено место градског судије.

Како је био права пијандура и коцкар, суђење је обично прекидао да би послужио пићем пороту, браниоца и, наравно, себе. Пре изрицања казне волео је да одигра коју партију покера.

Судио је по својим личним законима, глобу је сам одређивао и обично је стављао у свој џеп. Кад је неки радник пао кроз оџак висок сто метара, Бин је на себе узео улогу исследника. Сматрајући да је хонорар од пет долара за тај посао премален, претресао је покојника и пронашао код њега четрдесет долара и пиштољ. Тада је изјавио: „Проглашавам леш кривим што је крио оружје и кажњавам га са четрдесет долара."

Једног коњокрадицу осудио је на смрт вешањем и не трепнувши, а неког свог пријатеља ослободио оптужбе због убиства једног Мексиканца речима: „Мексиканцу није било место испред пушке из које се десило да мој пријатељ опали!"

Бинова каријера судије окончана је 1896. године кад су расписани нови избори. Установљено је да је добио више гласова него што је било гласача! Умро је од пића 1902.

ЖЕДНИ ПАУК

Пауци не једу своје жртве – они их пију! Прекривају их течношћу у којој се ови просто растопе. Тарантула (једна врста паука) може тако да посрче целог миша за око дан и по.

Кад већ говоримо о сркачима мишева, ево и неколико речи о гутачима жаба. У Ирској се и данас одржава такмичење у гутању ових водоземаца (и то живих). Још необорен светски рекорд у овој дисциплини држи извесни Џон Макнамара који је успео да прогута пет живих жаба за 65 секунди. Његов највећи ривал је дисквалификован због жвакања!

РЕКЛИ СУ ... О ОДЕЋИ

ЛАТИНСКА ИЗРЕКА

Vestus virum facit – Одело чини човека

БЕН ЏОНСОН:

Мајмун је мајмун и у скерлет одевен.

ШЕКСПИР

Душа човека је његова одећа

МОЈСИЈЕ:

Жена нека не облачи оно што припада мушкарцу, а мушкарац нека не ставља на себе женске хаљине...

БЕНЏАМИН ФРАНКЛИН:

Једи да задовољиш себе, а облачи се да задовољиш друге!

Мила и Тимоти Бајфорд

ЧИСТ ВАЗДУХ ЗА ЛЕОНАРДА МИДА

РЕЈ БРЕДБЕРИ

Уронити у тишину града у осам сати магловите новембарске вечери, прескакати травнате рубове, ићи кроз мук с рукама у џеповима, то је било оно што је господин Леонард Мид највише волео.

Понекад би шетао сатима и километрима па се скоро у поноћ враћао кући. Видео би на путу виле и зграде тамних окана, слабачки трептај искрица иза прозора подсећао га је на шетњу кроз гробље. Изгледало је да се сиве утваре изненадно показују на зидовима соба где завесе, због ноћи, још нису намакнуте или се чуло шапутање и мрмљање иза грађевина налик на гробнице тамо где су прозори још били отворени.

Ноћна шетња

Господин Леонард Мид би застао, подигао главу, ослушнуо, гледао и настављао да хода бешумним корацима по неравном путу. Одавно је носио, за ноћних лутања, лагане ципеле, због паса који би, да су му ђонови тешки, могли да залају, светиљке би се могле упалити, лица би се појавила, цела улица би се препала његове усамљене прилике у дугој новембарској ноћи.

Вечерас је почео шетњу западним правцем, према скривеном мору. У ваздуху се осећала кристална студен, кочила је нос, плућа су буктала као да је у њима новогодишње дрво, у њима се осећало трептање хладног пламена – гране дрвета су биле покривене невидљивим снегом.

Задовољно је слушао мекани шум ципела кроз јесење лишће и звиждао хладну, мирну мелодију кроз зубе, подизао повремено, у пролазу, лист, загледао његов скелет на ретким светиљкама и удисао његов мирис буђи.

– Здраво свима – шапутао је свакој кући крај које би прошао. – Шта има вечерас на каналу 4, каналу 7, каналу 9? Где то јуре каубоји и видим ли то коњицу Сједињених Држава, на првом брегу, у спасилачкој мисији.

Улица је била дугачка, тиха и празна, само се његова сенка кретала као сенка граобљивице. Кад он затворио очи и застао непомичан, промрзао, могао је да замисли да је у центру простране, студене, мирне пустиње Аризоне, хиљадама миља од куће, крај сувих речних корита која су је пресецала као мртве улице.

– КУДА МЕ ВОДИТЕ? – ПИТАО ЈЕ ПИСАЦ. – У ПСИХИЈАТРИЈСКИ ЦЕНТАР ЗА ИСПИТИВАЊЕ ПРИМИТИВНИХ СКЛОНОСТИ – ОДГОВОРИЛА СУ ПОЛИЦИЈСКА КОЛА МЕТАЛНИМ ШАПАТОМ

– Шта је сада? – питао је куће гледајући на сат. – Пола девет? Време за неколико одабраних убистава? Квиз? Ревију? Комедију?

Је ли то шум смеха из унутрашњости кућа белих од месечине? Застао је па, када се ништа није догодило, наставио шетњу. Саплео се о избочени део плочника. Бетон се изгубио под цвећем и травом. За десет година шетње, ноћу или дању, у хиљаде пређених миља, никада никога није срео у шетњи, никога за све то време.

Стигао је до раскршћа које је лежало у тишини на месту где два главна ауто-пута пресецају град. Дању су туда јурили аутомобили, бензинске пумпе су биле отворене. Али сада су и ти ауто-путеви били као потоци у време суше, само камење, сува корита и месечева светлост.

Полиција

Окренуо се и пошао натраг кући. Већ је зашао у свој кварт када се усамљени аутомобил неочекивано појавио иза угла и нагло га осветлио белим снопом светлости. Стао је ухваћен, слично ноћном лептиру ошамућеном бљеском.

Метални глас га је позвао.

– Стани мирно. Остани где си! Не мрдај!

Зауставио се.

– Руке увис!

– Горе руке или ћемо пуцати!

Полиција, свакако, али каква ретка, невероватна ствар: у тромилионском граду остала су само једна полицијска кола. Зар то није било исправно? Од пре годину дана, 2052. године избора, полицијске снаге су биле смањене са троја кола на једна. Криминал је опадао, није било потребе за полицијом, остала су само ова полицијска кола да лутају, лутају празним улицама.

– Ваше име? – рекоше полицијска кола металним шапатом. Од светлости уперене у очи није могао видети човека у њима.

– Леонард Мид – рече.

– Гласније!

– Леонард Мид!

– Занимање или професија?

– Мислим да ме можете назвати писцем.

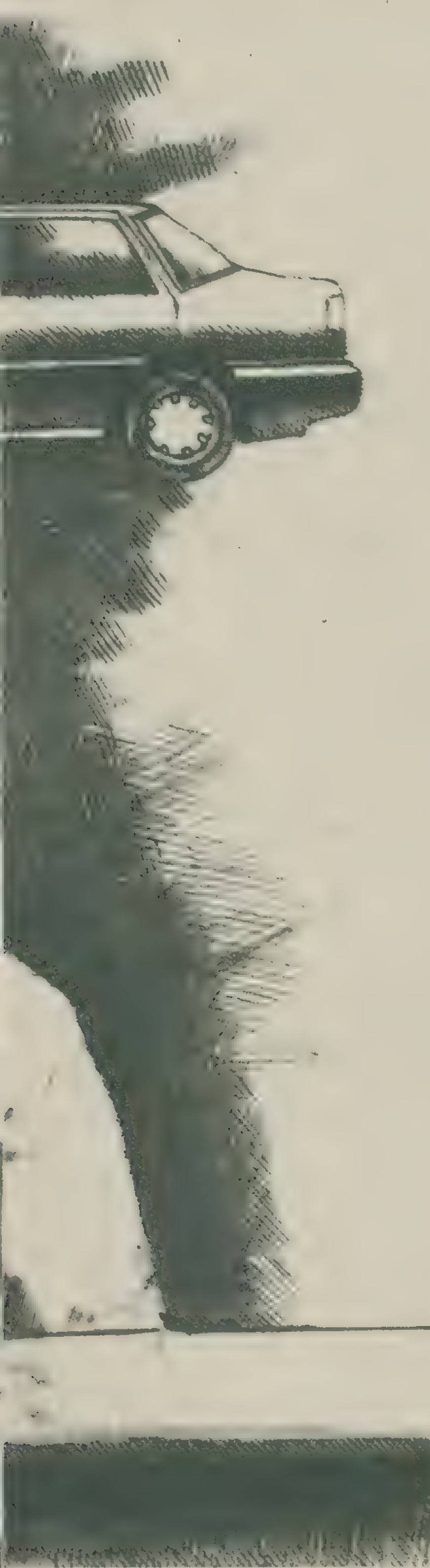
– Без занимања – рекоше полицијска кола као да говоре за себе.

Светлост га је држала прикованог као музејски примерак иглом прободен кроз груди.

– Може се и тако рећи – каза господин Мид.

Годинама није писао. Часописи и књиге више се нису продавали. Све

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

се одигравало у кућама налик на гробнице, сада ноћу, мислио је. Гробнице, нездрава светлост телевизије, људи седе као мртви, сива или вишебојна светлост додирује им лица али никада истински не продирући у њих.

– Без професије – рече глас шиштећи. – Шта радите напољу?

– Шетам – рече Леонард Мид.

– Шетате?

– Само шетам – рече једноставно али му се лице охлади.

– Шетате, само шетате, шетате?

– Да, господине.

– Шетате где? Због чега?

– Шетам због ваздуха. Шетам да видим.

– Ваша адреса?

– Једанаеста јужна улица.

– Па, онда, има ваздуха у вашој кући, имате ер-кондишн, господине Мид?

– Да.

– Имате ли екран у кући?

– Не.

– Не?

Завлада пуцкетави мир који је оптуживао.

– Јесте ли ожењени, господине Мид?

– Не.

– Неожењен – рече полицијски глас иза блештавог снопа.

Месец је био високо, чист међу звездама, а куће сиве и тихе.

– Нико ме не жели – рече господин Мид са смешком.

– Не говорите док вам се не каже!

Леонард Мид је чекао у хладној ноћи.

– Само шетате, господине Мид?

– Да.

– Али нисте објаснили због чега.

– Објаснио сам: због ваздуха. Да посматрам или само да шетам.

– Да ли сте ово често чинили?

– Сваке вечери, годинама.

– Је ли то све? – запита он учтиво.

– Да – рече глас. – Овде – зачуо се уздах и шкљоцање. Задња врата полицијских кола се широко отворише.

– Уђите.

– Чекајте тренутак, ја ништа нисам учинио!

– Уђите!

То је моја кућа

Корачао је као човек који се нагло напио. Пролазећи поред предњег прозора кола погледа унутра. Као што је и очекивао, није било никога на предњем седишту, уопште, никога у колима.

– Уђите.

Ставио је руку на врата и погледао задње седиште које је било мала ћелија, мали црни затвор са решеткама. Мирисало је на ковани челик. Мирисало је опорим антисептиком, мирисало сувише чисто, тешко и метално. Ничега меког ту није било.

– Да имате жену да вам осигура алиби – рече метални глас – али...

– Куда ме водите?

Кола су оклевала, тихо запуцкетала као да се обавештење, тамо негде, чита под електричним оком.

– У Психијатријски центар за истраживање примитивних склоности.

Ушао је. Врата су се затворила меканим ударцем. Полицијска кола су клизала ноћним авенијама трепћући мутним предњим фаровима. После неколико тренутака прошли су поред једне куће у једној улици, једне куће у граду пуном мрачних кућа, али ова је била другачија: све су електричне светиљке гореле, сваки прозор жуто осветљен квадрат, топао у хладној тмини.

– То је моја кућа – рече Леонард Мид.

Нико му није одговорио.

Аутомобил се кретао низ пусте улице, остављајући празне коловозе и празне плочнике, без звука и покрета у студеној новембарској ноћи.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ОСМОСМЕРНИ МОЗАИК С КОНАЧНИМ РЕШЕЊЕМ (ПОЈМОВИ ИЗ СЛИКАРСТВА)

У овој осмосмерци скривено је 60 појмова из сликарства који су распоређени у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху). Када прецртате називе свих појмова из сликарства, неће вам остати ни једно непрецртано слово, што је уједно и коначно решење ове осмосмерке. Појмови у заградама улазе у осмосмерку.

А	Ц	И	Л	А	Р	А	Д	А	У	Ш	К	К
Н	Њ	Р	Е	М	Б	Р	А	Н	Т	О	А	Н
Д	А	О	С	А	К	И	П	Р	К	Р	С	Л
Р	К	Д	М	А	Ј	У	У	О	А	У	И	Е
Е	И	Е	Р	А	С	К	Ш	М	Г	П	Н	А
Ј	Т	Н	Т	Е	Џ	К	А	Н	И	Ш	А	Ф
Е	О	Р	Н	Л	А	Т	А	Р	Т	А	Љ	А
В	М	Љ	О	А	И	Л	О	Г	О	Г	И	Р
И	У	Н	И	Ј	Т	Н	И	И	Л	А	Д	Х
Ћ	Р	П	Е	Р	О	С	Ћ	З	Б	Л	О	И
Ћ	Т	В	А	Р	У	Н	И	Е	А	О	М	Т
Ћ	И	В	О	Д	Е	М	Р	Р	Л	М	Е	Е
Ћ	Ћ	В	А	Ј	О	Г	У	Е	Т	Б	Н	К
И	И	П	О	Л	А	В	Ђ	С	Р	А	И	Т
В	М	О	И	Н	Р	Н	А	А	Р	Р	К	У
О	О	Р	Т	А	А	Л	К	Н	Ђ	Д	И	Р
Н	Т	Т	Њ	Л	И	Д	О	Е	И	И	Н	А
У	Е	А	Е	С	П	И	Г	А	Л	Н	О	Д
Л	Н	К	Е	Л	Е	Н	Р	О	О	А	О	О
И	И	К	А	Л	Е	Ј	И	Р	Б	А	Г	В
М	Р	С	А	Н	Ч	Е	С	П	А	Њ	А	И
А	С	П	Р	У	Ћ	И	К	Р	С	Т	И	Ћ

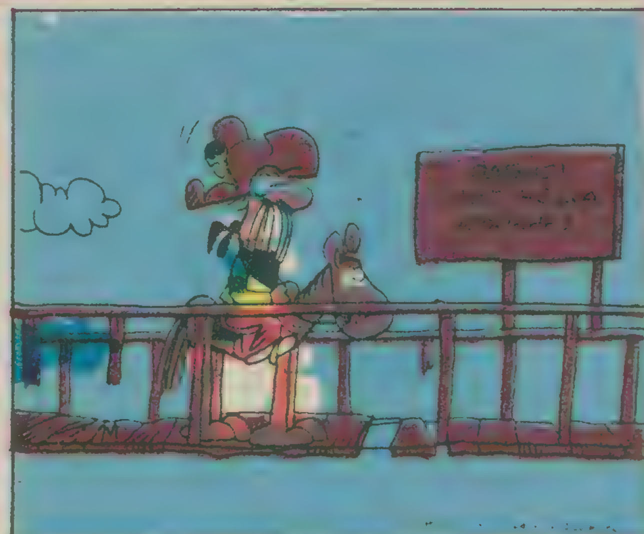
АНДРЕЈЕВИЋ (Ђорђе Кун), АНТОАН, АРАЛИЦА (Стојан), АРКЕСИЛАС, АРНО (де ла Поант), АРХИТЕКТУРА, АСПРУЋИ, БЕРГАНТ (Фортунат), БОГДАНОВИЋ (Богдан), БРАК (Жорж), ВРАЊАНИ (Фрањо), ГАБРИЈЕЛ (Жак Анж), ГАЛЕ (Емил), ГЕРЕН (Жил), ГОЈА (Франциско), ГРИС (Хуан), ДАЛИ (Салвадор), ДОМЕНИКИНО, ЂУРИЋ (Дадо), ЕСПАЊА, КАРАМАТИЈЕВИЋ (Пиво), КЕЛЕН (Артус), КЕТЛИН (Џорџ), КОКОШКА (Оскар), КРСТИЋ (Ђорђе), ЛАНГУС (Матевж), ЛИПИ (Филипо), ЛОГО (Ото), ЛОМБАРДИ (Пјетро), МАЈУ (Риу де), МЕДОВИЋ (Целестин), МИКЕЛАНЂЕЛО (Буонороти), МИЛУНОВИЋ (Мило), МОДИЉАНИ (Амедео), МОТИКА (Антун), МУРИЉО (Бартоломео Естебан), МУРТИЋ (Едо), НАДРЕАЛИЗАМ, ПАДОВАНИНО, ПИГАЛ (Жан Батист), ПИКАСО (Пабло), ПЛАС (Виктор), ПОРТА (Ђакомо дела), ПУСЕН (Никола), РАДАУШ (Вања), РАДОВИЋ (Иван), РАФАЕЛ, РЕМБРАНТ, РОДЕН (Огист), САБОЛИЋ (Иван), САНЧЕС (Алонсо), ТАРТАЉА (Марино), ТЕНИРС (Давид II), ТОМИЋ (Михајло), ТРИСТАН (Луис), ТРОЈАН (Констант), УТРИЛО, ЏАМОЊА (Душан), ШАГАЛ (Марк), ШТРУК (Франц фон).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) саксофон, 8) туба, 12) трактат, 13) карет, 14) радиоларије, е, 16) алатница, 17) Аэис, 19) Шира, и, 20) зрнаст, 22) ИЦ (Иван Цанкар), 23) лукавост, 25) лавина, 27) актива, о, 30) Ица, 31) улов, 32) лл, 33) омацити се, 35) ак, 36) грб, 37) Панонија, 39) ослица, 42) ав, 43) Рил, 44) видљиво, 46) стићи, 48) оно, 49) хеликон, ј, 51) ринг, 52) цитирање.

ЦИН И ПАТУЉАК ЗАЈЕДНО

СОВА ЗАЉУБЉЕН

Патуљаста сова није већа од човечије песнице

КАД ИЗГЛАДНЕЛИ ДЕТЛИЋ ИЗДУБИ СТАБЛО И ОДЕ, ОТВОР ПОСТАЈЕ ИДЕАЛНО ГНЕЗДО ЗА ЈОШ ЈЕДНОГ НЕОБИЧНОГ СТАНОВНИКА ПУСТИЊЕ...

У северној Америци, у пустињи Сонора, живи најмања сова на свету, величине двадесетак центиметара (обична сова, буљина или велика ушара, како је сви зову, дугачка је 63 до 77 цм). Мужјак и женка ових лилипутанаца готово да су исти. Разликују се само по гласу. Крила су им трипут већа од дужине тела. Имају кратак реп, па више личе на великог ноћног лептира него на сову.

Патуљаста сова није занимљива само због величине. Утврђено је да се гнезди искључиво у шупљинама циновског кактуса сагуаро. А њега овде има на сваком кораку. Зато је пустиња Сонора, која се налази у савезној држави Аризони, пуна ових птица.

Биолози одавно знају да оне живе у кактусима, али је научник Сузана Гоуд желела да открије зашто одабирају само одређене стабљике за своје гнездо. И, утврдила је да број гнезда не зависи од броја кактуса, већ од њихове старости. Односно, да су за свијање гнезда идеалне само биљке старе преко сто педесет година. Због тога што тада престају да се развијају уобичајеним темпом и нема опасности да гнездо зарасте.

Шкорпија на поклон

У пролеће читава пустиња одјекује од песме мужјака ове необичне птице – најлепшим тоновима покушавају да намаме женке у своја гнезда. И не само песмом. Пред своје изабранице износе најлепше посластице које у пустињи могу да пронађу: ноћне лептириће, бубице, црвиће, стоноге, шкорпије, чак и мишеве.

Омађијана песмом и богатом трпезом женка коначно одговара на позив, предаје се љубавној игри. Положиће само два, за њу крупна јајета, величине око три центиметра. Из њих ће за три недеље помолити своје климаве главе голуждрави птићи. Одмах по заласку сунца, уместо уобичајене песме, пустињом ће се разлећи цијукање тек излеглих младунаца. За родитеље је то знак да треба да крену у потрагу за храном. Гозба ће трајати све до поноћи и за то време сваких десет минута убациваће све што је за јело у разјапљена и увек гладна уста малих сова. Затишје настаје око поноћи, а писка и клепетање крилима опет оживљава два сата пре изласка сунца.

...НА У КАКТУС

Шупљина у кактусу представља идеално гнездо за патуљасте сове. Температура у пустињи лети износи и више од четрдесет степени Целзијусових, док је у кактусу најмање десет степени нижа. И ноћу је унутра сасвим удобно, иако температура у пустињи може да се спусти и до нуле. То је и разлог што патуљасте сове живе у овим биљкама. Њихов организам, иначе, не би могао да поднесе суву и топлу пустињску климу.

Међутим, за то гнездо мужјак није уложио никакав труд. Њега је много раније у кактусу издубио детлић који такође живи у овој пустињи. Крајем марта, када сагуаро набубри од зимских киша, детлић почиње да кљуца сочно месо кактуса. Дуби га право, а онда надоле око тридесетак центиметара. На местима где је оштећен кактус почиње да лучи слузаву материју која убрзо очврсне, па та шупљина постане тврђа од коре кактуса.

Све ближе граду

У октобру већина сова напушта Аризону и сели се у крајеве где је зима блага, углавном у Мексико. А кад дође пролеће, патуљасте сове се опет враћају у пустињу Сонора. Прво мужјаци, да би одабрали гнездо, па тек онда женке.

Године 1933. део пустиње у Аризони где расте џиновски сагуаро (и до 15 метара) претворен је у национални парк. Од тада о њему брину екипе стручњака. Јавила се бојазан да ће кактуси изумрети, јер су научници, пре педесет година, открили да их је напала некаква болест изазвана бактеријама. Да би спречили заразу, оборили су и уништили сва оболела стабла.

Међутим, двојица биолога Чарлс Лоу и Ворен Стинберг решили су тајну изумирања кактуса. У питању нису никакве бактерије, већ веома ниске температуре и мразеви који последњих година владају у Аризони.

Али, Сузана Гоуд тврди да бојазни за патуљасте сове нема. И поред све мањег броја старих џиновских сагуара, број сова се повећава. Јер, утврдила је она, ове птице, такође, могу да живе и да се размножавају у шупљинама дрвета званог сикомора, у тополи, храсту и другом дрвећу које расте у оближњим планинским кањонима. Она је чак пронашла гнездо патуљасте сове три метра од једне куће у предграђу Таксона, града усред пустиње Сонора. А један заљубљени пар је, опет, свио гнездо у телефонском стубу прекопута мотела који се налази на прометном путу. Пошто се Таксон све више шири по пустињи, верује се да ће људи и патуљасте сове моћи заједно да живе и да овим јединственим птицама не прети изумирање.

Светлана Ивановић

Чак и мртви сагуаро понекад пружа уточиште овим птицама.

Детлић је издубио сагуаро кактус. Ово ће, вероватно, касније постати дом једне породице патуљастих сова.

БЕОГРАД *** МАКЕДОНСКА 29 11001

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

У СЛАВУ ЗЕМЉЕ

Молим вас да ми објасните када је и где настала прва химна?

МАРКО МИЛАТИЋ,
Бригаде браће Радића 6
41020 Нови Загреб

У старој хеленској књижевности химне су биле песме у славу богова или хероја. Најстарија позната је заправо збирка од 34 песме које је испевао Хомер. У хришћанској књижевности су, по угледу на јеврејску, химне биле похвалне песме у славу бога јединога, Христа или понеког, посебно заслужног и важног свеца. У новијој књижевности химне имају нешто друкчији карактер: то су лирске песме којима се изражавају свечана осећања. Песма једне нације или државе која се пева или свира у нарочито свечаним приликама, уведена је тек у 18. веку и данас је обавезни део протокола без обзира да ли се ради о политичким сусретима или спортским такмичењима.

УТИЦАЈ СЛОВЕНА НА...

Питање је можда необично, али је везано за твоју рубрику о чудним именима наших насеља. Мене интересује – у питању је, претпостављаш, оклада – како се зову становници месташца Свети Петар у Шуми, општина Пазин, Истра.

ВЕСНА ПЕТРОВИЋ
Пожаревац,
Карађорђева 14

Свети Петар у Шуми је месташце познато по бенедиктинском самостану с богатим живописом. Данас има двадесетак кућа и педесетак становника. Зову их Супетарци, односно Супетарке. По професору др Ивану Клајну, Словени су, доласком на Балканско полуострво, латинско име Sanctus Petar скратили у Су Петар. Тако је, примера ради, настао и Супетар, на Брачу, од Светог Петра.

ГИНКО У ДЕДИНОМ ДВОРИШТУ

У Забавнику број 1745 објављен је податак да у Осијеку постоји гинко дрво, врло редак живи фосил у биљном свету. Међутим, ово дрво, заштићено и обезбеђено, расте и на перону аутобуске станице у Панчеву. И не само то:

гинко дрвце, засађено ове године, има у дворишту и наш деда. Добили смо га од чика Воје, познатог узгајивача ружа из Црепаје.

Као доказ шаљемо и један лист од нашег младог гинко дрвета, уз поздраве нашем Забавнику, који сви радо читамо.

НЕНАД и НАДА
26213 Црепаја

БЕОГРАД У АМЕРИЦИ

Недавно сам чуо да осим у Енглеској и у САД постоји град по имену Ворчестер. Да ли је то тачно и у којој се држави налази?

ВЛАДИМИР КРСТИЋ,
22408 Врдник

Амерички Ворчестер се налази у савезној држави Масачусетс. И он свакако није једини пример да се у неколико земаља налазе градови истог имена: тако, рецимо, осим у Енглеској, Оксфорд постоји у САД и на Новом Зеланду. Али, рецимо, и Београд. Поред овог који је главни град наше земље, један, много мањи, налази се такође у САД.

ДВОРАЦ, А У ДВОРЦУ – СЛИКА

Помози нам око једне опкладе. Ја тврдим да је Лувр некад био краљевска палата. Јесам ли у праву?

МИЛОМИР СТАНИШИЋ,
Светозара Марковића 103,
34000 Крагујевац

Филип Огист је почео да гради Лувр 1204. године као тврђаву. Дограђивали су га многи краљеви а

највише Луј XIV. Значи, Лувр је био дворац све до 1791. Те године, декретом револуционарног Конвента, постао је национални уметнички музеј. Данас је то комплекс од велике четвороугаоне палате с двориштем на коју се наслањају два друга паралелна крила. Лувр је један од најбогатијих уметничких музеја света.

ЗА ПАЦОВЕ И ШЕШИРЕ

Чуо сам за отрове арсеник, цијанкалијум и стрихнин. Волео бих да о њима знам нешто више.

ВИДОЈЕ ЈАНКОВИЋ
23217 Велике Ливаде

Када се загрева арсен (назив је добио од истоимене грчке речи што значи „јак") настаје веома отровна пара која мирише на бели лук. Иначе, овај хемијски елемент, који се у природи налази и као метал и као неметал, сав је у знаку отрова. Главна руда арсен, арсенопирит, минерал калајнобеле или челичносиве боје, код нас се налази на Авали, Љутој страни, Пречици, Руднику, Трепчи. Арсен је и врло тврд и због тога се додаје сачми, штампарским словима, легурама за варење и сл. Арсено-

водоник, спој арсена са водоником, такође је изузетно отрован. Арсенов триоксид, познатији као арсеник, отровно брашно, сичан или мишомор, како наш народ још зове овај отров, добија се пржењем арсенових руда. Арсеник је бели прах без мириса сладуњавог укуса, слабо топљив у води. Употребљава се за уништавање штетних глодара и инсеката, али и за бистрење стакла, у производњи боја, за конзервацију дрвета и коже и – израду шешира.

Цијанкалијум или калијум-цијанид, један од најјачих отрова, је кристал из којег се, ако доспе у желудац, ослобађа смртоносна цијановодонична киселина. И њиме се уништавају разне штеточине.

Стрихнин се добија из неких врста тропских биљака и познат је као јак отров. Његови сродници су бруцин и кураре који јужноамеричка племена стављају на врх стреле или копља, што брзо убија погођен плен. Стрихнин се користи за уништавање звери, на пример вукова, али се употребљава и у медицини и ветерини, као средство за јачање у заједници са препаратима гвожђа и арсена и за подстицање нервног система и крвотока. Дакле, и отрови имају своју другу, корисну страну.

ЛАКАТ – МЛЕТАЧКИ, ДУБРОВАЧКИ, СОЛУНСКИ

Знам да су се раније користиле разне мере, али нисам сигуран да је међу њима био и лакат.

ЗОРАН МРВАЉЕВИЋ,
81400 Никшић

Лакат се користио као мера за дужину у средњем веку. Тако се, на пример, старосрпски лакат или

комољ делио на 9,5 педаља. Лакат је био дужине од прегиба човечје руке до палца. Постојали су разни „лактови" – млетачки, дубровачки, солунски, молдавски (0,64 м), пољски (0,593 м). Као што видиш, сходно руци која је узета за меру и ти лактови су били различитих дужина.

ПРИНЦЕЗА СА КРИТА

Одакле потиче моје име?

АРИЈАНА ЈАНКОВИЋ,
Булевар револуције 186
11000 Београд

Аријана је италијански облик грчког имена Аријадна а носила га је критска принцеза која је помогла Тезеју да убије Минотаура и изиђе из лавиринта.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Дарко и Игор Алексић, Димитрија Туцовића 6, 14220 Лазаревац – имају по 12 година, сакупљају постере и Забавнике.

Нела Ргрић, Душана Петровића 11/43, 24000 Суботица – има 14 година, воли забавну музику, бави се спортом.

НЕУХВАТЉИВА ЦЕНА

Поседујем аустроугарски златник са ликом цара Фрање Јосифа I из 1915. године. Колика му је вредност?

ХАРИС ХАЏИЋ,
Кула г
75000 Тузла

Имаш, по свој прилици, четвородукат новог ковања који се у аустријским банкама продаје у складу са важећом ценом злата а она је, наравно, променљива. Твој дукат, према подацима из каталога тежак је 13,96 грама злата.

ЗАТВОР ЗА СИМБОЛ СЛОБОДЕ

Има крајева где орлови још лете. Волим да гледам те моћне птице како поносно круже небеским пространством. Знам да су угрожене, и због тога ме је обрадовао недавни текст у Забавнику о грабљивицама и другим угроженим врстама. Ми не можемо да се похвалимо да пажљиво и организовано штитимо ове корисне и лепе птице. Зато бих волела да знам како то раде у другим земљама.

МИРЈАНА МАРКОВИЋ,
22. октобра 17
11080 Земун

Недавно је једна мала земља објавила велики рат крадљивцима и кријумчарима националног симбола. Наравно, није у питању само част земље, већ пре свега очување природе и њене по живот важне равнотеже. Реч је о Исланду. Наиме, полиција ове државе и њене пограничне власти приметиле су да последњих година све више људи из гнезда краде мале орлове или јаја. Продају их за велике количине новца. Купци су, углавном, са Средњег или Далеког истока или из неких земаља западне Европе. Вредност једне такве „живе испоруке" износи око 150 милиона старих динара. Исландска полиција ухапсила је више крадљиваца из Савезне Републике Немачке који су покушали да украду и прокријумчаре орлове са овог острва. Познати орнитолог Исланда, др Петерсен, тврди да је СР Немачка постала међународно тржиште орлова и других грабљивица, што потврђују и наши орнитолози.

Овај научник напомиње да исландски орао није у непосредној опасности да буде искорењен, јер ту живи још око две стотине парова ових птица. Међутим, закон је ипак рекао своју и те како строгу реч: одређена је граница од 500 метара од орловског гнезда до које сме да се приђе. Онај ко ово прекрши, размишљаће о слободи орлова годину дана у затворској ћелији. И не само то: платиће казну од око 700 милиона старих динара!

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

КАКО БАБА КАЖЕ

„Анатема те било", викне на мене баба кад направим неки несташлук. Ја не знам шта је та бабина анатема, а чини ми се као да то није сасвим јасно ни њој. Објасни ми бабин повик да убудуће знам шта ми каже.

СЛАВИЦА БОРОЈЕВИЋ
Омладинска 7
31330 Прибој

Према народном предању, анатема је уклето биће нобично велике главе, малих очију и ситних зу-

ба као зупци на српу: главом задаје страх, очима испија жртву, а зубима прождире. Анатеме, наводно, иду у групи, а куда прођу за собом остављају пустош. Кад сретну жртву, одузму јој снагу, поломе кости и попију крв. Понекад се претварају у медведе, орла или неку другу опасну животињу. Овим именом називају се и разна друга зла бића из народне празноверице: ђаво, ала, вештица, караконџула и сл. „Анатема те било!" каже се у смислу „Ђаво те однео!".

НЕ, НЕ И НЕ!

Тренирам џудо већ три године али непрестано слушам како сам у опасности да се озбиљно повредим. Кажу ми да то није нимало лепа вештина, поготово за лепши пол. Мени се, напротив, веома допада. Треба ли да напустим џудо.

НАДА КОМНЕНИЋ,
Маршала Тита 3
81400 Никшић

Драга Надо, на овом свету постоје људи чија свака реченица почиње са не. Не пливај – има ај-

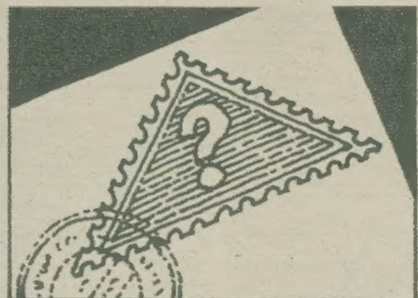
кула, не једи сладолед – заболеће те грло, не пењи се на трешњу да не паднеш на главу. Не припадамо не-овцима али и ми почињемо с не: Не напуштај џудо!

ГДЕ ЈЕ СУРИНАМ?

Имам троугласту марку зелене боје на којој пишу два датума: 20. децембар 1934. и 10. март 1960. По свему судећи, марка је из земље која се зове Суринам, али ја за њу никада нисам чула и не знам где се налази. Можеш ли да ми кажеш нешто о њој.

АНА ПАВЛОВИЋ,
34310 Топола

Суринам је независна држава на северу Латинске Америке, смештена је између Гијане, Бразила,

Француске Гијане и Атлантског океана. На површини од 163.265 km² живи око 440.000 становника међу којима има највише Индуса и Индонежана, затим потомака европских досељеника, мулата, Кинеза, Јапанаца. Главни град је лука Парамарибо у којој живи једна трећина укупног становништва Суринама.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин Забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ:
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

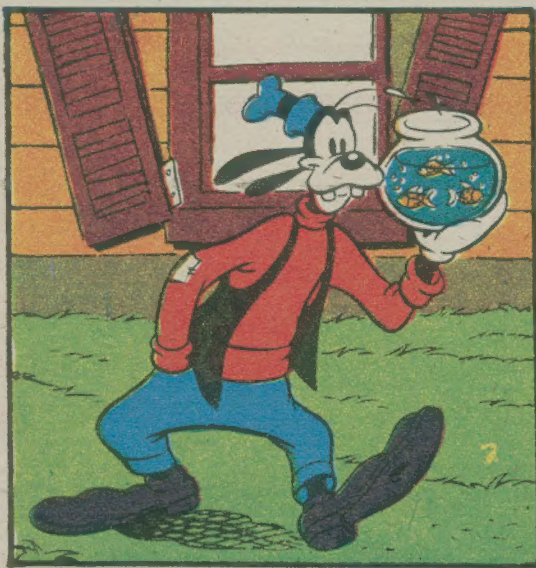
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

© 1985 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate